

Kouvolan kaupungin

Talousarvio

2018

& taloussuunnitelma
2018-2020

Kouvolan kaupunki

Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2018–2020

Sisällysluettelo

1. Yleisosa.....	1
1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	1
1.2. Kouvolan toimintaympäristö.....	3
1.3. Taloudelliset lähtökohdat	5
1.4. Talousarvion rakenne ja sitovuus	13
1.5. Kaupunkiorganisaation riskianalyysi	16
1.6. Henkilöstötarkastelu	18
1.7. Strategiataarkastelu	21
2. Käyttötalousosa	27
2.1. Budjettirahoitteiset tehtävät toimialoittain	27
2.1.1. Konsernipalvelut	27
2.1.2. Tekniikka- ja ympäristöpalvelut	34
2.1.3. Hyvinvointipalvelut	46
3. Tuloslaskelmaosa	71
4. Investointiosa	74
5. Rahoitusosa	82
6. Konserniyhteisöt	84
7. Liitteet	93

1. Yleisosa

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Kuluneen vuoden aikana on saatu monia myönteisiä signaaleja ja Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Kouvolan taloudellinen kehitys on kääntymässä positiiviselle uralle koko maan talouden positiivisen imun vetämänä. Noususuhdanne ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Verotulojen myönteinen kehitys, erityisesti yhteisöveron osalta, on parantanut kuntatalouden tilannetta vuoden 2017 osalta. Edelleen jatkuvat kuntien omat sopeutustoimenpiteet vaikuttavat osin myönteiseen kehitykseen.

Talouden rakenteita pitää jatkossakin uudistaa rohkeasti. Tämä tarkoittaa muun muassa palveluverkon uudistamista ja kehittämishankkeisiin panostamista. Tulevina vuosina keskeistä on kaupungin tulorahoituksen turvaaminen sekä menojen hallinta, jotta pystytään turvaamaan palvelujen riittävyys ja saatavuus. Vuonna 2019 aloittavan sote-kuntayhtymän tai mahdollisen maakuntauudistuksen lopulliset vaikutukset Kouvolan taloudelliseen tilanteeseen eivät ole vielä selvillä.

Kouvolan elinvoiman kehittämiseksi mielikuviin Kouvolan kaupungista on vaikutettu verkostoyhteistyöllä eri sidosryhmien kanssa ja tuomalla esiin faktoja Kouvolan vahvuuksista. Myös maineenhallintaan on panostettu. Uutta kaupunkistrategiaa laaditaan parhaillaan vuosille 2019 – 2030. Laadinnan yhteydessä käydään avointa keskustelua kaupungin identiteetistä, imagosta ja maineesta. Strategiatyössä haetaan keinoja, joilla muuttolukkuutta sekä kaupungin yleistä ilmapiiriä ja yritysilmapiiriä voidaan parantaa. Yhteisöllisyyttä vahvistamalla vahvistetaan myös myönteistä asennetta ja myönteisyyttä omaa kaupunkia kohtaan. Kouvolan kehittämiseen näyttäisi olevan vahva tahtotila niin uusien päättäjien kuin myös kaupunkilaisten taholta.

Elinvoimaisuuden vahvistamiseen tähtäävät kärkihankkeet etenevät suunnitelmien mukaan kohti supervuotta 2019, jolloin Asuntomessut kirkastavat Kouvola-kuvaa, ydinkeskustan kehittämisen tärkeimmät kohteet ja kävelykatu Manskin saneeraus ovat valmiit ja Kimolan kanava avautuu veneilijöille. Matkakeskuksen rakentaminen näkyy kaupungin katukuvassa ja Kouvolan rautatieklusterin vahvistaminen jatkuu Kullasvaaran logistiikka-alueelle kehittyvän Kouvolan rautatie- ja maantietermiinalin (Kouvola RRT) myötä.

Tähän mennessä asuntomessualueen yhdyskuntateknikka on saatu valmiiksi ja ensimmäisten messukohteiden rakennustyöt alkavat jo alkuvuodesta. Messualueen yleisten alueiden ja puistojen rakentamisen myötä alue saa viimeistellyn ilmeensä vuoden 2018 aikana. Messuvieraat toivotetaan tervetulleeksi Kouvolaan myös veneillä, kun Kimolan kanava avaa yhtenäisen, yli neljänsadan kilometrin vesitieyhteyden Kouvolaan Päijänteelle veneilykaudelle 2019.

Kävelykatu Manski valmistuu pääosin tänä vuonna ja siitä halutaan luoda kaupunkilaisille olohuone, jossa voi viihtyä niin ulkona kuin palvelujen parissa. Matkakeskus ja sen yhteyteen rakentuva tapahtumakeskus ja hotelli kiillottavat Kouvolan kaupunkikuvaa ja tulevat tarjoamaan puitteet korkeatasoisille tapahtumille ja vastaavat lisääntyvän majoituskapasiteetin tarpeeseen.

Kouvola on raidekuljetusten kannalta keskeisin paikka Suomessa ja moderni rahtiliikenteen keskus. Uuden Silkkien avautuminen Kouvolaan Kiinaan vahvistaa Kouvolan asemaa Aasian ja Euroopan liikenteen solmukohtana. Kouvolan kaupunki haluaa investoida logistiikka-alaan, etenkin rautatielogistiikan kehittämiseen ja mahdollistaa sen kasvun myös tulevaisuudessa. Kouvola RRT hankkeen myötä Tehola-Kullasvaara –alueelle rakentuu eri kuljetusmuotoja yhdistävä intermodaalitermiinali, joka tuo uuden konseptin logistiikkaan. Moderni terminaalialue sekä yli kilometrin pituisten junien käsittely yhdistettynä nopeaan konttijunareittiin Aasiaan tarjoavat Kouvolaan loistavat mahdollisuudet nousta keskeiseksi logistiikkatoimijaksi Euroopan mittakaavassa.

Toimivat palvelut ja tarpeiden mukainen palveluverkko ovat ydinasioita kuntalaisten hyvinvoinnissa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamista on tehty jo pitkään niin valtakunnan kuin Kouvolan tasolla. Maakunta- ja soteuudistuksen liittyvän lainsäädännön valmistelua jatketaan Kymenlaaksossa ja uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2020 alusta. Sen tavoitteena on taata alueen asukkaille laadukkaita ja kustannustehokkaita palveluita. Kouvolaan ja Kymenlaaksossa kehitystä halutaan vauhdittaa, ja meneillään on vuoden 2019 alussa käynnistytyn sote-kuntayhtymän valmistelu.

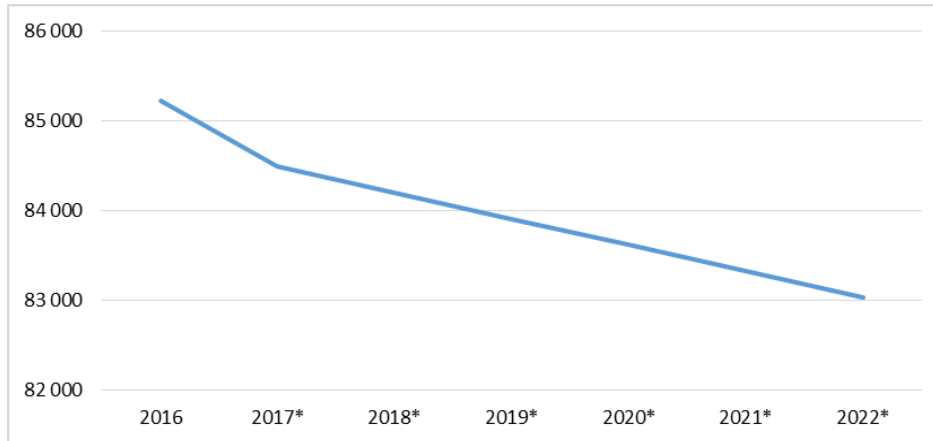
SOTE Kymenlaakso -projekti ja sote-kuntayhtymän valmistelu etenevät suunnitellussa aikataulussa. Kymenlaakson maakunnan on hakenut valtionavustusta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauspilotteihin, joiden on tarkoitus käynnistyä kesällä 2018 valinnanvapauteen liittyvän lainsäädännön tultua voimaan. Pilotin käynnistytessä Kymenlaaksossa, maakunnan kaupunkien ja kuntien perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy Careaan. Erikoissairaanhoidon järjestämisvastuuta keskitetään muun muassa terveydenhuoltolain muutoksista johtuen Careaan jo vuoden 2018 alussa.

Marita Toikka
kaupunginjohtaja

1.2. Kouvolan toimintaympäristö

Väestö

Kouvolan väestömäärä vuonna 2016 ja ennuste 2017 – 2022

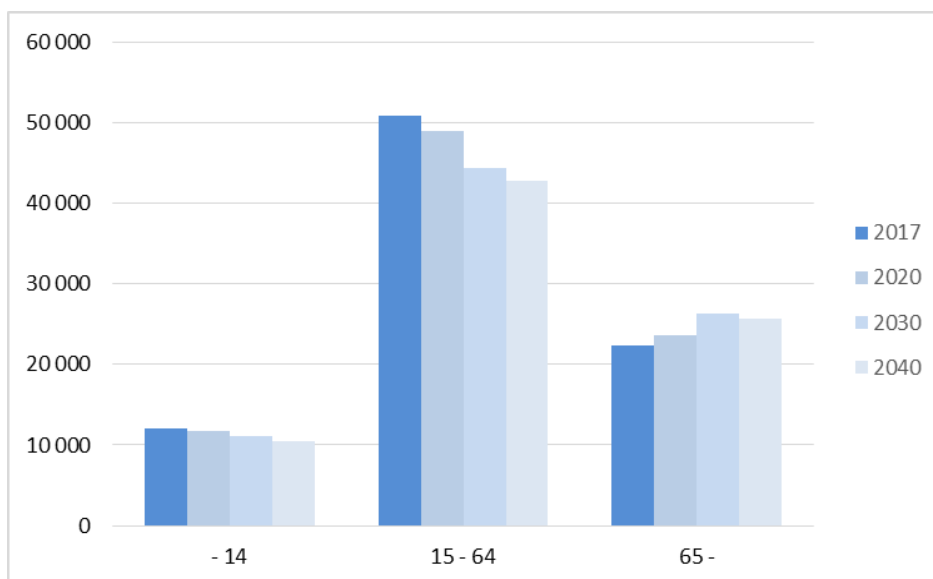
Lähde: VM/Kouvolan kaupunki

Tulevaisuuden palvelutarpeita arvioidaan pääasiassa väestömäärän kehityksen ja väestörakenteen muutosten perusteella. Väestömäärä on koko 2000-luvun ollut laskeva ja ennusteiden perusteella laskeva suunta jatkuu edelleen. Ennusteet perustuvat toteutuneeseen kehitykseen ja siitä johdettuun todennäköiseen tulevaan kehitykseen.

Väestörakennetta koskevan ennusteen mukaan vuodesta 2017 vuoteen 2040 mennessä 0 - 14 -vuotiaiden määrä laskee noin 13 prosenttia ja työikäisen väestön 15 - 65 -vuotiaiden määrä vähenee noin 16 prosenttia. Sitä vastoin 65-vuotiaiden ja sitä vanhempien määrä kasvaa noin 15 prosenttia vuoteen 2040 mennessä.

Kaupungin palveluiden järjestämisen näkökulmasta väestörakenteessa tapahtuva muutos on merkityksellinen, sillä väestörakenteen muutos heijastuu suoraan palveluiden tarpeeseen ja järjestämiseen. Negatiivinen väestömuutos vaikuttaa myös kaupungin tuloperusteisiin heikentävästi. Väestörakenteen ennakoidaan Kouvolaossa muuttuvan samansuuntaisesti riippumatta siitä, väheneekö vai kasvaako väestömäärä lievästi.

Väestörakenteen muutosennuste 2017–2040

Lähde: Tilastokeskus

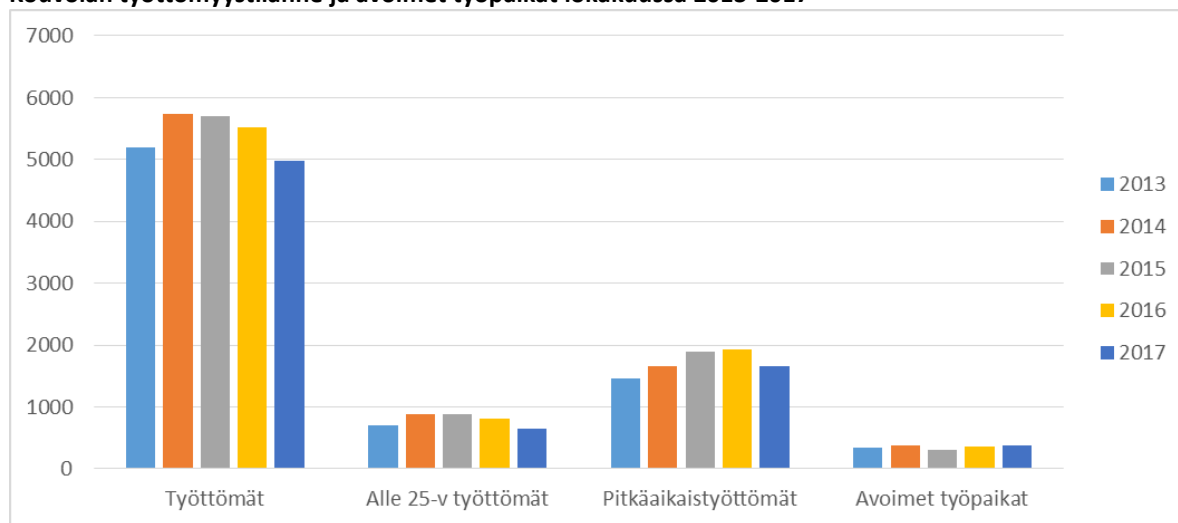
Työ

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan Kouvolaan oli lokakuun 2017 lopussa 4 982 työttöntä työnhakijaa, mikä on 542 henkilöä vähemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. Työttömien osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli Kouvolaan 12,9 %, kun koko Kaakkois-Suomessa osuus oli 13,0 % ja Kymenlaaksoissa 13,4 %. Työvoiman määrä on Kouvolaan 38 677 henkilöä, mikä on 1,7 % vähemmän kuin edellisen vuoden loka-kuussa.

Nuoria alle 25-vuotiaita oli Kouvolaan työttömänä 656 henkilöä eli 148 henkilöä vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Heidän osuutensa työttömistä työnhakijoista oli 13,2 %. Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 2 163 henkilöä eli 129 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Heidän osuutensa työttömistä työnhakijoista oli 43,4 %. Pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kk yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli Kouvolaan 1 654 henkilöä eli 274 henkilöä vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Heidän osuutensa työttömistä työnhakijoista oli 33,2 %.

Avoimia työpaikkoja oli lokakuun lopussa 376 kpl eli 4,7 % enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin. (Lähde: Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Työllisyyskatsaus, Lokakuu 2017.)

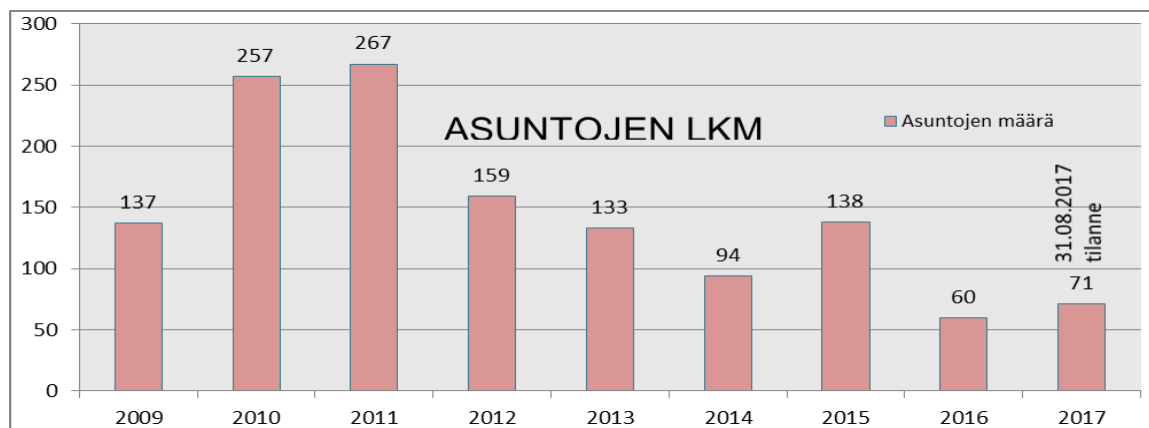
Kouvolan työttömyystilanne ja avoimet työpaikat lokakuussa 2013-2017

Lähde: Tilastokeskus

Asuminen

Kouvolaan on yhteensä noin 51 400 asuntoa. Asunnot jakautuvat siten, että omakoti- ja paritaloissa asuntoja on noin 24 800, rivitaloissa noin 6 700, kerrostaloissa noin 18 100 asuntoa ja muissa rakennuksissa sijaitsee yhteensä noin 1 800 asuntoa. Kouvolan kaupungissa ei ole käytössä asuntopoliittista ohjelmaa, jossa olisi asetettu pitkän ajan asuntotuotontavoitteita. Nykyisen Kouvolan alueella on rakennettu asuntoja myönnettyjen rakennuslupien mukaisesti seuraavasti vuodesta 2009 lähtien:

Lähde: Kouvolan kaupunki

Kouvolan asuntotuotanto on pysynyt vuodesta 2012 lähtien alhaisella tasolla pientalorakentamisen osalta, mutta aallonpohja pientalorakentamisen osalta on jo saavutettu. Tätä osoittaa vuoteen 2017 ulottuva tilasto. Rakentamisen volyymi keskittyy tulevana vuosina uudisrakentamisen sijaan korjaus- ja laajennusrakentamiseen. Uusiutuvan energian käyttöönotto ja energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet lisäävät myös korjausrakentamisen tarvetta olemassa olevassa rakennuskannassa.

Vanhemman väestön muuttaminen kylätaajamista palvelujen läheisyyteen kuntakeskukseen on edesauttanut asuinkerrostalojen ja rivitalojen rakentamisen jatkumisen pitkän ajanjakson keskimääräisellä tasolla. Samalla pientalorakennuksien käyttötarkoitus haja-asutusalueella on muuttunut osittain vapaa-ajan toimintoja palvelevaksi rakennuskannaksi. Vapaa-ajanrakennusten rakentaminen on vuosittaisesta vaihtelusta huolimatta säilynyt lähes ennallaan. Lisäksi olemassa olevaan suureen määrään vapaa-ajanrakennuksia haetaan paljon laajentamiseen, lisärakentamiseen ja korjaamiseen liittyviä rakennus- ja toimenpidelupia.

1.3. Taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön mukaan Suomen talous on nopeassa kasvuvaiheessa. Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa vuonna 2017 selvästi nopeammin kuin viime vuonna, minkä jälkeen kasvuvauhti hidastuu kahden prosentin tuntumaan. Talouden toimintaa lisäävät sekä kotimainen että ulkomainen kysyntä. Kasvuvauhti yksityisessä kulutus- ja osin investointikysynnässä vaimenee, mutta viennissä nopeutuu. Vuonna 2017 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 2,9 %, mutta vuosien 2018-2021 aikana kasvun taittuvan 1,1 prosenttiin. Työllisyyden kehityksen arvioidaan olevan edelleen myönteistä. Työllisyyden arvioidaan kasvavan 0,7 % edellisvuotta korkeammaksi, jolloin työllisyysaste nousee 69,4 prosenttiin ja työttömyysasteen arvioidaan olevan 8,6 prosenttia. Työttömyysasteen arvioidaan laskevan edelleen, jolloin vuonna 2021 se olisi 7,3 %. Vuoden 2017 ansiotaso kehittyy pääosin työmarkkinaosapuolten neuvotteleman kilpailukyky sopimuksen mukaisesti. Yhteensä ansiotason kasvun arvioidaan olevan 0,3 %. Julkista taloutta ovat vahvistaneet hallituksen päättämät sopeutustoimet sekä viime vuonna virinnyt talouskasvu, joten julkinen alijäämä on supistunut. Noususuhdanne ei kuitenkaan poista julkisen talouden rakenteellisia ongelmia. Myönteisestä suhdannetilanteesta huolimatta julkinen talous jää edelleen alijäämäiseksi. (Taloudellinen katsaus, syyskuu 2017, Valtiovarainministeriö.)

Kuntatalouden tilannekuva

Kuntatalouden tilanne parani vuonna 2016 aikaisempaan nähden toimintamenojen maltillisen kehityksen vuoksi. Kuntien oma sopeuttaminen sekä kilpailukyky sopimukseen liittyvät toimenpiteet toivat säästöjä. Myös vuosikate parantui ja sillä pystyttiin kattamaan poistot sekä arvonalentumiset. Lainakannan kasvu on jatkunut. Kuntien väliset erot eivät ole tasoittuneet, positiiviseen tulokseen pääsi kunnista noin kaksikolmasosa. Tulevaisuuden näkyvät ovat kuntatalouden osalta aiempaa paremmat. Verotulojen myönteinen kehitys, erityisesti yhteisöveron osalta, on parantanut kuntatalouden tilannetta vuoden 2017 osalta. Edelleen jatkuvat kuntien omat sopeutustoimenpiteet vaikuttavat osin myönteiseen kehitykseen. Valtion kunnille osoittamien kuntataloutta vahvistavien toimien sekä kilpailukyky sopimuksen vaikutukset ovat riippuvaisia siitä, miten kunnat pystyvät näitä hyödyntämään. Esimerkiksi työnajan pidennyksen tuomaa säästöä ei ole itsestään selvä asia. (Kuntatalousohjelma vuodelle 2018, syyskuu 2017, Valtiovarainministeriö).

Kuntatalouden arvioidaan muodostuvan 2017 keväällä ennustettua selvästi paremmaksi. Sen sijaan arvio taloudellisesta kehityksestä vuodesta 2018 maakunta- ja sote-uudistuksen alkamiseen asti on negatiivinen. Kuntien talouteen heikentävästi vaikuttavat työmarkkinatukimenot, väestön ikärakenteen muutos sekä kasvanut maahanmuutto. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2018, syyskuu 2017.)

Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset

Vuonna 2016 laadittu kilpailukyky sopimus alentaa kuntien työnantajakustannuksia vuosina 2017-2019. Kuntien taloudessa näkyvät vaikutukset ovat:

- palkkojen nollakorotus
- lomarahojen 30 % leikkaus julkiselta sektorilta vuosina 2017 – 2019

- työnantajamaksujen siirto työnantajalta työntekijöille, sosiaaliturvamaksun ja työttömyysvakuutusmaksun aleneminen
- eläkeuudistus, kuntien eläkevakuutusmaksuja alennetaan
- työajan pidennys 24 tuntia vuodessa

Lomarahojen vähennys sekä työajan pidennys otetaan huomioon täysimääräisenä laskennallisina vähennyksinä valtionosuuksissa, eläkeuudistuksen vaikutus pienentää valtionosuusindeksiä ja sitä kautta valtionosuuksia. (Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2018, syksy 2017.)

Julkinen rahoitus

Kuntien julkinen eli verorahoitus muodostuu verotuloista ja valtionosuuksista. Valtion tekemien kuntiin liittyvien toimenpiteiden ja velvoitteiden vaikutukset näkyvät joko suoraan julkisen rahoituksen määrässä tai välillisten vaikutuksien kautta. Valtionosuuksiin tehtävät leikkaukset sekä tehtävien ja velvoitteiden muutokset näkyvät suoraan kuntien saamien valtionosuuksien määrässä. Verotuloihin vaikuttavat muutokset tulevat välillisten vaikutuksien kautta, esimerkiksi ansiotulojen pieneneminen ja veroihin tehtävien vähennyksien lisääminen vähentävät kuntien saamia kunnallisverotuottoja. Yhteisöveron vaikutukset näkyvät yrityksiin kohdistuvien toimenpiteiden kautta kuntien saamissa yhteisöverotuotoissa.

Kuntien valtionavut

Kuntien valtionavut muodostuvat yleiskatteellisista valtionosuuksista sekä valtion avustuksista erilaisiin tehtäviin. Valtionosuusjärjestelmä muodostuu peruspalvelujen valtionosuudesta sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Peruspalvelujen valtionosuuksiin tehdään vuonna 2018 muutoksia, jotka ovat kaikkien kuntien osalta yhteensä -140 milj. euroa. Alla on lueteltu valtionosuuksien merkittävimmät muutokset:

Valtionosuuksissa huomioidut vähennykset

- Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus, -177 milj. euroa
- Kilpailukykyopimukseen liittyvä valtionosuuden vähennys, -118 milj. euroa
- Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen, -32 milj. euroa
- Pitkäaikaistyöttömien eläketuen vaikutus työmarkkinatukimenoihin, -9 milj. euroa
- Säästöt omais- ja perhehoidon kehittämisessä, -9 milj. euroa
- Oppilaitosten perustamishankkeet, -6 milj. euroa
- Vanhuspalveluiden laatusuosituksen tarkistaminen, -4 milj. euroa
- Perustoimeentulotuen Kela-siirtoon liittyvä kuntien hallintomenojen vähennys, -4 milj. euroa

Valtionosuuksissa huomioidut lisäykset

- Veroperustemuutosten kompensatio valtionosuusjärjestelmän kautta, +131 milj. euroa
- Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutos, +45 milj. euroa
- Varhaiskasvatusmaksujen kompensatio, +25 milj. euroa
- Syrjäisyyden laskentatekijöiden muutos, + 9 milj. euroa
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolain muutos, +5,6 milj. euroa
- Perhehoidon kehittäminen, +5 milj. euroa

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan vuoden 2018 alusta vaiheittain. Uudistus koskee ammatillista peruskoulutusta, ammatillista lisäkoulutusta, erikoisoppilaitosten koulutusta, oppisopimuskoulutusta ja tutkintotavoitteista työvoimakoulutusta sekä osaa ei-tutkintotavoitteisesta työvoimakoulutuksesta. Uudessa rahoituksessa painotetaan toiminnan vaikuttavuuden ja tehokkuuden painoarvoa. Uusi rahoitusmalli sisältää neljä peruselementtiä; perusrahoitus (opetusvuodet), suoritusrahoitus (tutkinnot ja tutkinnon osat), vaikuttavuusrahoitus (mm. työllistyminen ja jatko-opinnot) ja strategiarahoitus (mm. fuusioiden tukeminen, kehittämishankkeet). (Lähde: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ammatillisen koulutuksen reformi 2017.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämään valtionosuuteen ei tehdä indeksitarkistuksia vuonna 2018 ja kuntien rahoitusosuuden arvioidaan olevan enintään vuoden 2017 tasossa (Valtiovarainministeriö, Talousarvioesitys 2018). Kouvolaan OKM:n valtionosuusarviossa vuodelle 2018 on käytetty kuluvan vuoden tasoa.

Verotulot vuonna 2018

Kunnallisvero

Valtion talousarvioesitykseen sisältyvien vuoden 2018 kunnallisverotukseen liittyvien muutoksien vaikutus kuntien kunnallisverojen tuottoon arvioidaan olevan yhteensä -26 milj. euroa, joka hallitusohjelman mukaisesti kompensoidaan kunnille täysimääräisesti. Kunnallisveroperustemuutokset vuodelle 2018 ovat seuraavat:

- ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus, -77 milj. euroa
- työn verotuksen keventäminen, -105 milj. euroa
- asuntolainan korkovähennyksen rajaaminen, +13 milj. euroa
- lapsivähennyksen voimassaolon päättyminen, + 38 milj. euroa.

Kiinteistöverojen osalta tehdään muutoksia yleisen kiinteistöveroprosentin ala- ja ylärajoihin. Yleisen kiinteistöveroprosentin yläraja nousee 0,93 – 1,80 prosentista 0,93 - 2,00 prosenttiin. Kouvolan yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,45 %. Kiinteistöveroihin liittyvät muutokset ja niiden kuntatalouden vaikutukset ovat valtion talousarvioesityksessä seuraavat:

- kiinteistöveron korotus hallitusohjelman mukaisesti, +25 milj. euroa
- tuulivoimapuistojen kiinteistövero, +5 milj. euroa
- 2017 päätetty ala- ja ylärajojen korotus, +50 milj. euroa.

Yhteisöveron osalta vuodesta 2018 alkaen korotetaan kuntien jako-osuutta 1,03 prosenttiyksiköllä. Tällä kompensoidaan osittain kuntien tulojen menetyistä varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta johtuen. Vuonna 2018 tehtävät yhteisöverojen muutokset kuntatalousvaikutuksineen ovat seuraavat:

- varainsiirtoveron poistaminen tiettyjen yhtiömuotojen muutoksissa, +1 milj. euroa
- kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus, +60 milj. euroa

(Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2018, syksy 2017.)

Maakunta- ja sote-uudistus

Maakunta- ja sote-uudistuksen liittyvän lainsäädännön valmistelua jatketaan maakunnassa siten, että uudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen.

SOTE-Kymenlaakso projektin palveluorganisaation valmistelu jatkuu vuoden 2018 puolella. Valmistelu perustuu vahvasti syksyn 2016 ja alkuvuoden 2017 työryhmien kattavalle esivalmistelutyölle. Sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeisiin liittyvät LAPE Kymenlaakso –hankkeelle ja Ikäopastin –hankkeelle on myönnetty valtion rahoitusta 31.10.2018 asti. Hanketyön jatkuvuuden turvaamiseksi on talousarvioon 2018 varattu määräraha kehittämistyön jatkamiseksi vuoden 2018 loppuun. SOTE Kymenlaakso –projektin organisaatiovalmistelu, sote-kuntayhtymän valmistelu sekä Effic Lifecare-määrittelyprojekti tulee sitomaan työryhmissä työskentelevien kaupungin työntekijöiden työaika merkittävästi.

Kymenlaakson maakunnan hakemus valtionavustuksen saamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauspilotteihin on toimitettu sosiaali- ja terveysministeriöön 7.7.2017. Valinnanvapauspilotit käynnistyvät valinnanvapauteen liittyvän lainsäädännön tultua voimaan (kesän 2018 aikana). Valinnanvapauspilotin käynnistyessä maakunnan kaupunkien ja kuntien perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy Careaan.

Kymenlaakson maakunnassa on käynnistynyt 29.8.2017 sote-kuntayhtymän valmistelu. Sote-kuntayhtymä tulee käynnistymään 1.1.2019 lukien. Sote-kuntayhtymän valmistelu ajoittuu pääosin vuodelle 2018. Kouvolan kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan 9.10.2017 sote-kuntayhtymän valmistelun käynnistämisestä.

Kouvolan kaupungin kärkihankkeet

Ydinkeskustan elinvoimaisuutta ja toiminnallisuutta kehitetään koordinoitusti eri toimijoiden yhteistyönä. Ydinkeskustan elinvoiman vahvistaminen ja tärkeimpien kohteiden valmistuminen ajoitetaan niin, että ne olisivat valmiita vuoden 2019 loppuun mennessä.

Matkakeskuksen alueelle rakennetaan matka- ja tapahtumakeskus, johon sijoittuu liiketiloja ja muita kaupallisia palveluita, toimistoja, hotelli ja konferenssitiloja sekä monitoimiareena. Vuoden 2018 aikana aloitetaan varsinainen rakentaminen, jossa infran osuus on merkittävä. Hallituskatu-Kauppamiehenkatu saneerataan kokonaisuudessaan ja katuosuus muutetaan kaksisuuntaiseksi. Radan eteläpuolelle rakennetaan uudet liityntäpysäköintialueet ja nykyisen rautatieaseman itäpuolelle uusi kaukoliikenteen bussiterminaali.

Kävelykatu Manskin saneeraus jatkuu vielä vuoden 2018 puolella. Tavoitteena on kehittää kävelykadusta ja sitä reunustavista kortteleista kaupunkilaisten yhteinen ”olohuone” sisältäen monipuoliset kaupalliset palvelut, laadukkaat ja viihtyisät ulkotilat sekä korkeatasoista asumista.

Keskustan alueella kehittämiskohteita ovat lisäksi Kotiharjun alue, Marjoniemen ja Sakaristonmäen alue, Urheilupuisto, keskustakorttelit sekä ydinkeskustan itä-länsi -akseli. Kotiharjun kehittämiseen liittyvä Kasarminmäki-Ruskeasuon liikenneväylä rakennetaan vuonna 2018. Marjoniemen ja Sakaristonmäen alueen, Urheilupuiston sekä itä-länsi suuntaisen kevyen liikenteen akselin yleissuunnittelu on tavoitteena käynnistää vuoden 2018 aikana. Keskustakortteleiden osalta asemakaavoitus odottaa maankäyttösopimuksen laatimista kaupungin ja kiinteistönomistajan välillä ja toteutussuunnitelmaan varaudutaan vuonna 2019.

Pioneeripuiston Asuntomessualueen pientalorakentajat pääsevät tonteilleen joulukuussa 2017. Näyttelykohteiden rakentaminen alkaa vuoden 2018 aikana. Asuntomessualueelle rakentavien ohjaukseen ja neuvontaan panostetaan läpi lupa- ja rakennusprosessien. Vuonna 2018 rakennetaan viheralueet ja viimeistellään muun infran rakentaminen. Asuntomessut Kouvolassa 2019 -projekti on esillä Porin asuntomessuilla.

Kullasvaaran logistiikka-alueella sijaitsevan Kouvolan rautatie- ja maantieterminalin (**Kouvola RRT**) kaavoitus ja tekninen suunnittelu mahdollistavat alueen tarkoituksenmukaisen kehittämisen vahvistaen samalla logistiikka-toimialan asemaa kaupungissa. Kouvolan rautatie- ja maantieterminalin suunnittelua ja toteutusta edistetään vuorovaikutuksessa logistiikka-alan toimijoiden kanssa luoden toimintaedellytyksiä nykyisten, ja uusien käyttäjien tarpeisiin perustuvalle alueen kehittämiselle.

Alueen infrastruktuurin tekninen toteutussuunnittelu käynnistyy alkuvuodesta 2018. Samalla jatketaan Kullasvaaran logistiikka-alueen kehittämisen kannalta tarpeellisten asemakaavojen ja intermodaaliterminalialueen toteutussuunnitelman laatimista. Tekniikka- ja ympäristöpalvelut varaa rahoituksen hankkeen toteutussuunnittelulle.

Kouvola RRT -hankkeen suunnitteluun ja kehittämiseen on saatu tukea Euroopan unionin CEF 2015 -transport -rahoitusvälineestä yhteensä noin 1,7 miljoonaa euroa vuosille 2016 - 2018. Hankkeen kokonaisbudjetti on noin 3,4 milj. euroa, josta CEF-rahoituksen osuus on 50 % ja Kouvolan kaupungin osuus on 50 % (noin 1,7 milj. euroa). Kouvola RRT -hankkeen toteuttamiseen on haettu Euroopan unionin CEF Blending 2017 -transport -rahoitusvälineestä yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa yhteensä noin 7,7 milj. euroa vuosille 2019 - 2023. Hankkeen kokonaisbudjetti on 38,6 milj. euroa, josta valtion osuus on 8,1 milj. euroa ja Kouvolan kaupungin osuus on 30,5 milj. euroa.

Kimolan kanavan vesiväylähanketta edistetään hankkeeseen sitoutuneiden osapuolten kanssa. Liikennevirasto on lupautunut toimimaan kanavan rakennuttajana, sillä valtio on investointihankkeen merkittävin rahoittaja kahden kolmasosan osuudella. Kouvolan kaupunki, Heinolan kaupunki ja Iitin kunta osallistuvat hankkeen toteuttamiseen. Kunnat vastaavat hyväksymänsä sopimuksen perusteella kanavan liikenteen järjestämisen ja ylläpidon kustannuksista. Kouvolan kaupunki on hankkimassa omistukseensa kanavan tarvitsemat maa- ja vesialueet ja valmistuttuaan kanavarakenteet tulevat Kouvolan kaupungin omistukseen. Vesiväylähankkeen rinnalla edistetään alueen satama- ja veneilyinfrastruktuurin kehittämistä. Tekniikka- ja ympäristöpalvelut varaa rahoituksen hankkeelle.

Kouvolan kaupungin edunvalvontahankkeet

Teollisuusalueiden uudelleenkäytössä merkittävimmät kohteet vuonna 2018 ovat Voikkaan entisen paperitehtaan alue ja Kymin Ruukki. Molemmissa jatketaan sovittua yhteistyötä UPM Kiinteistöt Oy:n, Kouvola Innovation Oy:n ja kaupungin kesken. Voikkaa on profiloitumassa pk-teollisten toimijoiden sijoittumispaikaksi. Kymin Ruukin kehittämisessä jatketaan UPM Kiinteistöt Oy:n teettämän aluevision toteuttamista. Tässä on jo osittain edetty yksityiskohtaisen kaavoituksen tasolle.

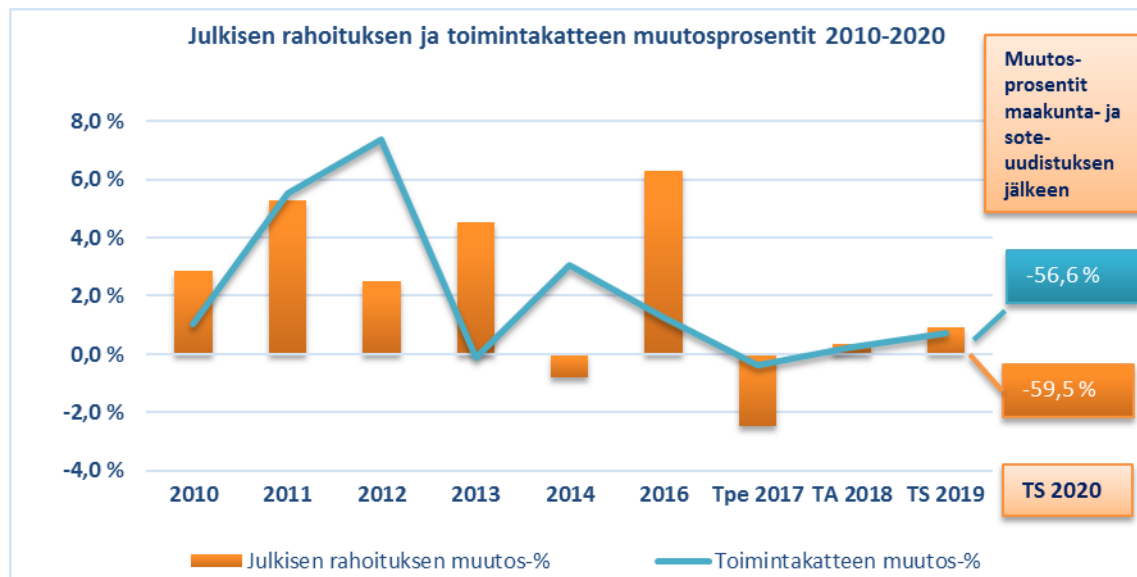
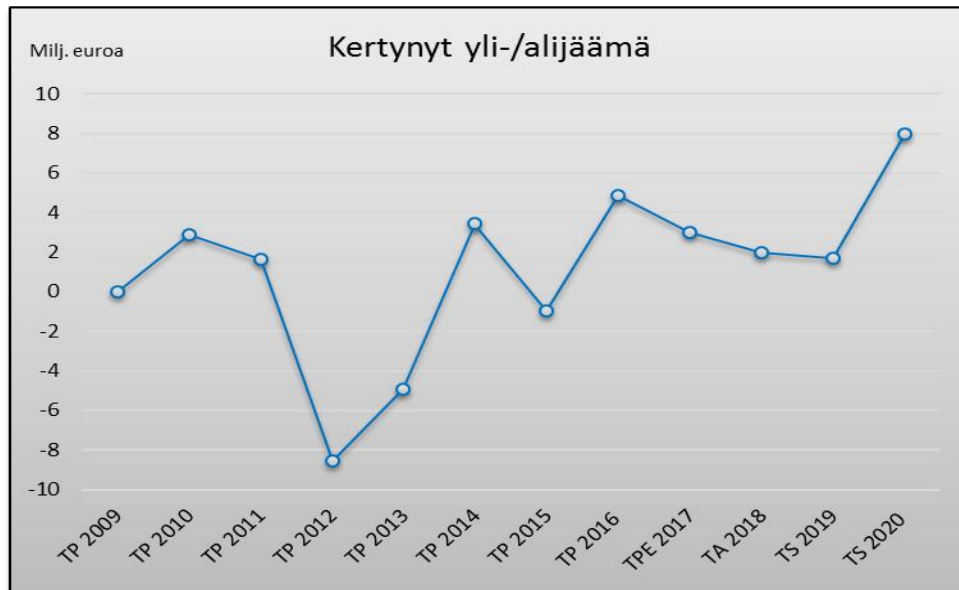
Kouvolan kaupungin taloudellinen kehitys

Kouvolan taloudellisen kehitys on kääntymässä positiiviselle uralle koko maan talouden positiivisen imun vetämänä. Kaupungin toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, mm. väestön ikääntyminen ja yleisen taloustilanteen vaikutukset, aiheuttavat kaupungin tuottamissa palveluissa kasvutarpeita erityisesti hyvinvointipalvelujen osalta. Talouden rakenteita pitää jatkossakin uudistaa rohkeasti. Tämä tarkoittaa muun muassa palveluverkon uudistamista ja kehittämishankkeisiin panostamista. Investointien pitää olla tuottavia ja harkittuja sillä tasoa ei ole varaa ylettömästi nostaa. Tulevina vuosina keskeistä on kaupungin tulo-rahoituksen turvaaminen sekä menojen hallinta, jotta pystytään turvaamaan palvelujen riittävyys ja saatavuus. Vuonna 2020 tulevan maakuntaudistuksen lopulliset vaikutukset Kouvolan taloudelliseen tilanteeseen eivät ole vielä selvillä. Valtiovarainministeriö on tehnyt omia laskelmiaan rahoituksellisesta tasapainosta maakuntaudistuksen jälkeen. Laskelmat ovat arvioita tässä vaiheessa ja tarkentuvat uudistuksen edessä.

Kaupungin talouteen on syntynyt kunnille tyypillinen rakenteellinen menojen ja tulojen epätasapaino. Vuoden 2017 osalta taloudellinen tilanne näyttää paremmalta kuin vuoden 2017 talousarviota laadittaessa. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kaupungin taseen kertyneeksi ylijäämäksi muodostui 4,8 milj. euroa ja vuoden 2017 alijäämäennuste, -1,8 milj. euroa, huomioiden kumulatiiviseksi ylijäämäksi jäisi 3,0 milj. euroa. Vuoden 2017 arvioituun tulokseen vaikuttavat positiivisesti arvioitua pienemmät henkilöstökulut sekä parempi verotulokehitys, erityisesti yhteisöveron osalta.

Kilpailukyky sopimuksella on edelleen vaikutusta kaupungin taloudelliseen tilanteeseen. Lomarahojen leikkaukset vuosina 2017 – 2019 vähentävät henkilöstömenoja, mutta vastaavat vähennykset tehdään valtionosuuksista. Valtionosuuksista vähennetään myös laskennallinen työajan pidennyksen hyöty. Sen sijaan henkilösivukulujen pieneneminen jää kaupungin hyödyksi. Suomen Kuntaliiton arvion mukaan vuoden 2018 henkilösivukulut laskevat keskimäärin 1,24 prosenttiyksikkö vuoden 2017 tasosta ja suunnitelmavuosina 2019 ja 2020 ne laskevat edelleen hieman. Vuoden 2020 henkilöstömenoihin on arvioitu lomarahojen palautus normaalille tasolle. Verotulojen odotetaan kehittyvän positiivisemmin vuosien 2019 ja 2020, tähän vaikuttaa ansiotulojen kasvu, yhteisöverotulopohjan vahvistuminen sekä kuntien yhteisöverojen jako-osuuden korotus.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotukseen on lautakuntien päätösten jälkeen tehty kaupunginhallituksen edellyttämiä vähennyksiä talousarviokehitykseen pääsemiseksi. Talouden sopeuttamistarve on edelleen noin 5 miljoonan euron luokkaa vuositasona. Tällä päästään vuositasona taloudelliseen tasapainoon, mutta se ei mahdollista uusia elinvoimahankkeita eikä kata laajempia kehittämistarpeita. Verotulojen kehitys on vuonna 2018 erittäin vaisua johtuen valtion tekemistä toimenpiteistä. Veromenetykset kompensoidaan osittain valtionosuuksissa, mutta valtionosuuksista vähennettävät muut erät pienentävät vuoden 2018 valtionosuussummaa. Yhteensä julkisen rahoituksen, verotulot ja valtionosuudet, arvioidaan kasvavan alle 0,5 % vuoden 2017 tilinpäätösarvioon verrattuna.

Vuoden 2018 talousarvion laadinnan kehys

Kaupunginhallituksen 10.4.2017 hyväksymään kehykseen tehtiin muutoksia syyskuussa. Kehyksestä vähennettiin henkilösivukuluprosenttien alenemisesta johtuvat summat sekä piennettiin verotulojen ja valtionosuuksien arvioita. Vastaavat summat vähennettiin toimialojen kehyksistä. Lisäksi lautakuntien päätösten jälkeen vähennettiin uudestaan henkilösivukuluja uusien tietojen nojalla. Lisäksi kaupunginhallitus palautti 9.10.2017 kehyksen ylittäneet talousarviot toimialajohtajille uudelleen valmisteluun kaupunginjohtajan ehdotusta varten.

Kouvolan kaupunki Tuloslaskelma 1000 e	Alkup. kehys 2018	Muutettu kehys 9/2017*	LKTP 2017 **	TA 2018	TS 2019	Maku- uud. TS 2020
Toimintakate	-493 900	-492 595	-498 826	-492 686	-496 333	-200 908
Verotulot	339 500	338 500	338 500	338 500	343 550	175 500
Valtionosuudet	170 000	167 400	167 400	167 400	167 000	45 900
Rahoitustulot ja -menot	6 350	6 350	6 350	6 500	6 297	6 150
Vuosikate	21 950	19 655	13 424	19 714	20 514	26 642
Poistot ja arvonalentumiset	-21 000	-20 999	-20 768	-20 768	-20 768	-20 372
Tilikauden tulos	950	-1 344	-7 344	-1 054	-254	6 270
Kertynyt yli-/alijäämä			-4 335	1 954	1 700	7 970

*sivukulujen vähennykset, julkisen rahoituksen tarkistus

** lautakuntien päätösten jälkeen tehty sivukulujen vähennykset

Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2019-2020

Kaupungin taloudellinen tilanne vuoden 2016 tilinpäätöksestä lähtien ilmenee alla olevasta taulukosta. Luvut sisältävät koko kaupungin mukaan lukien liikelaitokset. Eri vuosien vertailukelpoisuuteen vaikuttaa tehty organisaatiojärjestelyt. Vuoden 2018 talousarvio on laadittu edelleen kireiden taloudellisten olojen aikana. Toimintakatteen ja toimintamenojen vertailuun vuosien 2016 ja 2017 välillä vaikuttaa merkittävästi perustoimeentulotuen kela-siirto (toim.kate -4 milj. euroa ja menot 9,0 milj. euroa) sekä kilpailukykysojimus (toim.kate -9,7 milj. euroa). Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus vuodelle 2018 talousarvio on lievästi alijäämäinen. Hyvinvointipalveluilla on paineita kustannustenhallinnassa etenkin terveystalvelujen osalta. Tekniikka- ja ympäristöpalveluilla on useita kustannuksia kohottavia tarpeita tuleville vuosille, muun muassa asuntomessujen kustannukset. Konsernipalvelujen kustannuksia lisää palvelumallin käyttöönotto (aluekehittäminen). Vuosikatteella ei pystytä kattamaan poistoja ja tilikauden tulos tulee olemaan noin 1,1 milj. euroa negatiivinen.

Taloussuunnitelmavuosina 2019 ja 2020 verotulojen arvioidaan kehittyvän suotuisammin kuin vuonna 2018. Menokehityksen on arvioitu edelleen suunnitelmavuosina olevan erittäin maltillista. Henkilöstökulujen kasvun arvioidaan olevan edelleen erittäin vähäistä. Henkilöstökuluihin vaikuttaa vuonna 2020 palautuva lomarahojen normaali taso, tämä vaikuttaa jo vuoden 2019 tilinpäätökseen lomapalkkavelan kasvuna. Suurempi kasvu on arvioitu vuodelle 2020. Poistojen ei arvioida juurikaan kasvavan, koska ns. sote-investoinnit on jäädytetty talousarviossa, koska tulevat vastuut maakuntauudistuksen jälkeen eivät ole vielä tiedossa.

Vuoden 2020 taloussuunnitelmassa on otettu huomioon maakunta- ja sote-uudistus. Kustannuksista on poistettu maakunnan vastuulle siirtyvät toiminnot, julkisen rahoituksen arvioissa on käytetty sekä Kuntaliiton että Valtiovarainministeriön laskelmia. Vertailulaskelmana esitetään koko kaupungin osalta tuloslaskelma vuodelle 2020 ilman maakunta- ja sote-uudistusta.

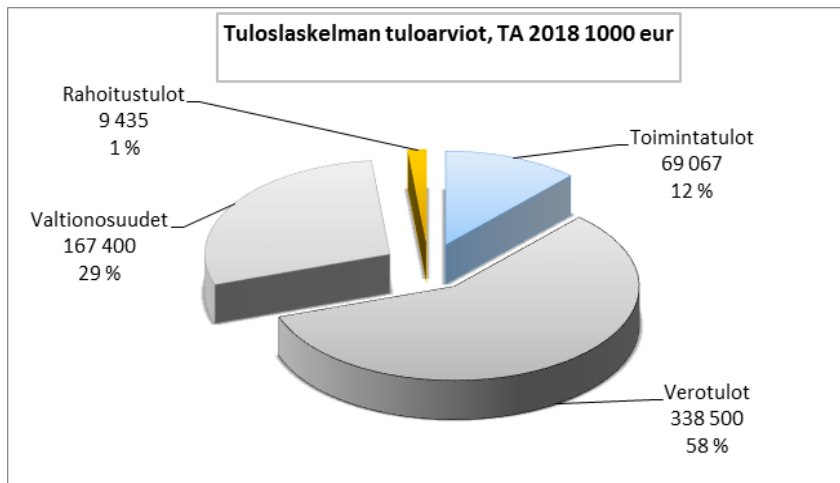
Kouvolan kaupunki Tuloslaskelma 1000 e	TP 2016	TA 2017	TPE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020 *	TS 2020**
Toimintatulot	75 405	69 247	70 415	69 067	68 852	35 312	69 450
Valmistus omaan käyttöön	3 169	1 833	2 550	3 450	3 450	3 450	3 450
Toimintamenot	-577 447	-564 419	-564 500	-565 203	-568 635	-239 670	-575 616
Toimintakate	-498 846	-493 339	-491 535	-492 686	-496 333	-200 908	-502 716
Verotulot	340 900	333 210	335 000	338 500	343 550	175 500	353 378
Valtionosuudet	175 852	169 000	169 000	167 400	167 000	45 900	166 000
Rahoitustulot ja -menot	6 720	5 783	6 700	6 500	6 297	6 150	6 150
Vuosikate	24 626	14 654	19 165	19 714	20 514	26 642	22 812
Poistot ja arvonalentumiset	-20 425	-21 018	-21 000	-20 768	-20 768	-20 372	-20 372
Satunnaiset erät	1 492						
Tilikauden tulos	5 693	-6 364	-1 835	-1 054	-254	6 270	2 440
Tilinpäätöserät	105						
Tilikauden yli/alijäämä	5 798	-6 364	-1 835	-1 054	-254	6 270	2 440
Kertynyt yli-/alijäämä	4 844	-1 520	3 009	1 954	1 700	7 970	4 140
Kunnallisveroprosentti	20,75	20,75	20,75	20,75	20,75	8,38	20,75
Toimintakatteen muutos %	1,1	-1,1	-1,5	0,2	0,7	-59,5	1,3
Toimintamenojen muutos %	1,2	-2,3	0,0	0,1	0,7	-57,9	1,2
Toimintatulot/Toimintamenot, %	13,1	12,3	12,5	12,3	12,2	14,9	12,1
Vuosikate, % poistoista	120,6	69,7	91,3	94,9	98,8	130,8	112,0
Vuosikate, euroa/asukas	289	172	227	234	244	319	273
Asukasmäärä vuoden lopussa	85 231	85 356	84 500	84 204	83 910	83 616	83 616

* maakunta- ja sote-uudistus huomioitu

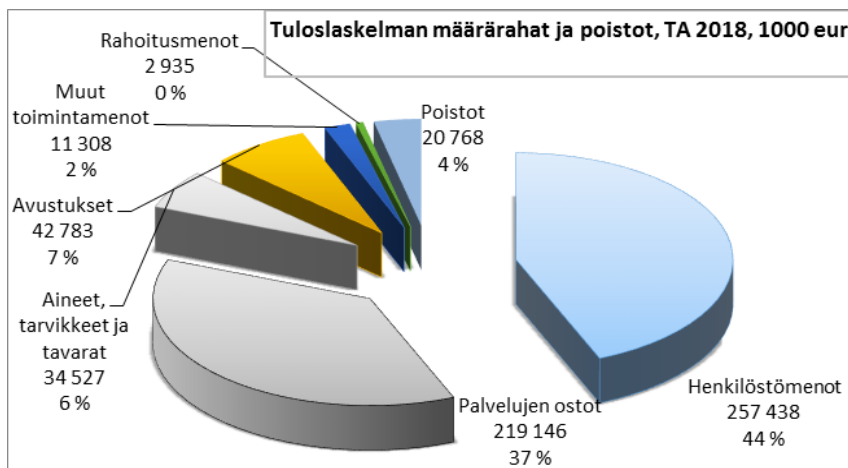
** ei huomioitu maakunta- ja sote-uudistusta

Tuloslaskelman tuloarvioiden ja määrärahojen jakautuminen

Alla olevissa kuvissa on esitetty tuloslaskelman tuloarvioiden sekä määrärahojen ja poistojen jakautuminen tiliryhmittäin talousarviossa 2018.

Julkisen rahoituksen, verotulojen ja valtionosuuksien osuus on yhteensä 86,5 prosenttia tuloslaskelman tuloista. Prosenttiosuus on hieman kasvanut edellisestä vuodesta.

Henkilöstömenojen prosenttiosuus on laskenut edellisen vuoden 45 prosentista 44 prosenttiin johtuen kilpailukykysovimuksesta sekä toiminnan muutoksista. Palvelujen ostojen osuus on kasvanut 35 prosentista 37 prosenttiin.

Lainakanta

Talousarvio sisältää myös rahoituslaskelman mukaisesti huomattavasti lisää lainanottoa ja kaupunki velkaantuu edelleen. Nettoinvestointimäärä vuodelle 2018 48,4 milj. euroa ja uutta lainaa joudutaan nostamaan 53 milj. euroa. Kaupungin lainakanta tulee olemaan noin 2 903 euroa asukasta kohden vuoden 2018 lopussa. Kaupungin investointien kokonaismäärä on edelleen koko suunnittelukauden liian korkealla tasolla tuloihin nähden. Kouvola sai vanhoilta kunnilta perinnöksi kulkuväyliin, rakennuksiin ja verkostoihin kohdistuvaa saneerausvelkaa, jonka johdosta investointien määrä on pysynyt korkealla tasolla. Investointimäärä kasvattavia kärkihankkeita ovat Keskustan kehittäminen/Matkakeskus ja Manski, Pioneeripuisto/Asuntomessut, Kimolan kanava sekä RR-terminaalin suunnittelu.

Investointien vaikutus lainamäärään euroa/asukas												
Lainat	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Euroa/asukas	1 326	1 399	1 505	1 825	2 141	2 069	2 371	2 283	2 552	2 903	3 171	3 241

1.4. Talousarvion rakenne ja sitovuus

Talousarviorakenteessa noudatetaan Kuntaliiton talousarviosuosittelusta, jolloin talousarviossa on yleisosa-, käyttö-talous-, investointi- sekä rahoitusosa. Palvelutuotanto jaetaan rahoitustavan perusteella budjetti- ja kohderahoit-teisiin tehtäviin. Kouvola ei ole enää vuoden 2016 jälkeen liikelaitoksia eikä taseyksiköitä, vaan kaikki toiminta on budjettirahoitteista.

Kouvolan palveluorganisaatio 2018

Kouvolan kaupungin organisaatio uudistettiin vuoden 2017 alussa, jolloin liikelaitokset lakkautettiin. Tilaliikelai-tos sulautui konsernipalveluihin muodostaen oman palvelun nimeltä Tilapalvelut. Teknisen tuotannon liikelaitok-sesta tuli osa tekniikka- ja ympäristöpalvelujen toimialaa. Hyvinvointipalvelujen sisällä toimiva taseyksikkö Kou-volan seudun ammattiopisto muutettiin vuoden 2017 alusta lähtien budjettirahoitteiseksi palveluyksiköksi.

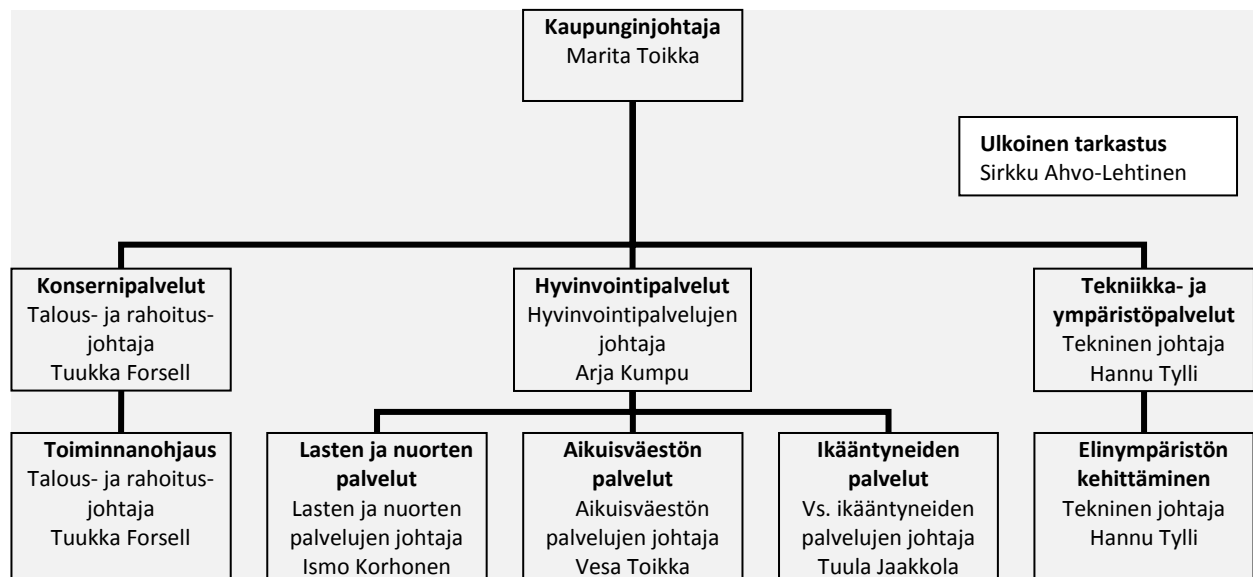
Kaupungin toiminnan ja talouden ohjaaminen perustuu sopimusohjausjärjestelmään. Kaupunginvaltuuston hy-väksymässä strategisessa palvelusopimuksessa määritellään toimialan strategiset vaikuttavuustavoitteet sekä käytettävissä olevat resurssit. Tämä ohjaus tapahtuu talousarviossa.

Lautakuntien hyväksymissä strategisissa palvelutuotantosopimuksissa määritellään palvelun (tuotteiden) saata-vuus, määrä, sisältö, hinta ja laatu yleisellä tavoitetasolla. Tämä ohjaus tapahtuu käyttösuunnitelmassa. (Palvelu-sopimuksilla määritellään järjestettävien, tuotettavien tai ostettavien palvelujen laatu, määrä ja hinta.)

Hyvinvointipalvelujen organisaatio perustuu prosessilähtöiseen toimintamalliin. Sen lähtökohtana on kuntalais-ten palvelutarpeen tarkastelu perinteisen sektorijajattelun sijaan ja sillä vahvistetaan kuntalais- ja asiakaslähti-syyttä ja lisätään toiminnan tuloksellisuutta.

Prosessien hierarkia on: Palveluketju, palvelu ja palveluyksikkö. Lähin toimielin määrää palveluketjun ja toimiala-johtaja palvelun omistajan.

Kouvolan palveluorganisaatio 2018

Talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenvetolaskelma

1000 euroa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Konsernipalvelut	N	75 267	65 919
Hyvinvointipalvelut	N	524 342	53 571
Tekniikka- ja ympäristöpalvelut	N	58 796	46 230
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		658 405	165 719
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		338 500
Valtionosuudet	B		167 400
Korkotulot	B		1 510
Muut rahoitustulot	B		7 925
Korkomenot	B	2 805	
Muut rahoitusmenot	B	130	
Satunnaiset erät	B		
TULOSLASKELMA YHTEENSÄ		2 935	515 335
INVESTOINTIOSA			
Kaupunginhallitus			
Osakkeet ja osuudet	B	200	
Konsernipalvelut/Aineettomat hyödykkeet	B	1 445	
Tilapalvelut/uusinvestoinnit	B	5 650	
Tilapalvelut/korvausinvestoinnit	B	7 550	1 120
Tekniikka- ja ympäristöpalvelut			
Maa- ja vesialueet	B	1 500	800
Kiinteät rakenteet ja laitteet/uusinvestoinnit	B	9 850	
Kiinteät rakenteet ja laitteet/korvausinvestoinnit	B	9 860	
Keskustan kehittäminen/Kävelykatu Manski	B	2 500	
Pioneeripuisto/Asuntomessut	B	3 000	
RR-terminaalin suunnittelu	B	1 200	600
Keskustan kehittäminen/Matkakeskus	B	5 900	
Kimolan kanava	B	3 219	979
INVESTOINNIT YHTEENSÄ		51 874	3 499
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B	2 200	
Antolainasaamisten vähennykset			1 950
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		53 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		24 200	
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Oman pääomanmuutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen			112
YHTEENSÄ		739 614	739 614

Talousarvion sitovuus

Käyttötaloulososassa määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustaso kaupunginvaltuustoon nähden on toimialan toimintakate sekä toimialan toiminnalliset tavoitteet (strateginen palvelusopimus). Toimialan tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vastaa toimialajohtaja. Toimialan talousarvio- ja määrärahamuutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Toimialaan kuuluvien palveluketjujen tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot esitetään talousarviokirjassa kaupunginvaltuustolle tiedoksi. Lisäksi esitetään tiedoksi lautakuntien ja jaostojen hyväksymät tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot niiden toimialojen kohdalta, joissa asiakokonaisuus jakautuu useamman lautakunnan tai jaoston vastuulle. Tavoitteiden ja määrärahojen käyttötarkoituksella palveluketjujen välillä esittää toimialajohtaja kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Investointiosan sitovuustaso kaupunginvaltuuston nähden ilmenee edellä olevasta taulukosta. Lisäksi kokonaan uudet rakennusinvestoinnit on tuotava valtuuston hyväksyttäväksi. Ao. luokittelun sisällä investointien määrärahojen ja tuloarvioiden muutoksista päättää konsernipalvelujen osalta kaupunginhallitus ja hyvinvointipalvelujen sekä tekniikka- ja ympäristöpalvelujen osalta ao. lautakunnat. Investoinniksi katsotaan yli 30 000 euron hankinnat, joita käytetään palvelutuotannossa useana tilikautena ja jotka kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi, poikkeuksena pysyvien vastaavien sijoitukset sekä maa- ja vesialueet, joista ei kirjata poistoja.

Konserniyhteisöt

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja tavoitteiden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet kuntakonsernissa samaan tapaan kuin kunnassa. Kouvolan konserniyhteisöille asetetut tavoitteet esitetään luvussa 6. Konsernijohtolle asetetut tavoitteet esitetään luvussa 1.8.

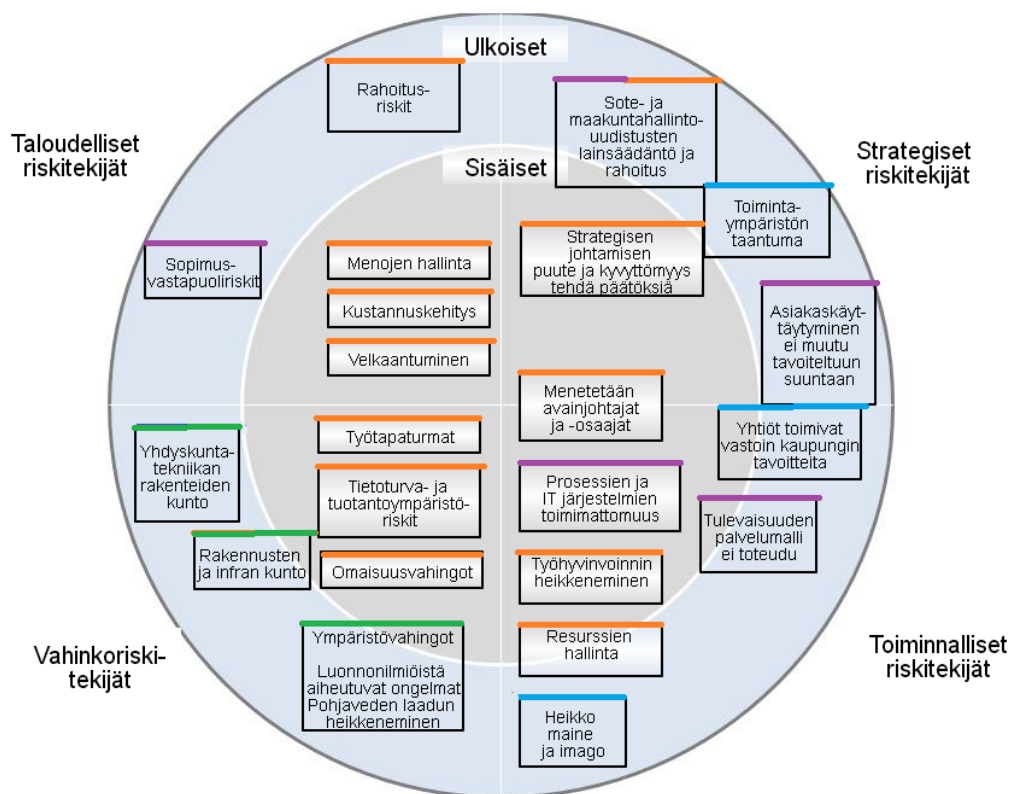
Tilivelvolliset

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä ja valvonnan jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Tilivelvollisuus kattaa johtamis-, ohjaus- ja seurantavastuun lisäksi tulostavuuksien ja oikeudellisen vastuun. Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet valtuustoa lukuun ottamatta sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat muun muassa kaupunginjohtaja, toimialojen johtajat, palveluketjujen johtajat sekä palvelujen johtajat. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että viranhaltijan toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltija voidaan kohdistaa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaistensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä.

Täytäntöönpano-ohjeet

Kaupunginhallitus antaa talousarviosta erillisen täytäntöönpano-ohjeen sen jälkeen kun valtuusto on hyväksynyt talousarvion.

1.5. Kaupunkiorganisaation riskianalyysi

Kaupungin riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja talousarvion toteutuminen oikealla ennakkoinnilla. Riskit voidaan luokitella strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Yllä olevassa riskiymyrässä on esitetty yleisiä kaupungin toimintaa liittyviä ja vaikuttavia riskejä. Riskejä seurataan koko konsernissa, yhtiöt toimittavat vuosittaisen riskiarvionsa konsernipalvelujen omistaja-ohjaukselle. Riskit on myös merkitty strategiapäämäärän väreillä. Tasapainoinen talous **oranssi**, elinvoimainen kaupunki **sininen**, asiakas lähtöinen toiminta **lila** ja laadukas ympäristö **vihreä**.

Taloudelliset riskit

Kaupungin taloudelliset riskit koostuvat rahoitus- ja sopimusriskeistä, hallitsemattomasta kustannuskehityksestä sekä puutteellisesta menojen hallinnasta. Uhkana on myös tulo-rahoituksen riittämättömyys ja velkaantuminen. Valtionosuuksien leikkaukset sekä ansiotulojen heikko kehitys aiheuttavat verorahoituksen vähenemistä. Rahoituksen riittävyys voi edellyttää veroprosentin nostamista. Velkaantumisen hallinta edellyttää pitkän aikavälin investointisuunnitelmaa. Kaupungin elinvoiman kehittämiseksi rahoitusta on hankittava priorisoiden myös kumppanuuksia hyväksikäyttäen. Korkojen nousuun varaudutaan pitämällä lainasalkun suojausaste riittävänä, noin 40 - 55 prosentissa. Sijoitussalkun hintariskiä pienennetään hajauttamalla varat, jonka vuoksi kaupungin sijoitukset on toteutettu rahastojen kautta.

Sopimusriskit edellyttävät kaupungilta tehokasta sopimushallintaa, sopimusehtojen tarkentamista, vakuuttamista sekä selkeää takauspolitiikkaa ja sopimusosaamisen lisäämistä. Esimerkiksi urakoitsijoiden viivästyksiin voidaan varautua ennakoivalla hankintamenettelyllä ja sopimustekniikalla. Luottoluokituksen merkitys korostuu sopimusvastapuolta valittaessa. Menojen hallinta edellyttää palvelutuotannon uudistamista asiakastarvetta vastaavaksi kehittämällä palveluverkkoa ja uudenlaisia palvelujen tuottamistapoja, sekä vahvistamalla peruspalvelujen ja ennaltaehkäisevien palvelujen osuutta. Kustannuskehitystä arvioidaan taloussuunnittelun ja seurannan kautta. Kustannuskehitys paranee palveluprosessien tehostuessa ja hukan poistuessa.

Strategiset riskit

Ulkoisia strategisia riskejä ovat muun muassa toimintaympäristön taantuma ja asiakaskäyttäjän kehitys. Maakunta- ja sote-hallintouudistusten tulevaan lainsäädäntöön ja rahoitusmalliin liittyy peruskunnan kannalta palveluiden saatavuus- ja elinvoimaisuuden säilyttämisriskejä. Toimintaympäristön taantumaa varaudutaan

täsmentämällä tavoitteita ja edistämällä elinkeinorakenteen monipuolistumista kehittämisrahoituksella sekä ennakoivalla yhteistyöllä yritysten kanssa. Maakunta- ja sote-hallintouudistukset edellyttävät kaupungilta vahvaa edunvalvontaa ja verkostoitumista, jotta valtakunnan tasoihin säädöksiin ja rahoitusmalliin saadaan selkeyttä ja toimivuutta.

Asiakaskäyttäytymisen muutoksen johtaminen toivottuun suuntaan edellyttää kaupungilta kuntalaisia osallistavan palvelumallin käyttöönottoa. Tulevaisuuden palvelumallin tulee mahdollistaa asiakkaiden osallistuminen palvelujen kehittämiseen ja toteutukseen. Lisäksi mallin tulee tukea kuntalaisten omaehtoista toimintaa ja hyvinvoinnista huolehtimista.

Strategiseen johtamiseen ja päätöksentekoon liittyy sisäisiä riskejä. Strategisen johtamisen osalta selkeän tahdotilan puuttuminen estää organisaation tavoitteellisen toiminnan resurssien hajautuessa. Keinoja tilanteen parantamiseen ovat strategian toteuttamishojelmien valmistelun ja toteutuksen koordinointi, ohjelma- ja projektihallinta sekä strategisen johtamisen osaamisen lisääminen johtoon ja päätöksentekoon. Päätöksentekokulttuuri vaatii muutosta osallistavaan ja sitouttavaan suuntaan keinoina vuorovaikutuksen lisääminen foorumein sekä vaikutusarvioinnein.

Toiminnalliset riskit

Ulkoiset toiminnalliset riskit liittyvät yhtiöittämisiin, tulevaisuuden palvelumallin toteutumiseen sekä kaupungin maineeseen ja imagoon. Yhtiöittämisten tuomaa lisäarvoa tulee arvioida ennakoiden ja sitouttaen yhtiöt kaupungin strategiaan. Olemassa oleville sekä uusille yhtiöille on asetettava selkeät tavoitteet. Lisäksi yhtiöiden on toimittava kaupungin riskienhallintaohjeistuksen mukaan. Keinoja ovat vuorovaikutuksen säännöllistäminen sekä konserniohjeen osallistava laadinta ja jalkautus.

Tulevaisuuden palvelumalli tarkoittaa myös palveluverkon ja palvelujen tuotantotapojen uudistamista. Talouden hallinta vaikeutuu, jollei uudistuksia toteuteta. Kaupungin mainetta ja imagoa parannetaan osallistamalla kuntalaisia, lisäämällä yhteisöllisyyttä ja tehostamalla markkinointia. Yrittäjien ja sidosryhmien kanssa täsmennetään tavoitteita elinvoimaohjelmassa ja palvelusopimuksissa. Työnantajamaineesta huolehditaan kehittämällä henkilöstön osaamista sekä johdonmukaisella päätöksenteolla ja viestinnällä.

Sisäiset toimintariskit liittyvät avainhenkilöiden menettämiseen, prosessien ja IT-järjestelmien toimivuuteen sekä työhyvinvointiin ja resurssien hallintaan. Avainhenkilöriskeihin on varauduttava toimivilla sijais- ja varahenkilöjärjestelyillä. Avainjohtajia koskevaa menettämiskäsitteä pienennetään lisäämällä vuorovaikutusta avainjohtajien ja johtavien päättäjien, muun virkamiesjohdon, henkilöstön ja kuntalaisten kesken. Avainhenkilöriskeä pienentävät hyvä työnantajamaine, osaamisen johtaminen, kilpailukykyinen palkkausjärjestelmä sekä selkeät prosessi- ja tehtäväkuvaukset.

Asiakasprosessien toimivuus ja uusiutuminen tulee varmistaa. Toimintojen ylläpitäminen ja tehostaminen edellyttävät selkeitä tehtäviä ja vastuita sekä prosessien kehittämistä. Henkilöstön työhyvinvoinnin heikkenemisriskiin varaudutaan selkiyttämällä henkilöstöjohtamisen tavoitteita henkilöstö- ja työhyvinvointiohjelmassa, kehittämällä johtamista ja esimiestyötä sekä työn vaarojen selvitystä ja arviointia. Tarkoituksenmukaisilla ja kokonaisarkkitehtuuriin sopivilla IT-järjestelmillä varaudutaan järjestelmä- ja toimivuusriskeihin.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit liittyvät yhdyskuntateknisten rakenteiden kuntoon, ympäristövahinkoihin, luonnonilmiöistä johtuviin ongelmiin, kuten esimerkiksi pohjaveden laadun heikkenemiseen. Vahinkoriskejä ovat myös työtapaturmat sekä tietoturvan ja tuotantoympäristön riskit. Yhdyskuntateknisten rakenteiden osalta on huolehdittava korvausinvestoinneista ja katu- ja kunnossapidosta. Valitusten, virheiden ja korvausvaatimusten asianmukainen käsittely on tarpeen mukaisesti resursoitava. Ympäristövahinkoihin varaudutaan riskikartoituksilla, valmiussuunnitelmillä ja -harjoituksilla, vakuutuksin tai vahinkorahastojen avulla. Työtapaturmia ehkäistään työpaikkakartoituksin ja huolehtimalla työturvallisuudesta.

Kaupungin toiminnot ovat riippuvaisia tietoturva- ja tuotantoympäristön toimintavarmuudesta. Kaupungille on hyväksytty tietoturvapoliittikka. Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmää kehitetään suunnitelmallisesti perustuen soveltuvin osin ISO 27001 standardiin. Sopimusriskeihin varaudutaan muun muassa tietoturvapoliittikan edellyttämällä turvallisuussopimuksilla. Keskeistä IT-järjestelmien turvaamisessa on keskittyminen toimintaa tukeviin järjestelmiin ja varautuminen ICT-hyökkäyksiin.

1.6. Henkilöstötarkastelu

Henkilöstöohjelmalla tuetaan kaupunkistrategian toteutumista. Siinä linjataan kaupunkistrategiassa määriteltyjen tavoitteiden pohjalta tarkempia johtamiseen ja esimiestyöhön, osaamisen kehittämiseen sekä henkilöstön ja työyhteisöjen hyvinvoinnin edistämiseen liittyviä tavoitteita ja kehittämistoimenpiteitä. Henkilöstöohjelma ohjaa Kouvolaan kaupungin henkilöstöjohtamista, henkilöstöpolitiikkaa ja henkilöstötyötä. Kaupunkistrategiaa uudistetaan parhaillaan, joten myös henkilöstöohjelma päivitetään vuoden 2018 aikana.

Henkilöstöjohtamiselle asetettiin vuosille 2015–2017 kolme painopistealuetta, jotka ovat olleet ennakkoiva henkilöstösuunnittelu ja osaamisen johtaminen, työhyvinvoinnin ja työkyvyn johtaminen sekä johtamisen ja yhteistyön kehittäminen. Painopistealueille on määritelty strategiset tavoitteet, mittarit ja keskeiset kehittämiskohteet tavoitteen saavuttamiseksi. Henkilöstöohjelman visio, painopisteet ja tavoitteet on esitetty alla olevassa kuvassa. Yksityiskohtaiset toimenpiteet on määritelty vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä.

Henkilöstöohjelman 2015–2017 visio, painopisteet ja tavoitteet

Kaupungin strategiaa toteutetaan myös vuonna 2014 hyväksytyn työhyvinvointiohjelman avulla. Se on samalla myös Kouvolaan kaupungin työturvallisuuslain (738/2002) 9 §:n mukainen työsuojelun toimintaohjelma. Työhyvinvointiohjelma päivitetään vuonna 2018. Lisäksi strategiaa toteuttaa myös vuonna 2015 hyväksytty Kouvolaan kaupungin henkilöstöä koskeva suunnitelma tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Henkilöstömäärä

Kouvolaan kaupungin palveluksessa oli elokuun 2017 lopussa yhteensä 5 910 viranhaltijaa/työntekijää, joista vakinaisia oli 4 691, määräaikaisia 1 095 (sis. yhteensä 8 oppisopimussuhteista) ja tukitoimenpitein työllistettyjä 124. Palveluksessa olevan henkilöstön määrä oli hieman vähemmän kuin vuotta aiemmin. Henkilöstö jakautui toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	Vakinaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Henkilöstö 31.8.17	Henkilöstö 31.8.16	Muutos lkm	Muutos- %
Konsernipalvelut	217	13	0	230	240	-10	-4,2
Hyvinvointipalvelut	3 796	949	83	4 828	4 909	-81	-1,7
Tekn.- ja ymp.palvelut	678	133	41	852	858	-6	-0,7
Yhteensä	4 691	1 095	124	5 910	6 007	-97	-1,6
Henkilöstö 31.12.2016	4 749	1 042	95	5 886			
Henkilöstö 31.12.2015	4 788	1 141	73	6 002			
Henkilöstö 31.12.2014	4 819	1 237	92	6 148			

Vakainainen henkilöstö on tilastoitu sille toimialalle, jolla hän työskentelee tilastointipäivänä riippumatta sen hetkisen palvelussuhteen luonteesta. Tilasto sisältää myös virka-/työvapaalla olevat henkilöt. Sivutoimiset työntekijät eivät sisälly lukuihin.

*) Konsernipalvelujen henkilöstöön kuuluu 100 vakinaista ja 2 määräaikaista maatalouslomittajaa.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kaupungin palveluja tuottaa riittävä määrä osaavaa henkilöstöä. Henkilöstösuunnitelmassa määritellään strategian ja toiminnan vaatima määrällinen ja laadullinen henkilöstötarve. Henkilöstösuunnitelman lähtökohtana tulee olla kaupungin strategia ja palvelustrategiset linjaukset, joissa otetaan kantaa siihen, mitä palveluita tuotetaan ja miten niitä tuotetaan. Henkilöstösuunnittelun avulla huolehditaan palvelutuotannon edellyttämän henkilöstön määrästä ja rakenteesta, turvataan riittävä osaaminen kaupungin tavoitteiden saavuttamiseksi, ennakoidaan henkilöstökustannuksia sekä määritellään keinoja, joilla henkilöstövoimavaroja muodostetaan, vaalitaan ja johdetaan.

Kevan ennusteiden mukaan kaupungin henkilöstöä siirtyy vanhuuseläkkeelle toimialoittain seuraavasti:

Toimiala	-2018	2019	2020	Yhteensä
Konsernipalvelut	27	4	11	42
Hyvinvointipalvelut	191	98	121	410
Tekniikka- ja ympäristöpalvelut	61	24	32	117
Yhteensä	286	140	136	569

Vuoden 2018 sarake sisältää myös ne henkilöt, joiden henkilökohtainen eläkeikä on täyttynyt jo aiemmin. Henkilö voi jäädä vanhuuseläkkeelle saavutettuaan yleisen eläkeiän. Yleinen eläkeikä on vuonna 1955 syntyneillä 63 vuotta, jonka jälkeen eläkeikä nousee portaittain. Tällä hetkellä eläkkeelle jäädään viimeistään 68-vuotiaana. Henkilökohtainen eläkeikä voi olla korkeampi kuin yleinen eläkeikä. Henkilökohtaisen eläkeiän täyttymispäivä ei siis tarkoita samaa kuin eläkkeelle siirtymispäivä. Vanhuuseläkkeiden lisäksi työkyvyttömyyseläkkeelle arvioidaan siirtyvän vuosittain noin 25 viranhaltijaa/työntekijää. Henkilöstösuunnittelussa on haasteellista se, että eläkepoistuma on runsasta erityisesti niissä ammattiryhmissä, joissa poistuva osaaminen on korvattava tai palvelutarpeen kasvu edellyttää henkilöstön lisäämistä.

Vuosille 2018–2020 on laadittu erillinen henkilöstösuunnitelma, jota tarkistetaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Alla olevassa taulukossa esitetään kooste toimialojen esityksistä määrälliseksi henkilöstösuunnitelmaksi vuosille 2018–2020.

Toimiala		TA 2017 htv (brutto)	TA 2018 htv (brutto)	TS 2019 htv (brutto)	TS 2020 htv (brutto)	Muutos-% 17 - 20
Konsernipalvelut	Vakinaiset	187,88	173,55	175,33	79,70	-58 %
	Määräaikaiset	23,54	20,52	14,92	6,00	-75 %
	Työllistetyt	0,86	0,00	0,00	0,00	0 %
	Yhteensä	212,28	194,07	190,25	85,70	-60 %
Hyvinvointipalvelut	Vakinaiset	3 744,31	3 482,00	3 484,80	1 715,20	-54 %
	Määräaikaiset	582,12	374,30	342,50	178,90	-69 %
	Työllistetyt	121,80	138,30	161,33	119,30	-2 %
	Yhteensä	4 448,23	3 994,60	3 988,63	2 013,40	-55 %
Tekniikka- ja ympäristöpalvelut	Vakinaiset	676,50	680,87	677,37	546,87	-19 %
	Määräaikaiset	81,50	85,76	70,76	48,50	-40 %
	Työllistetyt	15,50	29,00	30,00	25,00	0 %
	Yhteensä	773,50	795,63	778,13	620,37	-20 %
Kouvolan kaupunki	Vakinaiset	4 608,69	4 336,42	4 337,50	2 341,77	-49 %
	Määräaikaiset	687,16	480,58	428,18	233,40	-66 %
	Työllistetyt	138,16	167,30	191,33	144,30	-4 %
	Yhteensä	5 434,01	4 984,30	4 957,01	2 719,47	-50 %

Henkilötyövuosilaskennassa koko vuoden kokoaikatyössä oleva henkilö on yksi henkilötyövuosi (1 htv). Osa-aikaisesti työskentelevän työpanos lasketaan tehdyn työtajan suhteessa.

Valmisteilla olevan maakunta- ja sote-uudistuksen myötä kuntien ja kuntayhtymien henkilöstöä siirtyy merkittävästi tulevien maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Kouvolaan kaupungilta siirtyy maakunnan palvelukseen lähes koko sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö sekä ympäristöterveydenhuollon, maatalouslomituksen ja maaseutuhallinnon henkilöstö. Muutoksella on vaikutuksia myös tukipalvelujen henkilöstöön. Uudistuksen myötä noin 48 % kaupungin nykyisestä henkilöstöstä siirtyy maakuntatyönantajan palvelukseen. Toteutuessaan uudistus vaikuttaa merkittävästi kaupungin tehtäviin ja sitä kautta henkilöstömäärään ja -tarpeeseen. Näitä muutoksia on otettu huomioon henkilöstösuunnitelmassa vuoden 2020 osalta. Erikoissairaanhoidon siirtämistä Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymälle (Carea) vuoden 2018 alusta alkaen on alettu valmistella syksyn aikana. Tämä muutos on otettu huomioon henkilöstösuunnitelmassa. Lisäksi Kymenlaaksoon suunnitellaan perustettavaksi sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä jo vuoden 2019 alusta alkaen. Tätä muutosta ei ole vielä otettu henkilöstösuunnitelmassa huomioon.

Kaupungin henkilöstömenojen on oltava suunnittelukaudella kestäväällä perustalla. Henkilöstösuunnittelun tulee olla strategiasidonnaista siten, että kaupungilla on optimaaliset henkilöstörakenteet ja -mitoitukset. Työtehtävien, työaikajärjestelmien ja työaikojen hyvällä suunnittelulla pyritään palvelujen tehokkaaseen ja tarkoituksenmukaiseen järjestämiseen. Tavoitteena on strateginen osaamisen ennakointi ja osaamisen täysimääräinen hyödyntäminen. Johtamisen kehittäminen on myös yksi suunnittelukauden painopisteistä. Määrätietoista työtä työhyvinvoinnin edistämiseksi, työkykyprosessien kehittämiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi jatketaan edelleen, jotta työkyvyttömyyden kustannuksia saadaan alennettua. Kouvolaan kaupungilla on käynnissä Uusille urille -pilottihanke, jossa etsitään valmennuksen avulla ratkaisuja tukea työssä jatkamista ja työuran käännekoh- tia. Tätä kautta pyritään vähentämään myös varhe-maksuja.

Henkilöstömenot

Talousarvion palkkauskäytäntöihin ei tehty korotusvarauksia kesäkuun 2017 palkkatasosta, kun talousarviota laadittiin. Kilpailukyky sopimuksen mukaisesti julkisen sektorin lomarahoja vähennetään 30 %:lla. Vähennys koskee vuosina 2017–2019 päättyvien lomanmääräytymisvuosien aikana ansaittuihin vuosilomiin liittyviä lomarahoja. Nämä vähennykset on myös otettu huomioon talousarvion palkkauskäytännöissä. Kilpailukyky sopimus on alentanut myös palkkojen sivukulua. Kilpailukyky sopimuksen mukaiset nykyiset kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.2.2017–31.1.2018. Kyseisellä sopimuskaudella ei tehdä palkan korotuksia. Uusista sopimuksista neuvotellaan syksyn aikana.

1.7. Strategiatarkastelu

Tässä esitetään kaupunkistrategia sekä sen toimeenpano talousarvioon ja -suunnitelmaan 2018 – 2020. Kaupunkistrategia hyväksyttiin valtuustossa 14.10.2013.

Kaupunkistrategia

Kaupunkistrategia koostuu seuraavista käsitteistä.

Arvot ovat kaupungin toimintaa pitkällä aikavälillä ohjaavia periaatteita.

Toiminta-ajatus on yhteinen näkemys kaupungin perustehtävästä.

Visio on kuva siitä, mitä haluamme tulevaisuudessa olla, miten haluamme erottua ja mitä kohti kehittyä.

Nykyinen visio on asetettu vuoteen 2020.

Strategiset päämäärät ovat kaupunkialueen, -yhteisön ja -organisaation pitkän aikavälin tärkeimpiä päämääriä.

Strategiatavoitteet ilmaisevat yhdessä tunnistetut tulevaisuuden menestystekijät.

Strategian mukaan Kouvola on vuonna 2020 luonnollisten vahvuksiensa perustalle rakentunut kasvukeskus. Vahvuuksia ovat kaupungin hyvä sijainti ja elinvoimainen maaseutu. Kaupungilla on mahdollisuus kehittyä vahvaksi peruskunnaksi. Kasvukeskus toteutuu neljän päämäärän kautta:

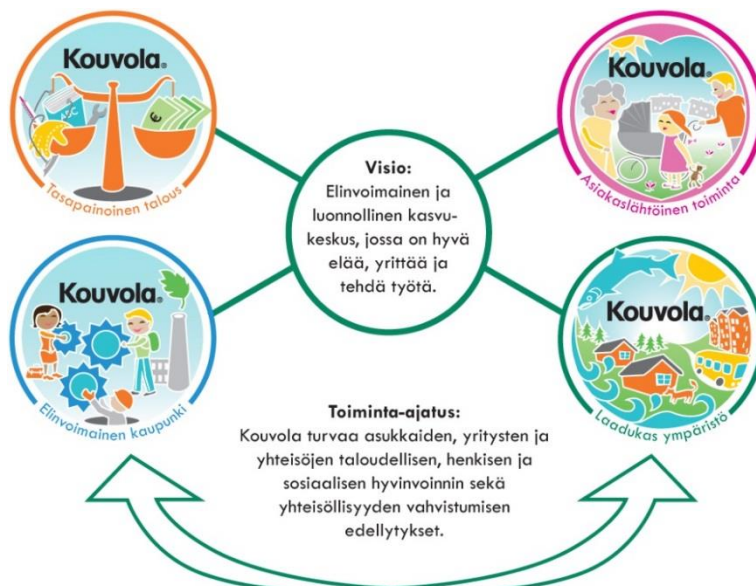
Tasapainoinen talous

Elinvoimainen kaupunki

Asiakaslähtöinen toiminta

Laadukas ympäristö

Keskeisin päämäärä on *tasapainoinen talous*. *Elinvoimainen kaupunki* korostaa asennetta ja tekoja yrittäjyyden edistämiseksi, sekä linjaa kehittämis- ja vahvuusalueet. *Asiakaslähtöisellä toiminnalla* tavoitellaan kuntalaisen hyvinvointia ja laajoja hyötyvaikutuksia yhteisölle. *Laadukas ympäristö* linjaa kaupunkiympäristöä koskevat kehittämiskohteet ja -periaatteet. Strategian mukaan päätöksentekokulttuuria tulee uudistaa siten, että päätöksentekijät arvioivat jo ennen päätöstä erilaisia vaihtoehtoja sekä niiden hyöty-kustannus suhdetta ja vaikutuksia kuntalaisiin ja yrityksiin. Päämäärät avautuvat strategiatavoitteiksi seuraavasti:

Tasapainoinen talous merkitsee

strategiaa toteuttavaa johdonmukaista päätöksentekoa vastuullista ja osallistavaa johtamista osaavaa ja hyvinvoivaa henkilöstöä vaikuttavaa omistaja-ohjausta optimaalista palvelutarjontaa ja -verkkoa

Elinvoimainen kaupunki merkitsee

yrittäjyyden edistämistä päätöksenteossa ja johtamisessa yhteistyökumppaneiden kanssa valtakunnallisesti merkittävää toimijaa osaamis- ja innovaatiopääoman kehittämistä alueen saavutettavuuden kehittämistä ja hyödyntämistä

Asiakaslähtöinen toiminta merkitsee

asiakkaan kuulemista: kuntalainen asukas vierailija mökkiläinen yrittäjä yrityksen edustaja ennaltaehkäisyyn panostamista yhteisöllisyyden kehittämistä

Laadukas ympäristö merkitsee

viihtyisää ja toimivaa kaupunkiympäristöä eheää kaupunkirakennetta ympäristöystävällistä kaupunkia vetovoimaisia luontokohteita joukkoliikennettä osana palvelujärjestelmää energiatehokasta ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuvaa kaupunkia

Kouvolan kaupungin arvot esitetään viereisessä kuvassa.

kaupunkilaisen paras
vastuullinen yhteistyö
tavoitteellisuus ja tehokkuus
rohkea uudistuminen
luotettavuus ja turvallisuus

Arvot on koottu laajasta joukosta henkilöstön ja luottamushenkilöiden tunnistamia, tulevaisuudelta toivottuja arvoja. Sekä henkilöstö, kuntalaiset, että yrittäjät kokivat arvot todella tärkeiksi kyselytutkimuksessa **2015**. Kyselyn perusteella vastaajat kokivat, että arvot toteutuvat hieman paremmin kuin vuonna 2010. Arvojen tärkeyden ja niiden toteutumisen välinen ero on edelleen suuri.

Kaupunkistrategian toimeenpano talousarvioon ja -suunnitelmaan 2018 - 2020

Kaupunkistrategia ohjaa koko kaupunkikonsernia. Strategian toteuttamisohjelmat tarkentavat strategiaa. Valtuusto ohjaa kaupunkikonsernia kaupunkistrategian ja strategian toteuttamisohjelmien avulla. Viranhaltijajohto kirjaa strategiaa toteuttavat tavoitteet ja toimenpiteet talousarvioon ja -suunnitelmaan sekä tarkemmalla tasolla käyttösuunnitelmiin. Toimenpiteet aikataulutetaan ja niitä seurataan ja arvioidaan kaikilla päätöksentekotasolla. Tavoitteiden tulosten ja vaikutusten arviointiin kehitetään mittaristoa.

Strategiatyön kehittämistarpeet

Uusi kaupunkistrategia 2019-2030 hyväksytään vuoden 2018 alussa. Kaupunkistrategia ja sen toteuttamisohjelmat tarkistetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa useammin. Strategia on voimassa, kunnes valtuusto sen päivittää. Kaupungille merkittävät strategiset projektit määritellään erikseen.

Kaupunkiorganisaatiossa on jatkuvasti käynnissä poikkihallinnollista strategiatyötä koko kaupunkia koskevalla tasolla. Nämä strategian toteuttamisohjelmat tarkentavat ja täydentävät kaupunkistrategiaa. Valmistelu on tällä hetkellä jakautunut usealle taholle. Prioriteettien ja synergiaedun löytäminen edellyttävät strategian toteuttamisohjelmien harmonisointia. Strategiatyön toimintaohje on laadittu 2015. Ohje sisältää valmistelu- ja seurantaprosessin kuvauksen sekä ohjelmien yhdenmukaisuuteen johtavan perusrakenteen. Toimialat on ohjeistettu noudattamaan toimintaohjetta uudistettavien ja uusien toteuttamisohjelmien laadinnassa. Nykytila-kuvaus jatkuu edelleen. Strategia ja sen toteuttamisohjelmat jalkautetaan jatkossa sekä suunnittelukauden tavoitteiksi että vuosittavoitteiksi talousarviossa ja käyttösuunnitelmissa.

Suunnitelmakauden tavoitteet

Tavoitteet on asetettu suunnitelmakaudelle eli kolmelle vuodelle (2018-2020). Talousarviossa suunnitelmakauden tavoitteista johdetaan vuositason tavoitteita. Vuositason tavoite ei välttämättä ole sama kuin suunnitelmakauden tavoite. Toimialojen tavoitteet vuositasolla ovat valtuustoon nähden sitovia. Sitovat vuosittavoitteet on kerrottu kunkin toimialan kohdalla mittareineen ja riskeineen.

Alla olevassa taulukossa esitetään koko kaupunkia koskevat toimialojen suunnitelmakauden (2018-2020) tavoitteet päämäärittäin ja strategiatavoitteittain. Suunnitelmakauden tavoitteet eivät ole sitovia. Tavoitteita seurataan mittareiden avulla. Mittareille on annettu nykyarvo (tilinpäätöksestä 2016) ja tavoitearvo suunnitelmakauden lopussa, vuonna 2020.

Koko kaupunkia koskevat suunnitelmakauden 2018-2020 tavoitteet, ei sitovia

Tasapainoinen talous					
Strategiatavoite vuoteen 2020	Suunnitelmakauden tavoite	Mittari	Mittarin nykyarvo (TP2016)	Mittarin tavoitearvo 2018	Mittarin tavoitearvo 2020
Vastuullinen ja osallistava johtaminen	Kuntalaisen verorasite ei kasva	Veronalaiset tulot (€/tulonsaaja)	27 100	27 500	28 000
		Veroprosentti (%)	20,75	20,75	20,75
	Lainakanta ei nouse suurimpien kaupunkien keskiarvon yläpuolelle	Lainakanta asukasta kohden (€/as)	2 283	2 903	3 241
	Henkilöstön osaamista kehitetään strategialähtöisesti	Laaditut ammattiryhmäkohtaiset osaamiskartoitukset	5	9	12
	Työhyvinvointi paranee ja työkyvyttömyyden kustannukset pienenevät	Sairauspoissaolot (kpv/htv)	18,50	18	17,50
Strategiaa toteuttava johdonmukainen päätöksenteko	Toiminnan, tiedon, tietojärjestelmien ja teknologian yhteensovittaminen	Kypsyystaso (tasot 1-5)	2 (= osittainen)	2	3 - (=johdettu)
Optimaalinen palvelutarjonta/-verkko	Digitalisaation hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä	Uudet palveluprosessit, joissa hyödynnetään digitalisaatiota	5	6	10
	Palvelumalli 2030:n jalkauttaminen	Kokeilujen määrä (kpl)	2	5	5
		Mukanaolevien toimijoiden määrä aluekeskuksessa (kpl)	20	30	50
	Kouvolan kaupungille uusi toimintamalli (erityisesti yhdyspinnot kaupunki vrs. maakunta)	Tehdyt palveluverkkoselvitykset	0	3	5
		Toteutumistaso (%)	50	100	100
	Ennaltaehkäisy ja varhainen tukisältyvät asiakasprosesseihin	Omahoitoa tukevat toimintamallit (kpl)	2	5	5
	Peruspalvelujen vahvistamisen, toimivan asiakkuuden arvioinnin sekä vahvan ammatillisen asiakasohjauksen toteutumisella vähennetään kalliiden erikois- palvelujen käyttöä ja toimialan toimintakatteen muutos vuositasolla on maltillinen	Peruspalvelujen osuus palvelutuotannosta (%)	50,70	52,60	53
		Hyvinvointipalveluiden toimialan toimintakatteen muutosprosentti	1,10	1,80	1.90
	Toimintojen ja palvelujen uudistamisessa mahdollistetaan kuntalaisten aktivoituminen oman ja läheisten hyvinvoinnin edistämiseen sekä tuetaan omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä	Sähköisen asioinnin toimintamallit (kpl)	5	7	10

Asiakslähtöinen toiminta					
Strategiatavoite vuoteen 2020	Suunnitelmakauden tavoite	Mittari	Mittarin nykyarvo (TP2016)	Mittarin tavoitearvo 2018	Mittarin tavoitearvo 2020
Asiakkaan kuuleminen	Monialaisen osaamisen hyödyntäminen ja verkostotyön vahvistaminen tukemaan asiakslähtöistä toimintaa ja Askel-hankkeen tavoitteiden jalkauttamista toimintaan	Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen	100	100	100
	Asiakastyytyväisyyden pitäminen hyvällä tasolla ja/tai kohottaminen	Hyvinvointipalvelujen asiakastyytyväisyys	3,70	4,00	4,00
		Kiinteistöpalvelujen asiakastyytyväisyys (1-4)	3,24	3,40	3,45
		Viranomaistoiminnan asiakastyytyväisyys (1-4)	3,40	3,80	3,90
Elinvoimainen kaupunki					
Strategiatavoite vuoteen 2020	Suunnitelmakauden tavoite	Mittari	Mittarin nykyarvo (TP2016)	Mittarin tavoitearvo 2018	Mittarin tavoitearvo 2020
Yrittäjyyden edistäminen päätöksenteossa ja johtamisessa	Elinvoimaohjelman jalkauttaminen	Väestömuutos (%)	-0,86	-0,20	-0,20
		Työllisyysaste (%)	64,10	65,00	66,00
		Yritysten nettoperustanta	150	175	200
	Monituottajamallin hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä sekä kiinteä yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa palvelujen tuottamisessa	Järjestöille myönnetty toiminta-avustukset (kpl)	28	31	31
		Toteutuneet tilaisuudet (kpl)	14	23	25
		Strategiset kumppanuudet järjestöjen kanssa (kpl)	12	15	17

Laadukas ympäristö					
Strategiatavoite vuoteen 2020	Suunnitelmakauden tavoite	Mittari	Mittarin nykyarvo (TP2016)	Mittarin tavoitearvo 2018	Mittarin tavoitearvo 2020
Ympäristö-ystävällinen kaupunki	Luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia lisätään.	Kunnostettava reitistö (km/v)		3	4
		Kymijoen rantareitin yleis- ja rakennussuunnitelmat ovat valmiit (%)	10	100	100
		Luontopolkuopastukselle on suunniteltu yhtenäinen ilme ja toteutettu yhdessä kohteessa (kpl)	0	1	1
Energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki	Kaupunkiorganisaation oman energian- ja veden kulutus laskee 1 %/vuosi	Ominaisenergian kulutus lämpö (kWh/m3)	41,80	40,90	40,10
		Ominaisenergian kulutus sähkö (kWh/m3)	16,80	16,50	16,10
		Ominaisenergian kulutus vesi (l/m3)	106,40	104,30	102,20
Joukkoliikenne osana palvelujärjestelmää	Kävelyä ja pyöräilyä on edistetty	Parannettu/uusi kevyen liikenteen väylästä (km/v)	2	5	7
		Tehty kehityssuunnitelma pyöräilyn pääreiteistä (kpl)	0	1	1
		Jalankulku- ja pyöriteiden kunto, mittarina FCG-tutkimus (1-5)	3,02	3,02	3,02
		Kevyen liikenteen käyttäjämäärien kehitys pääväylillä (%)		1	2
Viihtyisä ja toimiva kaupunkiympäristö	Asukkaat ovat tyytyväisiä keskuspuistojen hoidon tasoon sekä pääkatujen kuntoon	Keskustoihin johtavien pääkatujen kunto, mittarina FCG-tutkimus (1-5)	3,08	3,08	3,08
		Keskustan puistojen hoito, mittarina FCG-tutkimus (1-5)	3,90	4,14	4,14
Eheä kaupunkirakenne	Kaavoituksella täydennetään nykyistä kaupunkirakennetta erityisesti kaupunkikeskustassa ja rakennemallin ydinalueella. Väh. 70 % hyväksytyistä asemakaavoista ja 90 % maanhankinnasta sijoittuu keskeiselle kaupunkialueelle.	Keskeisten alueiden kaavojen kappalemäärän %-osuus kaikista kaavoista	80	70	70
		Keskeisten alueiden maanhankinnan pinta-alan (ha) %-osuus kaikista maanhankinnoista	96	90	90
		Keskeisten alueiden tonttutuotannon kappalemäärän %-osuus koko tonttutuotannosta	99	90	90

Tavoitteiden asettaminen konsernijohtolle ja kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Valtuuston tulee päättää kunnan omistajaohjauksen periaatteista sekä konserniohjeesta (Kuntal 14 §) sekä hyväksyä talousarvio ja taloussuunnitelma ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet (Kuntal 110 §). Valtuusto asettaa strategiset tavoitteet samaan tapaan kuin se määrittelee ne kunnassa. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä.

Valtuuston tulee ohjata asettamallaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa, nämä tavoitteet esitetään luvussa 6 Konserniyhteisöt.

Konsernijohdolle ja tytäryhtiöiden puheenjohtajille asetetut tavoitteet

	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Konsernijohdolle asetetut tavoitteet						
Konsernijohdon raportoitava valtuustolle, krt/v	3	3	3	3	3	3
Konsernin toimintatulot toimintamenoista, %	39,6	39,0	40,0	40,2	40,3	40,4
Konsernin vuosikate poistoista, %	126,0	147,1	105,0	110,0	115,0	120,0
Konsernin vuosikate, euroa/asukas	550	653	500	525	530	540
Konsernin yli-/alijäämä, euroa/asukas	25	224	20	25	32	40
Konsernin omavaraisuusaste, %	39,8	41,7	40,3	40,4	40,6	40,8
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	62,0	59,3	61,8	61,7	61,6	61,5
Konsernin lainamäärä, euroa/ asukas	4 050	3914	4 100	4 120	4 130	4 140
Tytäryhteisöjen puheenjohtajille asetetut tavoitteet						
Puheenjohtajan on raportoitava tytäryhteisöstä konsernijaostolle toiminnanohjauksen ohjeistuksen mukaisesti, krt/v	1	1	1-2	1-2	1-2	1-2

2. Käyttötalousosa

2.1. Budjettirahoitteiset tehtävät toimialoittain

2.1.1. Konsernipalvelut

Vastuuhenkilö Talous- ja rahoitusjohtaja Tuukka Forsell
Sitovuustaso Kaupunginvaltuusto, strateginen palvelusopimus

Konsernipalvelujen tehtävä on valmistella kaupunkistrategian ja muiden konsernia ohjaavien linjausten laadintaa kuten omistajapolitiikkaa, hankintaohjeistusta, palvelustrategiaa, henkilöstöohjelmaa, maapoliittista ohjelmaa sekä tukea johtamista, kehittämistä ja päätöksentekoa tuottamalla ajantasaista tietoa konsernin toiminnasta ja toimintaympäristön muutoksista. Konsernipalvelujen yhteinen palveluketju on konsernin toiminnanohjaus. Toiminnanohjausta tukevat seuraavat palvelut: hallinto ja viestintä, henkilöstö, talous ja omistajaohjaus, tietohallinto, strategia ja kehittäminen, elinvoima sekä tilapalvelut. Elinvoimapalveluihin sisältyy elinkeinopalvelut, maaseudun kehittäminen sekä viljelijätuki- ja lomituspalvelut.

Hallinnon tehtäviin kuuluu kaupungin hallinnon ja viestinnän yleinen ohjaaminen, koordinointi ja kehittäminen sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen päätösten tekninen valmistelu, toimeenpano ja seuranta. Lisäksi hallinnon palvelukokonaisuuteen kuuluu kaupungin tulostuspalvelu, pysäköinninvalvonta ja yhteispalvelupiste.

Henkilöstöpalvelujen tehtävänä on ohjata, kehittää, seurata ja arvioida henkilöstövoimavaroja ja -johtamista strategisten tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä toimialojen kanssa. Se vastaa työnantajatoiminnasta, koordinoi työsuojelu- ja yhteistoimintaa sekä työhyvinvointipalveluja.

Talous ja omistajuuspalvelujen tehtäviin kuuluu talousarvion ja tilinpäätöksen laadintavastuu, toimialojen ohjeistus ja tukeminen em. prosesseissa sekä yleinen taloudellinen ja rahoituksellinen ohjaus koko kaupungin osalta, verotulokehityksen ennakoiminen, talousraportointi, taloussuunnittelu, sijoitus- ja rahoitustoiminnan ja laskentatoimen sekä niihin liittyvän raportoinnin kehittäminen sekä kaupunkikonserniin kuuluvien yhtiöiden omistajaohjauksesta vastaaminen.

Strategia ja kehittäminen -palvelun tehtävä on kaupunkistrategian ja toimintaa ohjaavien linjausten laadinta sekä ennakkoinnin, suunnittelun, raportoinnin, arvioinnin ja strategisen tiedontuotannon ja näihin liittyvien toimintamallien kehittäminen sekä ohjeistaminen. Strategia ja kehittäminen -palvelu vastaa palvelu- ja hankintapolitiittisten linjausten, strategisen ohjausjärjestelmän sekä riskien- ja jatkuvuudenhallinnan kehittämisestä. Tehtäväalueisiin kuuluu myös sisäinen tarkastus ja operatiivisesta hankintatoimesta vastaaminen.

Tietohallinnon perustehtävänä on tietohallinnon suunnittelu, johtaminen ja koordinointi, sekä ohjaustoiminnot, joiden tarkoituksena on kehittää, ylläpitää ja varmistaa tietojenkäsittelyä, tietovarantojen ja tietojärjestelmien yhteentoimivuutta sekä toteuttaa tietotekniikan ja tietotekniikkapalveluiden hankintaa ja tarjontaa sekä varmistaa tietotoimintojen turvallisuus ja taloudellisuus. Tietohallinnon tehtäviin kuuluvat myös digitalisaation tehtävät erityisesti tieto- ja sovellusarkkitehtuurien osalta.

Elinkeinopalvelujen päätehtävänä on strateginen kaupunkikehitys sekä kaupungin elinvoiman kehittäminen ja edunvalvonta. Elinvoiman kehittäminen sisältää elinkeinopalvelujen kehittämiseen liittyvän suunnittelu- ja ohjelmityön sekä elinvoiman kehittämistoimenpiteiden koordinoinnin ja edistämisen, kaupunkikonsernin strategisten kehittämishankkeiden (kärkihankkeiden) koordinoinnin, elinkeinojen kehittämispalvelujen tilaajatoiminnan, korkeakoulu-, oppilaitos- ja yrittäjäyhteistyön sekä EU-hanke- ja kansainvälistä yhteistyötä. Edunvalvontaan kuuluu strateginen sidosryhmäyhteistyö, eri toimialojen asioiden edistäminen kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa sekä liikennejärjestelmän ja infrastruktuurin sekä aluerakenteen strateginen kehittäminen. Elinkeinopalvelut osallistuu tukea kaupunkikonsernin strategiatyötä ja elinvoima-asioihin liittyvää sisäistä yhteistyötä sekä edistää kaupungin näkyvyyttä ja asemaa kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa.

Maaseutupalvelujen tehtävänä on maaseudun elinvoimaisuuden säilyttäminen ja kehittäminen hoitamalla sille laissa säädetty maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät, maaseudun ja kylien kansalaisosallistumiseen sekä

infrastruktuuriin (tie- ja vesihuollon sekä valokuituavustukset) ja kehittämiseen liittyvät tehtävät ja tuottaa ME-LA:lle maatalousyrittäjien lomituspalvelut.

Tilapalvelut huolehtii Kouvolan toimitilakäyttäjien tyytyväisyydestä ja vastuullaan olevan toimitilavarallisuuden suunnitelmallisesta kehittämisestä ja hoidosta elinkaariajattelun pohjalta sekä vastaa omaisuusmassan arvon säilymisestä. Tilapalvelut vastaa kaupungin suoraan omistaman rakennusomaisuuden kehittämisestä, ylläpidosta sekä hyvästä vuokrausasteesta. Tilapalvelut hoitaa keskitetysti toimitilojen välivuokrauksen sekä toimii koko konsernin kiinteistöasioiden asiantuntijana. Tilapalvelut vastaa kaupungin investointi- ja perusparannusohjelmiin sisältyvien kohteiden rakennuttamisesta kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Maakunta- ja sote-uudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan konsernipalveluiden tehtäviin, mutta muutokset täsmentyvät vasta vuoden 2018 aikana. Talouden vuosikelloa päivitetään vastaamaan maakuntauudistuksen jälkeiseen aikaan liittyvää strategian valmisteluprosessia. Taloushallinnon järjestelmät ovat uudistuneet vuonna 2017 ja tämä edellyttää toimialoilla työskentelevän henkilöstön jatkuvaa ohjeistamista sekä kouluttamista ohjelmien käytön osalta. Investointien suunnitteluprosessi uudistetaan siten, että investointien ennakoitavuus kasvaa huomattavasti. Lainojen hallintaohjelma otetaan laajemmin käyttöön. Vuoden aikana on tarkoitus päivittää myös koko kaupunkia koskeva konserniohjeistus sekä uudistaa konsernijohtamisen mallia.

Hallinnossa ja viestinnässä toiminnan kehittämiskohteena on digitalisointi ja sähköisen hallinnon kehittäminen. Arkistossa ja asiakirjahallinnassa tärkein kehittämiskohde on sähköisen arkistoinnin projekti (TOS-projekti), joka kattaa koko suunnittelukauden. Arkiston ja asiakirjahallinnon henkilöstöä koulutetaan TOS-projektin puitteissa. Asianhallintaryhmä alkaa kokoontua säännöllisesti ja ryhmä toimii sekä perehdytys- että tiedottamisfoorumina. Toimielinprosessien osalta suunnittelukauden alussa pyritään vähintäänkin pilotoimaan sähköisen esityslistan käyttöä. Pysäköinninvalvonnassa siirrytään pysäköintivirhemaksujen kirjoittamiseen mobiililaitteella, mikä edellyttää ICT-ohjelman käyttöönottoa.

Osaamisen johtamisen, työhyvinvoinnin sekä johtamisen kehittäminen ovat keskeisiä henkilöstöjohtamisen painopisteitä myös seuraavalla suunnittelukaudella. Kaupunkistrategiaa tukeva henkilöstöohjelma päivitetään vuonna 2018. Tarkoituksena on laatia osaamisen johtamisen malli ja aloittaa osaamiskartoitusten laatiminen henkilöstöryhmittäin. Uusi työsuojelun yhteistoimintaorganisaatio aloittaa toimintansa vuonna 2018. Työhyvinvointiohjelma/työsuojelun toimintaohjelma päivitetään vuonna 2018. Työkyvyn toimintamallin tehostetun tuen toimenpiteisiin liittyen vuonna 2018 jatketaan Uusille urille -pilottihanketta, jonka avulla etsitään moniammatillisesti ratkaisuja tukea työssä jatkamista ja työuran käännekohtia. Tätä kautta pyritään vähentämään myös varhe-maksuja. Lisäksi osallistutaan Parikin hallinnoimaan Työkyky keskiössä -hankkeeseen, jonka tavoitteena on työikäisten toimintakyvyn vahvistaminen. Henkilöstöprosesseja kehitetään ja sähköistetään hyödyntäen Sympa HR -järjestelmää. Johtamisen ja esimiestyön kehittämistä jatketaan mm. EKJ-valmennuksella, JET-koulutuksella sekä järjestämällä muutoksen johtamista tukevaa valmennusta. Valmisteilla oleva sote-kuntayhtymän muodostaminen tai maakunta- ja sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi henkilöstöpalvelujen tehtäviin ja kehittämiskohteisiin suunnittelukaudella, koska se vaatii merkittävää resursointia valmistelutyöhön ja henkilöstön muutostukeen. Kouvolan kaupunki on mukana Carean hallinnoimassa hankkeessa, jolla tuetaan muutoksen piirissä olevaa henkilöstöä maakunta- ja sote-uudistuksessa.

Suunnittelukauden merkittäviin kehittämiskohteisiin kuuluvat maakunta- ja sote-uudistuksen tietohallinto- ja ict –tehtävät, digitalisaatio, EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimusten toteuttamiseen ja kyberturvallisuuteen liittyvät tehtävät, sekä yhteentoimivuuden ja tiedolla johtamisen kehittämistehtävät.

Strategiayksikössä panostetaan palveluiden ja toiminnan kehittämiseen mm. digitalisaation, avoimen datan ja tulevaisuuden palvelumallin avulla. Strategista johtamista, ennakointia, tuottavuutta ja hankintatoimen strategisuutta vahvistetaan. Kaupunkistrategia uudistetaan vuosien 2017 - 2018 aikana ottaen huomioon 1.1.2020 alusta toteutuva maakuntahallinto- ja sote-uudistus. Strategisen ohjelmatoiminnan koordinoitua kehitetään. Aluekehittämistoiminnan alkamiseen on varauduttu käyttötalouden osalta 0,4 milj. ja investoinneissa 0,2 milj. eurolla vuonna 2018. Aluekehittämistoiminnalla edistetään kuntalain 22 §:n mukaisesti kunnan asukkaiden sekä palvelujen käyttäjien osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Alueelliset toimielimet (alueparlamentit) tarjoavat alueiden asukkaille väylän kehittää alueensa palveluita, demokratiaa ja yrittäjyyttä.

Elinvoiman kehittäminen perustuu merkittäviltä osiltaan verkostojohtamiseen ja verkostomaiseen toimintaan kaupunkikonsernissa ja sidosryhmäverkostossa. Yhteistyömuotoja eri toimijoiden kanssa kehitetään elinvoiman kehittämisen tuloksellisuuden ja alueen elinvoimaisuuden parantamiseksi. Lisäksi elinvoiman kehittämisessä varaudutaan kaupungin tehtävissä maakuntauudistuksen myötä tapahtuviin muutoksiin. Maaseutupalveluissa vuosien 2018–2019 aikana viljelijätukihallinnon toiminta pysyy ennallaan. Viljelijätukien haku tapahtuu lähes kokonaan sähköisesti (94,2 % hakemuksista), mutta paperilomakkeita käsitellään vielä muissa hakemuksissa. Maaseutuviraston ja Kouvolan kaupungin välinen maksajavirastosopimus määrittelee lakisääteisten maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien hoitamiseen tarvittavat henkilöstöresurssit sekä muut tehtävien hoidon sisäiselle organisoinnille kunnassa asetettavat vaatimukset. Kouvolan kaupungin maaseutupalvelut käsittelee ja maksaa maataloustukia EU:n ja valtion varoista noin 28 milj. euroa vuodessa.

Vuosien 2018 – 2019 aikana valmistellaan siirtymistä maakuntahallintoon. Hallituksen linjauksen (5.4.2016) mukaan maakunnille siirrettäviin tehtäviin kuuluvat nykyisin kuntien yhteistoiminta-alueilla hoidettavat maataloushallinnon ja viljelijätukien hallintotehtävät sekä paikallisyksiköissä hoidettavat maatalous- ja turkistarhayrittäjien lomituspalvelut. Tehtävät siirtyvät maakunnille 1.1.2020 alkaen. Lomituspalvelulain muutosesitys on tehty ja lain valmistelu jatkuu lausuntokierroksen päätyttyä 3.7.2017. Melan kanssa tehty toimeksiantosopimus päättyy toimintojen siirtyessä maakunnan vastuulle 1.1.2020.

Tuetun vesihuoltorakentamisen hankkeet loppuvat kokonaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Vuodelle 2018 avustusrahaa ei varata. Yksityisille myönnettäviin avustusrahoihin esitetään korotusta 0,3 milj. euroa, jolloin yksityistieavustuksiin varattu määräraha on 0,8 milj. euroa. EU -ohjelmakauden 2014 – 2020 toimintaryhmärahoitukseen (Pohjois-Kymen Kasvu ry) on varattu 115 700 euroa vuodelle 2018 toimintaryhmän esittämän hyväksytyn myöntövaltuuden ja valtuuston 9.12.2013 hyväksymän sitoumuksen mukaisesti.

Laajakaistahanke etenee 3. rakentamisvaiheeseen. Vuoden 2018 talousarvioon on varattu laajakaistahankkeen avustamiseen 90 000 euroa ja vuodelle 2019 noin 470 000 euroa. Valtakunnallisesti laajakaistahankkeen tukiohjelma on saanut jatkoa vuoden 2019 loppuun asti.

Tilapalveluiden osalta kaupungin palvelutuotannon verkkoratkaisut vaikuttavat ylläpidettäviin kiinteistöihin sekä peruskorjaus- ja uudisrakennustarpeisiin. Vuodelle 2018 on varattu ylläpitokustannuksissa Valkealan kirkonkylän koulun väistötilojen vuokraan 200 000 euroa sekä kiinteistöjen kuntokartoitusten ja hankesuunnitelmien tekoon 150 000 eurolla.

Riskianalyysi

Konsernipalveluiden riskit ovat pääosin yhteneviä kaupungin yhteisten riskien kanssa. Keskeinen strateginen riski liittyy maakunta- ja sote-hallintouudistuksiin. Uudistukset edellyttävät kaupungilta vahvaa edunvalvontaa ja verkostoitumista sekä uusia palvelu- ja toimintamalleja. Strategista johtamista edistetään laatimalla uusi kaupunki-strategia, tehostamalla strategian toteuttamisohjelmien koordinoitua sekä ohjelma- ja projektihallintaa.

Taloudellisten riskien hallinta, rahoituksen riittävyyden varmistaminen, korkosuojaus, sopimushallinta ja vastaapuolten luottoluokitusten tarkistaminen sekä sijoitussalkku ovat konsernipalveluiden vastuulla. Pyrkimyksenä on taloudellisen tuloksen heilahtelujen vähentäminen ja samalla rahoituksellisen tuloksen optimointi pitkällä aikavälillä. Lisäksi varaudutaan sopimusvastapuoliriskeihin sopimushallintaa parantamalla ja sopimusohjausta lisäämällä.

Toiminnalliset ja vahinkoriskit liittyvät yhtiöittämissiin, henkilöstöön, hankintaosaamiseen sekä toiminnan ja IT-järjestelmien jatkuvuuteen. Yhtiöittämiset ovat jatkuvasti konsernipalveluiden tarkasteltavana ja toteutettavana.

Hyötyjen varmistamiseksi yhtiöittämisen tuomaa lisäarvoa tulee arvioida ennakoiden ja sitouttaa yhtiöt kaupungin strategiaan ja tavoitteisiin. Yhtiöittämistä ei voi toteuttaa ilman selkeää näkemystä tavoitteista ja tehtävistä kaupungin ja tulevan yhtiön välillä. Hankintaosaaminen on pidettävä ajan tasalla ja hankintalakia ja -ohjeita tulee noudattaa taloudellisten riskien välttämiseksi. Yrittäjien ja sidosryhmien kanssa täsmennetään tavoitteita elinvoimaohjelmassa ja palvelusopimuksissa.

Vuokrausriskiä vähennetään solmimalla pitkäkestoisia vuokrasopimuksia ja määrittämällä vuokrien lähtötaso vastaamaan todellisia kustannuksia. Sisäistä valvontaa suoritetaan päivittäin tapahtuvan raportoinnin kautta, vuokra-, urakka-, konsultti- ym. sopimusten toimeenpanon seurannan kautta sekä työpaikkakokousten avulla. Lisäksi noudatetaan kaupungin tarkastusyksikön laatimia ohjeita, jotka on jalkautettu koko henkilökunnalle. Teknisiä riskejä (esim. vesivuodot, jäätymiset) ja toiminnan keskeytysriskejä (tulipalot, ilkivalta) vähennetään tavoitteellisella hankesuunnittelulla, rakentamisen ja suunnittelun ohjauksella sekä suunnitelmallisella rakennusten ylläpidolla ja erilaisilla turvajärjestelyillä. Riskiin varaudutaan vahinkovakuutuksin. Luonnonvoimien toiminnalle aiheuttamiin riskeihin ei voida vaikuttaa, mutta riskeihin varaudutaan vakuutuslaitosten vakuutuksin.

Työnantajamaineesta huolehditaan kehittämällä henkilöstön osaamista sekä johdonmukaisella päätöksenteolla ja viestinnällä. Yhteistoimintaneuvottelut ja jatkuvat organisaatiomuutokset ovat lisänneet epävarmuutta ja avainhenkilönsikin toteutumista. Palvelutuotanto ja palvelujen laatu voivat heikentyä ja kustannukset kasvaa, mikäli organisaatiosta poistuu keskeisiä osaajia. Henkilöstöriskiä vähennetään myös tarjoamalla henkilöstölle työkykyä ylläpitävää toimintaa ja huolehtimalla työturvallisuudesta.

Tiedon ja prosessien hallinta, tiedon luotettavuus sekä eri järjestelmien yhteen toimivuus ovat toiminnan ohjaukselle tärkeitä. Digitalisaation myötä toiminnan ohjaus suuntautuu hallinnon ohjauksesta yhä enemmän palveluiden ohjaukseen. Merkittävimmät tietoturvariskit liittyvät järjestelmien, tietoverkkojen ja tiedonkäsittelyn luotettavuuteen sekä työntekijöiden tietoturvalliseen toimintaan. Konsernipalveluiden tietojärjestelmissä on paljon puutteita, joihin kokonaisvaltainen henkilöstöjohtamisen ja johdon työpöytäratkaisu sekä taloushallinto-ohjelman, Kuntamallin, käyttöönotto ovat ajankohtaisia varautumiskeinoja. Kaupungin toiminnot ovat kriittisesti riippuvaisia ICT -infrastruktuurin ja tietojärjestelmien toimintavarmuudesta sekä tietoturvasta. Kaupungilla on hyväksytty tietoturvapolitiikka. Tietoturvallisuuden hallintajärjestelmää kehitetään perustuen soveltuvin osin ISO 27001 standardiin.

Valtuuston hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Strategiapäämäärä	Elinvoimainen kaupunki	Strategiatavoite	Yrittäjyyden edistäminen päätöksenteossa, johtamisessa ja elinkeinotoimen organisoinnissa			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Elinvoimaohjelman jalkauttaminen		Elinvoimaohjelman määritetyt toimenpiteet eivät tue uutta kaupunkistrategiaa. Elinvoimaohjelman toimenpiteisiin liittyviä päätöksiä ei saada aikaan.				
Mittarit						
Väestömuutos (%)		Nykyarvo	-0,20	Tavoitearvo	-0,20	
Työllisyysaste (%)		Nykyarvo	64,10	Tavoitearvo	65,00	
Yritysten nettoperustanta		Nykyarvo	150,00	Tavoitearvo	175,00	

Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit	
Kaupunkiorganisaation oman energian ja veden kulutus vähenee 1%/vuosi		Energiatehokasta toimintatapaa ei koeta merkitykselliseksi omassa työssä, kaupungin omistamien kiinteistöjen kunto tai toteutettavat peruskorjaukset eivät tue tavoitetta.	

Mittarit				
Ominaisenergiankulutus vesi (l/m3)	Nykyarvo	104,30	Tavoitearvo	103,30
Ominaisenergiankulutus sähkö (Kwh/m3)	Nykyarvo	16,50	Tavoitearvo	16,30
Ominaisenergiankulutus lämpö (kWh/m3)	Nykyarvo	40,90	Tavoitearvo	40,10

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Optimaalinen palvelutarjonta ja -verkko		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Digitalisaation hyödyntäminen palvelujen kehittämisessä		Resurssien riittämättömyys digitalisaation edellyttämässä toimintamallien muuttamisessa			
Mittarit					
Uudet palveluprosessit, joissa hyödynnetään digitalisaatiota		Nykyarvo	5,00	Tavoitearvo	6,00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Kouvolan kaupungille uusi toimintamalli (erityisesti yhdyspinnat kaupunki vrs. maakunta)		Peruskunnan ja maakunnan välinen työnjako ja sopimukset epäedullisia Kouvolaan. Luottamuskulttuuri peruskunnan ja maakunnan välillä. Tehtävien päällekkäisyys ei poistu. Ei saavuteta taloudellisia säästöjä.			
Mittarit					
Tehdyt palveluverkkoselvitykset		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo	3,00
Toteutumisaste (%)		Nykyarvo	50,00	Tavoitearvo	100,00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Palvelumalli 2030:n jalkauttaminen		Palvelumallia ei ymmärretä. Alueiden väliset ristiriidat. Verkostoituminen ei onnistu.			
Mittarit					
Mukanaolevien toimijoiden määrä aluekeskuksessa (kpl)		Nykyarvo	20,00	Tavoitearvo	30,00
Kokeilujen määrä (kpl)		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo	5,00

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Strategiaa toteuttava, johdonmukainen päätöksenteko			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Kaupunkistrategian ja strategisten toteuttamisohjelmien päivittäminen		Kaupunkistrategia ja strategiset toteuttamisohjelmat eivät tue toisiaan. Strategisten toteuttamisohjelmien tavoitteita ei huomioida. Kaupunkistrategian tavoitteiden asetanta ei onnistu.				
Mittarit						
Toteutuminen (kpl)		Nykyarvo		Tavoitearvo	4,00	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Toiminnan, tiedon, tietojärjestelmien ja teknologian yhteensovittaminen		Ajantasaisen nykytilatiedon pitämisessä ei onnistuta.				
Mittarit						
Kypsyystaso		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo	2,00	

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Vastuullinen ja osallistava johtaminen	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Henkilöstön osaamista kehitetään strategialähtöisesti		Osaamisen johtamiseen ei sitouduta riittävästi ja tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointiin ei ole riittävästi resursseja muiden päällekkäisten projektien vuoksi.		
Mittarit				
Laaditut ammattiryhmäkohtaiset osaamiskartoitukset	Nykyarvo	5,00	Tavoitearvo	9,00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kuntalaisen verorasite ei kasva		Veronalaiset tulot jäävät alle tavoitteen ja kaupungin verotulokertymä ei kasva, jolloin veroprosenttia joudutaan nostamaan ja kuntalaisten nettotulot heikkenevät.		
Mittarit				
Veronalaiset tulot (€/tulonsaaja)	Nykyarvo	27 100,00	Tavoitearvo	28 000,00
Veroprosentti (%)	Nykyarvo	20,75	Tavoitearvo	20,75
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Lainakanta ei nouse suurimpien kaupunkien keskiarvon yläpuolelle		Kaupunki velkaantuu liikaa, lainan hoitokustannukset kasvaa kohtuuttomasti ja lainanhoitokyky alenee.		
Mittarit				
Lainakanta asukasta kohden (€/as)	Nykyarvo	2 283	Tavoitearvo	2 903

Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Työhyvinvointi paranee ja työkyvyttömyyden kustannukset pienenevät		Työkykyongelmia ei havaita ja toimenpiteitä ei käynnistetä riittävän ajoissa. Erilaisia keinoja tukea työssä jatkamista ei hyödynnetä riittävästi. Käynnissä on useita samanaikaisia muutosprojekteja, jotka aiheuttavat kuormitusta. Muutosjohtamiseen ja muutosten hallintaan ei kiinnitetä tarpeeksi huomiota.			
Mittarit					
Sairauspoissaolot (kpv/htv)		Nykyarvo	18,50	Tavoitearvo	18,00

Maaseutulautakunta

Lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso

Edustuskampanin hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitelause					
Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous		Strategiatavoite		Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö
Talousarviotavoite			Merkittävimmät riskit		
Maatalouslomituksen henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen			Työympäristön haasteellisuus. Maatilojen työturvallisuudesta huolehtiminen on yrittäjien vastuulla.		
Mittarit					
Sairauspoissaolot (kpv/htv)			Nykyarvo	11,30	Tavoitearvo 9,00

Talous

KONSERNIPALVELUT 1000 e	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	5 856	5 935	5 007	5 021	414
MAKSUTUOTOT	580	502	602	602	2
TUET JA AVUSTUKSET	1 440	1 761	1 633	1 633	1 172
MUUT TOIMINTATUOTOT	64 600	59 078	58 676	58 633	58 633
TOIMINTATUOTOT	72 476	67 276	65 919	65 889	60 221
 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	 743	 400	 700	 700	 700
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-12 335	-12 995	-12 089	-12 114	-7 462
PALKAT JA PALKKIOT	-8 979	-9 922	-9 248	-9 261	-5 711
HENKILÖSIVUKULUT	-3 356	-3 073	-2 841	-2 854	-1 751
ELÄKEKULUT	-2 715	-2 608	-2 491	-2 504	-1 545
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-641	-464	-350	-350	-206
PALVELUJEN OSTOT	-40 666	-40 146	-40 222	-40 208	-30 834
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 419	-11 131	-11 340	-11 241	-11 196
AVUSTUKSET	-3 869	-4 483	-3 179	-3 761	-3 141
MUUT TOIMINTAKULUT	-9 337	-8 749	-9 137	-9 186	-9 133
TOIMINTAKULUT	-76 626	-77 504	-75 967	-76 510	-61 766
TOIMINTAKATE	-3 407	-9 829	-9 348	-9 921	-845
 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	 -11 125	 -11 356	 -11 511	 -11 511	 -11 511

Henkilöresurssit

Henkilömäärä	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuosina	196,92	212,28	194,07	190,25	85,70

Toiminnan volyymit

Maaseutulausakunta	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Lomituspäivät	21 704	20 000	18 000	17 000	0
Lomitettavat yrittäjät	525	500	450	430	0
Välitetty EU-viljelijätuki milj. e	28,7	27	28	28	0
Tiloja tuikihaun piirissä	994	980	960	940	0
Saapuneet hakemukset kpl (viljelijätukipalvelut)	4 029	4 800	4 700	4 600	0
Vesihuollon avustukset euroa	400 000	350 000	0	0	0
Yksityistieavustukset euroa	498 173	500 000	800 000	800 000	800 000
Kansallinen laajakaista 2015- hanke	660 899	1 050 000	137 500	470 000	0

2.1.2. Tekniikka- ja ympäristöpalvelut

Vastuuhenkilö Tekninen johtaja Hannu Tylli
Sitovuustaso Kaupunginvaltuusto, strateginen palvelusopimus

Toiminnan kuvaus

Tekniikka- ja ympäristöpalvelut -toimiala koostuu yhdestä palveluketjusta, jossa on kuusi (6) palvelua, kiinteistöpalvelut, kaupunkisuunnittelu, maaomaisuus ja paikkatieto, yhdyskuntatekniikka, rakennusvalvonta sekä ympäristöpalvelut.

Yhteiset hallintopalvelut -yksikköön on keskitetty johto, talous ja lakiasiat sekä mm. sihteeripalvelut ja muut koko toimialalle tuotettavat yhteiset palvelut sekä omana kustannuspaikkana Asuntomessut 2019 -projektin toimintamenot. Kiinteistöpalvelut tuottaa puhtaus-, ruoka-, kiinteistönhoito- ja kunnossapitopalveluja sekä liikuntapaikkojen ja -alueiden hoitoa, uimahallipalveluja ja uimaopetusta. Kaupunkisuunnittelun vastuulle kuuluvat asemakaavojen ja yleiskaavojen valmistelu ja muu yleispiirteinen maankäytön suunnittelu sekä kaupunkikuvaan ja rakennus-suojeluun liittyvät asiat. Maaomaisuus ja paikkatieto hoitaa maan hankintaan, hallintaan ja luovutukseen sekä kiinteistörekisterin pitoon liittyvät tehtävät samoin kuin paikkatietopalvelut ja maastomittaustoiminnan. Yhdyskuntatekniikka hallinnoi ja hoitaa katujen ja eräiden yleisten alueiden suunnittelua, rakentamista, kunnossapitoa ja puhtaanapitoa sekä vastaa alueellisesta jätehuollosta ja kaupungin ajoneuvoista sekä työkoneista. Rakennusvalvonta hoitaa rakennuslupa-asioiden lisäksi asuntotoimen palvelut. Ympäristöpalvelut vastaa ympäristönsuojelun, terveystalvonnin ja eläinlääkintähuollon tehtävistä.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Kaupungin ydinkeskustan kehittämisessä kehittämisalueita ovat mm. kaavoitus, infrastruktuurin suunnittelu ja toteutus sekä alueen toimintojen ja palvelujen toiminnallinen kehittäminen. Ydinkeskustan elinvoimaisuutta ja toiminnallisuutta kehitetään koordinoitusti eri toimijoiden yhteistyönä. Ydinkeskustan elinvoiman vahvistaminen ja tärkeimpien kohteiden valmistuminen ajoitetaan niin, että ne olisivat valmiita vuoden 2019 loppuun mennessä.

Matkakeskuksen alueelle rakennetaan matka- ja tapahtumakeskus, johon sijoittuu liiketiloja ja muita kaupallisia palveluita, toimistoja, hotelli ja konferenssitaloja sekä monitoimiareena. Vuoden 2018 aikana aloitetaan varsinainen rakentaminen, jossa infran osuus on merkittävä. Hallituskatu-Kauppamiehenkatu saneerataan kokonaisuudessaan ja katuosuus muutetaan kaksisuuntaiseksi. Radan eteläpuolelle rakennetaan uudet liityntäpysäköintialueet ja nykyisen rautatieaseman itäpuolelle uusi kaukoliikenteen bussiterminaali.

Kävelykatu Manskin saneeraus jatkuu vielä talousarviovuoden puolella. Tavoitteena on kehittää kävelykadusta ja sitä reunustavista kortteleista kaupunkilaisten yhteinen "olohuone" sisältäen monipuoliset kaupalliset palvelut, laadukkaita ja viihtyisät ulkotilat sekä korkeatasoista asumista.

Keskustan alueella kehittämiskohteita ovat lisäksi Kotiharjun alue, Marjoniemen ja Sakaristonmäen alue, Urheilupuisto, keskustakorttelit sekä ydinkeskustan itä-länsi -akseli. Kotiharjun kehittämiseen liittyvä Kasarminmäki-Ruskeasuo – liikenneväylä rakennetaan talousarviovuonna. Marjoniemen ja Sakaristonmäen alueen, Urheilupuiston sekä itä-länsi suuntaisen kevyen liikenteen akselin yleissuunnittelu on tavoitteena käynnistää vuoden 2018 aikana. Keskustakortteleiden osalta asemakaavoitus odottaa maankäyttösopimuksen laatimista kaupungin ja kiinteistönomistajan välillä ja toteutussuunnitelmaan varaudutaan vuonna 2019.

Pioneeripuiston Asuntomessualueen pientalorakentajat pääsevät tonteilleen joulukuussa 2017. Näyttelykohteiden rakentaminen alkaa vuoden 2018 aikana. Asuntomessualueelle rakentavien ohjaukseen ja neuvontaan panostetaan läpi lupa- ja rakennusprosessien. Vuonna 2018 rakennetaan viheralueet ja viimeistellään muun infran rakentaminen. Asuntomessut Kouvola 2019 -projekti on esillä Porin asuntomessuilla.

Vuonna 2018 laaditaan Kullasvaaran rautatie- ja maantieteterminaalin (RRT) ensimmäisen toteutusvaiheen infran rakennussuunnitelmat tarvittavine hallinnollisine suunnitelmineen. Suunnittelu käsittää mm. konttien purku- ja lastausalueen, katuverkon, hulevesijärjestelmien, maanalaisten teknisen huollon johtojen ja laitteiden, raiteiden, sähköistyksen sekä turvalaitteiden suunnittelun. Maan hankinta alueella on pääosin tehty mutta vielä vuoden 2018 alussa varaudutaan lunastusmenettelyn loppuun saattamiseen. Asemakaavoitus on käynnissä vaiheiden 1. ja 2. osalta.

Uusien asuinalueiden infraa rakennetaan Haanojalle ja Kalalammelle. Kymen ruukin kehittämiseen tähtäävän Kymminväylän rakentaminen on ajoitettu vuoteen 2018. Kymijoen rantaraitin suunnittelu aloitetaan vuonna 2018. Rantaraitista on tarkoitus kehittää noin 25 kilometrin pituinen reitti keskeiselle kaupunkialueelle pääosin olemassa olevia väyliä pitkin. Tavoitteena on tuoda Kymijoen ranta kaikkien ulottuville joko kävellen tai pyörällä. Kuusankosken Rantapuiston rakentaminen on tarkoitus käynnistää vuoden 2018 aikana.

Kimolan kanavan vesiväylähanke toteutetaan yhdessä hankkeeseen sitoutuneiden osapuolten kanssa. Kouvolan kaupunki on hankkimassa omistukseensa kanavan tarvitsemat maa- ja vesialueet. Kaupungin taseeseen liitetään kanavarakenteet, kun ne ovat valmistuneet. Investoinnin rahoittavat valtio (suurin rahoittaja), Kouvolan ja Heinolan kaupungit sekä Iitin kunta. Liikennevirasto toimii kanavan rakennuttajana. Kunnat vastaavat hyväksymänsä sopimuksen perusteella kanavan liikenteen järjestämisen ja ylläpidon kustannuksista.

Kiinteistöveropohjan tarkistusprojekti käynnistyy vuoden 2018 alussa. Työhön rekrytoidaan määräaikaista projektihenkilöstöä. Myös maaomaisuus- ja paikkatietopalvelun henkilökuntaa sidotaan työhön projektin aikana. Hanke on ajoitettu neljälle vuodelle.

Kiinteistöpalveluissa jatketaan toiminnan tehostamiseen ja palvelun laadun parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä. Henkilöstön määrä sopeutetaan kulloiseenkin palvelujen kysyntään. Haasteena siinä ovat melko nopeastikin toteutuvat palveluverkkomuutokset. Sote-uudistus toteutuessaan vaikuttaa merkittävästi palveluun. Henkilökunta osallistuu työn valmisteluun.

Rakennusvalvonnassa kehitetään palvelun toimintatapoja ja lupaprosesseja vuonna 2017 laaditun ohjelman mukaisesti asiakaslähtöisemmiksi ja sujuvammiksi. Sähköisen arkiston muodostamishanketta jatketaan. Sähköinen lupapalvelu otettiin käyttöön vuoden 2017 lopulla.

Ympäristöpalveluissa selvitetään vesihuoltolaitosten toiminta-alueella viemäriverkostoon liittymättömien kiinteistöjen määrä ja tarvittaessa määrätään liittymisestä. Hulevesiverkostoon liittymisestä haettujen vapautusten määrä tulee kasvamaan vesilaitosten toiminta-alueiden myötä. Myöntämisperusteet yhtenäistetään ja hakemusten käsittelyä tehostetaan. Luontopolkuverkostoa kehitetään sekä määrällisesti että laadullisesti kunnostamalla rakenteita ja parantamalla opastusta. Ympäristöterveydenhuolto osallistuu maakuntauudistuksen valmisteluprosesseihin. Terveysvalvonnassa yhtenäistetään toimintatapoja muiden maakunnan valvontayksiköiden kanssa vuosina 2018–2019. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen tietojärjestelmän (VATI) on tarkoitus valmistua vuonna 2019, jolloin se otetaan käyttöön jokaisessa valvontayksikössä. Eläinlääkintähuollon ELVI tietojärjestelmän arvioitu käyttöönotto on 2019–2020.

Riskianalyysi

Merkittävimmät ulkoiset riskit ovat ohjelmistoriskit, oikeudelliset riskit, luonnonilmiöt ja urakoitsijoiden toimintaan liittyvät riskit. Riskeihin varaudutaan mm. pitkillä ohjelmistosopimuksilla, oman ICT, hankinta- ja sopimusoosaamisen ylläpidolla, pitämällä omat prosessit ja osaaminen ajan tasalla sekä huolehtimalla riittävästä taloudellisista ja henkilöstöresursseista. Ulkoa ostetun palvelun laadun valvontaan panostetaan. Toimialan lisäksi tarvitaan koko kaupungin viranhaltija- ja luottamushenkilöjohdon sitoutuminen asiaan. Sisäisiä riskejä ovat yhdyskuntatekniikan rakenteiden korjausvelan kasvu sekä katujen ja liikennealueiden kunto, joista voi aiheutua vahingonkorvausvastuu. Vakavien ympäristöriskien, kuten maaperän, pohjaveden ja vesistöjen laadun heikkeneminen voivat aiheutua suunnittelun ja rakentamisen puutteista. Avainhenkilöriski ilmenee kun erityisosaaminen on vain yhdellä henkilöllä ja tietoturvariskit koskevat koko henkilöstöä. Näihin riskeihin varaudutaan huolehtimalla riittävästä taloudellisista ja henkilöstöresursseista sekä resurssien oikeasta kohdentamisesta. Tietoturvariskejä ehkäistään noudattamalla annettuja tietoturvaohjeita.

Valtuuston hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Asiakastytyväisyyttä mitataan kiinteistöpalveluilla ja viranomaistoiminnassa, joihin liittyy välitöntä asiakaspalvelua. Keskeisten katujen ja puistojen laatua mitataan asukkaiden tyytyväisyydellä käyttäen FCG:n valtakunnallista tutkimusta ja muita vastaavia vertailukelpoisia kyselyjä. Maan hankinnassa ja kaavoituksessa painotetaan edelleen keskeistä kaupunkialuetta sekä olemassa oleviin palveluihin ja joukkoliikenneverkkoon tukeutuvaa maankäytön kehittämistä. Luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia lisätään luontopolkujen ja ulkoilureittien suunnitteluun, maan hankintaan ja luontopolkujen kunnon kartoittamiseen liittyvillä toimenpiteillä. Painopiste on Kymijoen rantaraitin kehittämisessä ja luontopolkujen kunnostamisessa korjaustarpeiden ilmennyttyä. Tekniikka- ja ympäristöpalvelut edistää jalankulkua ja pyöräilyä pääväylästä parantamisella ja uudistamisella. Henkilöstön muutosvalmiu-

teen, esimiestyöhön ja henkilöstön työkykyyn panostetaan. Tavoitteet ovat kaupungin henkilöstöohjelman mukaisia ja mittarit saadaan HR-järjestelmästä sekä koko kaupunkiorganisaatiossa tehtävistä vuotuisista hyvinvointimitauksista.

Strategiapäämäärä	Asiakaslähtöinen toiminta	Strategiatavoite	Asiakkaan kuuleminen	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Asiakastyytyväisyyden pitäminen hyvällä tasolla ja/tai kohottaminen.		Kaupungin imago ja vetovoima heikkenee.		
Mittarit				
Kiinteistöpalvelujen asiakastyytyväisyys (1-4)		Nykyarvo	3,24	Tavoitearvo 3,40
Viranomaistoiminnan asiakastyytyväisyys (1-4)		Nykyarvo	3,40	Tavoitearvo 3,80
Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Eheä kaupunkirakenne	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kaavoituksella täydennetään nykyistä kaupunkirakennetta erityisesti kaupunkikeskustassa ja rakennemallin ydinalueella. Vähintään 70 % hyväksytyistä asemakaavoista sijaitsee em. alueella. 90 % maanhankinnasta sijoittuu keskeiselle kaupunkialueelle.		Maanhankinta ei onnistu tarpeen edellyttämässä määräjassa. Yhdyskuntarakenne hajautuu, jonka vuoksi yhdyskuntatalouden kustannukset kasvavat.		
Mittarit				
Keskeisten alueiden tonttituotannon kappalemäärän %-osuus koko tonttituotannosta		Nykyarvo	99,00	Tavoitearvo 90,00
Keskeisten alueiden kaavojen kappalemäärän %-osuus kaikista kaavoista		Nykyarvo	80,00	Tavoitearvo 70,00
Keskeisten alueiden maanhankinnan pinta-alan (ha) %-osuus kaikista maanhankinnoista		Nykyarvo	96,00	Tavoitearvo 90,00
Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Joukkoliikenne osana palvelujärjestelmää	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Kävelyä ja pyöräilyä on edistetty.		Rahoituksen väheneminen johtaa vain välttämättömien korjausten tekemiseen. Väylien kunto heikkenee ja onnettomuuksien riski kasvaa. Asukkaisen tyytyväisyys laskee. Vahingonkorvausvastuut lisääntyvät.		
Mittarit				
Tehty kehityssuunnitelma pyöräilyn pääreiteistä (kpl)		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo 1,00
Jalankulku- ja pyöräteiden kunto, mittarina FCG-tutkimus (1-5)		Nykyarvo	3,02	Tavoitearvo 3,02
Kevyen liikenteen käyttäjämäärien kehitys pääväylillä (%)		Nykyarvo		Tavoitearvo 1,00
Parannettu/uusi kevyenliikenteen väylästä (km/v)		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo 5,00

Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Viihtyisä ja toimiva kaupunkiympäristö	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Asukkaat ovat tyytyväisiä keskustapuistojen hoidon tasoon sekä pääkatujen kuntoon.		Rahoituksen väheneminen näkyy tason laskuna, kunnon heikkenemisenä ja sitä kautta asukastyytyväisyyden laskuna. Riittävän työvoiman saaminen tekemään ja valvomaan töitä.		
Mittarit				
Keskustoihin johtavien pääkatujen kunto, mittarina FCG-tutkimus (1-5)		Nykyarvo	3,08	Tavoitearvo 3,08
Keskustan puistojen hoito, mittarina FCG- tutkimus (1-5)		Nykyarvo	3,90	Tavoitearvo 4,14
Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Ympäristöystävällinen kaupunki	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Luonnossa liikkumisen mahdollisuuksia lisätään.		Luontopolkujen käyttäjien loukkaantumisriski Polkujen käyttöaste heikkenee.		
Mittarit				
Luontopolkuopastuksella on suunniteltu yhtenäinen ilme ja toteutettu yhdessä kohteessa (kpl)		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo 1,00
Kymijoen rantareitin yleis- ja rakennussuunnitelmat ovat valmiit (%)		Nykyarvo	10,00	Tavoitearvo 100,00
Kunnostettava reitistö (km/v)		Nykyarvo		Tavoitearvo 3,00
Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Sairauspoissaolojen ja työssä tapahtuvien tapaturmien aleneminen.		Mikäli tavoitetta ei saavuteta tai tapahtuu negatiivista kehitystä, henkilöstökustannukset nousevat.		
Mittarit				
Työtapaturmien lukumäärä (kpl)		Nykyarvo	69,00	Tavoitearvo 65,00
Sairauspoissaolot (kpv/htv)		Nykyarvo	18,50	Tavoitearvo 18,50
Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Vastuullinen ja osallistava johtaminen	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Hyvä esimiestyö ja laadukas työelämä.		Henkilöstö ei noudata työelämän pelisääntöjä. Avoimuus ja luottamus puuttuvat, työyhteisötaitojen puute (pelko). Tehtävänkuvia ja perustehtäviä ei tunnisteta. Työn tuottavuus ja laatu heikkenee.		
Mittarit				
Lähin esimies toimii esimiehenä hyvin (1-10)		Nykyarvo	7,36	Tavoitearvo 7,45

Talous

Kaupunginhallituksen antama kehys Tekniikka- ja ympäristöpalvelut – toimialalle on 12,7 milj. euroa. Katetavoite saavutettiin.

TEKNIikka- JA YMPÄRISTÖPALVELUT 1000 e	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	53 185	38 172	41 059	41 059	34 574
MAKSUTUOTOT	1 778	1 147	1 260	1 260	1 063
TUET JA AVUSTUKSET	380	382	360	360	360
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 080	6 455	3 551	3 551	3 551
TOIMINTATUOTOT	61 423	46 156	46 230	46 230	39 548
 VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	 2 427	 1 433	 2 750	 2 750	 2 750
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-33 303	-33 070	-33 163	-33 214	-28 303
PALKAT JA PALKKIOT	-24 211	-24 905	-25 396	-25 396	-21 398
HENKILÖSIVUKULUT	-9 092	-8 164	-7 767	-7 818	-6 905
ELÄKEKULUT	-7 479	-6 947	-6 752	-6 803	-6 049
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 613	-1 218	-1 015	-1 015	-856
PALVELUJEN OSTOT	-27 270	-15 138	-15 248	-16 275	-14 027
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-9 423	-8 096	-8 936	-8 936	-7 529
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 120	-3 851	-4 200	-4 200	-3 723
TOIMINTAKULUT	-73 116	-60 155	-61 546	-62 624	-53 581
TOIMINTAKATE	-9 266	-12 566	-12 566	-13 644	-11 284
 POISTOT JA ARVONALENTUMISET	 -7 977	 -8 025	 -8 210	 -8 210	 -8 180

Henkilöresurssit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilömäärä					
Henkilötyövuosina	783,24	773,50	795,63	778,13	620,37

Toiminnan volyymit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Asemakaavoitettu alue, ha/v	68	75	80	80	80
Hyväksytyt asemakaavat kpl/v	12	12	12	12	12
Maan osto ha/vuosi	152	80	100	80	60
Luovutettu AO-tontteja kpl/v.	19	30	40	35	35
Metsää ha	3 910	3 550	3400	3300	3200
Peltoa ha	689	670	670	650	600
Kadut ja kevyen liikenteen väylät km, yht.	977	976	980	982	987
Rakennetut puistot ha, yht.	242	245	215	220	225
Leikkipaikat kpl, yht.	143	130	131	130	130
Ympäristönsuojelun luvat ja tarkastukset kpl	496	557	525	525	525
Terveysvalvonnan tarkastukset ja toimenpiteet kpl	3 144	2 700	2 700	2 700	0
Eläinlääkintahuollon potilaskäynnit kpl	9 938	11 250	11 000	11 000	0
Rakennusvalvonnan -luvut	940	1 100	1 150	1 150	1 150
-katselmukset	3 128	3 000	3 500	3 500	3 500
Asuntotoimen hakemuskäsittelyt ja valvontatoimenpiteet	225	213	212	212	212
Rakennusten hoito (m2)	554 000	554 175	556 000	556 000	490 000
Siivottavat neliöt	358 000	357 800	348 000	348 000	277 000
Ateriamäärät kpl	5 095 700	4 900 000	4 890 000	4 800 000	3 000 000

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Vastuhenkilö Tekninen johtaja Hannu Tylli
Sitovuustaso Tekninen lautakunta

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaisena toimivat kaupunkisuunnittelu, kiinteistöpalvelut, maaomaisuus ja paikkatieto sekä yhdyskuntatekniikka. Yhteiset hallintopalvelut -yksikköön on keskitetty johto, talous ja lakiasiat sekä sihteerit - ym. koko toimialalle tuotettavat palvelut. Lisäksi tässä palveluyksikössä ovat määrärahat toimialan johdolle, Asuntomessut Kouvolassa 2019 -projektille ja vuorovaikutussuunnittelijalle. Kaupunkisuunnittelun vastuulle kuuluvat asemakaavojen ja yleiskaavojen valmistelu ja muu yleispiirteinen maankäytön suunnittelu sekä kaupunkikuvaan ja rakennussuojeluun liittyvät asiat. Kiinteistöpalvelut tuottaa puhtaus-, ruoka-, kiinteistönhoito- ja kunnossapitopalveluja sekä liikuntapaikkojen ja -alueiden hoitoa, uimahallipalveluja ja uimaopetusta. Maaomaisuus ja paikkatieto hoitaa maan hankintaan, hallintaan ja luovutukseen sekä kiinteistörekisterin pitoon liittyvät tehtävät samoin kuin paikkatietopalvelut ja maastomittaustoiminnan. Yhdyskuntatekniikka hallinnoi ja hoitaa katujen ja eräiden yleisten alueiden suunnittelua, rakentamista, kunnossapitoa ja puhtaanapitoa sekä vastaa alueellisesta jätehuollosta ja kaupungin ajoneuvoista ja työkoneista.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020**Yhteiset hallintopalvelut**

Tukipalvelujen henkilöstömäärän vähennyttyä talousarviovuoden aikana seurataan henkilöstötarvetta. Mikäli resurssivajasta todetaan koko toimialalla, siihen etsitään ratkaisuja ja esitykset tehdään tarvittaessa vuoden 2019 talousarvioon. Tarkastelun kohteina ovat työvoiman tarpeet mm. laskutuksen ja toimintolaskennan osalta.

Kaupunkisuunnittelu

Kaavoitusta edistetään kaupungin maankäytön toteuttamishojelman mukaisesti. Asemakaavoitusohjelmalla varmistetaan riittävä tonttivaranto eri käyttötarkoituksiin. Ydinkeskustan osayleiskaava pyritään valmistelemaan hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2018. Kymijoen rantojen osayleiskaavatyö Korian ja Myllykosken välillä ja Verlan osayleiskaavatyö etenee hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2018 aikana. KymiRingiin tukeutuva Miehonkankaan osayleiskaavatyö valmistellaan ja eteneminen kytkeytyy KymiRingin toteutumiseen. Niskala-Tervaskangas osayleiskaavan suunnittelua jatketaan. Uutena rantayleiskaavoituskohteena aloitetaan Pyhäjärvi-Lappalanjärvi rantaosayleiskaavatyö ja Vekaranjärvi-Pesäntjärvi rantaosayleiskaavan laatiminen.

Keskustan kehittämisen kärkihankkeena on Sakaristonmäki-Marjoniemi – alueen kehittäminen ja suunnittelukilpailun järjestäminen. Kilpailun pohjalta laaditaan yleissuunnitelma, joka on pohjana asemakaavoitukselle. Keskustan elinvoimaisuuden vahvistaminen jatkuu koko keskustan alueella yksittäisillä tontti- ja korttelikohtaisilla kehittämissuunnitelmoilla ja asemakaavojen muutoksilla ”Keskustavision 2030” -periaatteiden mukaisesti. Kullasvaaran logistiikka-alueen asemakaavoitusta jatketaan 1. ja 2. vaiheiden asemakaavoilla.

Kaavahankkeet painottuvat edellisten vuosien tapaan pääosin keskeiselle kaupunkialueelle. Liike- ja teollisuustonttien markkinointia toteutetaan yhteistyössä elinkeino- ja ympäristöviraston kanssa. Maankäytön toteutusohjelmassa vuonna 2018 tarkastellaan täydennysrakentamisen mahdollisuuksia, jonka avulla keskustoissa ja niiden tuntumassa olevia alueita pyritään tiivistämään ja tarjoamaan hyvin saavutettavia tontteja.

Kaupunkisuunnittelun laatua ja asiakaspalvelun tasoa varmistetaan oman suunnitteluosaamisen ylläpidolla, osamista monipuolistamalla ja riittävällä resursoinnilla. Lisäksi pyritään vuosittain järjestämään yksi suunnittelukilpailu.

Kiinteistöpalvelut

Kiinteistöpalvelut panostaa johtamisen ja asiantuntijuuden kehittämiseen samoin työyhteisöjen, työtapojen ja työkalutöiden muuttamiseen. Henkilöstön täsmäkoulutukset kehittävätkin laaja-alaista ammatinhallintaa ja palvelujen sujuvuutta sekä lisäävät turvallisuusasioiden toteutumista. Määräaikaisten henkilöstömäärää pyritään minimoimaan vakituinen sijainen – järjestelmän käyttöön otolla ja kehittämisellä. Maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuessa vuonna 2020 palvelusopimusten määrä saattaa vähentyä. Mahdolliset vaikutukset kohdistuvat henkilöstön ja toimipisteiden määrään, jonka vuoksi joudutaan käyttämään myös määräaikaista työsuhteita.

Maaomaisuus ja paikkatieto

Maaomaisuus- ja paikkatieto on päivittänyt maapoliittista ohjelmaa, joka etenee vuonna 2018 hyväksymiskäsittelyyn. Kiinteistöveropohjan tarkistusprojekti käynnistyy vuoden 2018 alussa. Projektiin rekrytoidaan projektipäällikkö ja kaksi muuta henkilöä. Hankkeen kesto on neljä vuotta. Lisäksi jo olemassa olevasta henkilökunnasta irrotetaan henkilöstöä tähän tehtävään. Maan hankintaan on varauduttu 1,5 milj. eurolla. Tavoitteen mukaisesti maan hankinta tapahtuu pääosin keskeisellä kaupunkialueella.

Yhdyskuntatekniikka

Kaupungin kärkihankkeiden toteuttaminen sitoo yhdyskuntatekniikan resursseja merkittävästi vuosien 2018 ja 2020 välillä. Yhdyskuntatekniikan käyttötalousarvioon on varattu rahoitusosuus Keltakankaan eritasoliittymän rakentamisen kustannuksiin, KymiRingin takia parannettavan VT12 rinnakkaistielle sekä suunnitteluraha Inkeröisten uuteen kevyen liikenteen väylään. Keltakangas ja KymiRing ovat ELY-keskuksen hankkeita, joihin kaupunki on luvannut maksaa rahoitusosuuden. Hankkeiden aloitus on viivästynyt, jonka takia vuodelle 2017 varattua rahoitusosuutta ei ehkä ehditä käyttämään. Inkeröisten kevyen liikenteen väylän suunnitteluraha on varattu käyttötalousosaan jos väylä tulee rakentumaan maantietalueelle. Hanke vaatii toteutuakseen kaupungin täyden rahoituksen, vaikka väylä tuleekin maantien yhteyteen.

Lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Tavoitetaulukko selityksineen on esitetty toimialan yhteenvedon kohdalla. Esitetyt tavoitteet ovat sitovia valtuustotasolla.

Talous

Talouseluvuista on huomattava että koko kiinteistöpalvelut käsitellään 0-katteisena. Hyvinvointipalvelut ja konsernipalvelut maksavat kaikki palvelutuotannosta aiheutuneet kulut laadittavien palvelusopimusten mukaisesti.

TEKNINEN LAUTAKUNTA	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	52 632	37 585	40 550	40 550	34 270
MAKSUTUOTOT	699	267	258	258	258
TUET JA AVUSTUKSET	380	382	360	360	360
MUUT TOIMINTATUOTOT	6 064	6 442	3 538	3 538	3 538
TOIMINTATUOTOT	59 775	44 676	44 705	44 705	38 425
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	2 427	1 433	2 750	2 750	2 750
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-30 188	-30 032	-30 154	-30 202	-26 443
PALKAT JA PALKKIOT	-21 948	-22 560	-23 080	-23 080	-19 966
HENKILÖSIVUKULUT	-8 240	-7 472	-7 074	-7 122	-6 477
ELÄKEKULUT	-6 793	-6 368	-6 150	-6 199	-5 677
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-1 448	-1 104	-924	-924	-800
PALVELUJEN OSTOT	-26 765	-14 465	-14 583	-15 610	-13 539
AINEET, TAVIKKEET JA TAVARAT	-9 384	-8 047	-8 891	-8 891	-7 510
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 872	-3 537	-3 876	-3 876	-3 561
TOIMINTAKULUT	-69 209	-56 081	-57 504	-58 579	-51 054
TOIMINTAKATE	-7 007	-9 972	-10 048	-11 123	-9 878
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 944	-7 989	-8 180	-8 180	-8 180

Henkilöresurssit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilömäärä					
Henkilötyövuosina	731,24	718,50	744,28	726,87	590,87

Toiminnan volyymit Tela

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Asemakaavoitettu alue, ha/v	68	75	80	80	80
Asemakaavoitettu alue, kpl/v	12	12	12	12	12
Maan osto ha/vuosi	152	80	100	80	60
Luovutettu AO-tontteja kpl/v.	19	30	40	35	35
Metsää ha, yht.	3 910	3 550	3 400	3 300	3 200
Peltoa ha, yht.	689	670	670	650	600
Kadut ja kevyen liikenteen väylät km yht.	977	976	980	982	987
Rakennetut puistot ha, yht.	242	245	215	220	225
Leikkipaikat kpl	143	130	131	130	130
Sillat ja tunnelit kpl	98	98	98	98	99
Ulkovalaisimet kpl	23 600	23 500	23 800	24 000	24 200
Rakennusten hoito (m2)	554 000	554 175	556 000	556 000	490 000
Siivottavat neliöt	358 000	357 800	348 000	348 000	277 000
Ateriamäärät kpl	5 095 700	4 900 000	4 890 000	4 800 000	3 000 000

KYMEN JÄTELAUTAKUNTA

Vastuhenkilö Jätehuoltopäällikkö Leena Rautiainen
Sitovuustaso Kymen jäteautakunta

Toiminnan kuvaus

Kymen jäteautakunnan toiminta-alueella on yhdeksän kuntaa. Kouvolan kaupunki toimii Kymen jäteautakunnan vastuukuntana. Lautakunta huolehtii kunnalle jätelain mukaan kuuluvista jätehuollon järjestämiseen, suunnitteluun ja seurantaan liittyvistä viranomaistehtävistä kuten jätehuoltomääräysten ja jätetaksojen hyväksyminen, jätemaksuihin liittyvä päätöksenteko sekä mahdolliset jätteenkuljetusjärjestelmäpäätökset. Toiminnassa varmistetaan asioiden käsittelyn asiantuntemus ja pyritään asiakaslähtöisyyteen. Jäteautakunta toimii yhteistyössä alueen kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten ja jäteyhtiön kanssa. Jäteautakunnan päätöksenteolla asetetaan raamit toimivalle ja ympäristöä mahdollisimman vähän kuormittavalle jätehuollolle. Seurannalla varmistetaan, että asuin kiinteistöt ja julkisen hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöt ovat kattavasti mukana järjestetyn jätteenkuljetuksen piirissä.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Suomen Kuntaliitto suosittelee, että kunnissa laaditaan jätepoliittinen ohjelma, jossa määritellään kunnan jäteyhtiön osakaskuntien jätepoliittiset linjaukset. Suunnittelukaudella laaditaan jätepoliittinen ohjelma mikä on toiminta-alueen ensimmäinen. Jätepoliittiseen ohjelmaan kirjataan kuntien yhteinen näkemys jätehuollon kehittämistavoitteista sekä periaatteista ja tarvittavista toimenpiteistä tavoitteiden saavuttamiseksi. Jätepoliittinen ohjelma valmistellaan yhteistyössä toimialueen kuntien, jäteyhtiön ja jätelautakunnan kanssa. Kymen jäteautakunta toimii koordinoijana jätepoliittisen ohjelman valmistelussa. Jätepoliittisella ohjelmalla on myös tärkeä osa kuntien omistajaohjausroolissa jätehuollon järjestämisessä.

Jätelautakunta jatkaa yhteistyöpalavereita eri sidosryhmien kanssa sekä tekee kuntavierailuita toiminta-alueen kuntiin. Yhteistyöllä informoimaan sidosryhmiä uudesta jätehuollon viranomaisesta tämän toiminnasta sekä roolista ja tehtävien jaosta eri toimijoiden välillä lisäksi sovitaan yhteisistä toimintatavoista. Yhteistyöllä luodaan mm. säännösten tulkintaan ja palveluntuottamiseen yhtenäisyyttä ja tehokkuutta, jotta asiakkaita voidaan palvella mahdollisimman hyvin ja tasavertaisesti koko toiminta-alueella. Yhteistyössä huomioidaan erityisesti sopijakunnat, kuntien päättäjät - ja viranhaltijat sekä ympäristönsuojeluviranomaiset sekä jäteyhtiö.

Talous

KYMEN JÄTELAUTAKUNTA	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	217	246	252	252	252
MAKSUTUOTOT	1	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	218	246	252	252	252
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-165	-172	-172	-172	-174
PALKAT JA PALKKIOT	-134	-143	-144	-144	-146
HENKILÖSIVUKULUT	-31	-29	-28	-28	-28
ELÄKEKULUT	-22	-23	-22	-22	-23
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-9	-6	-5	-5	-5
PALVELUJEN OSTOT	-46	-65	-73	-73	-73
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3	-2	-3	-3	-3
MUUT TOIMINTAKULUT	-5	-4	-4	-4	-4
TOIMINTAKULUT	-218	-244	-251	-251	-253
TOIMINTAKATE	0	2	1	1	-1

Henkilöresurssit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilömäärä					
Henkilötyövuosina	3	3	4	4	4

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA**Vastuhenkilö****Rakennusvalvonta:** Tapani Ryyänen,
Ympäristöpalvelut: Hannu Friman**Sitovuustaso**

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Toiminnan kuvaus

Rakennus- ja ympäristölautakunta järjestää ympäristönsuojelun, terveystarkkailun, eläinlääkintähuollon palvelut ja huolehtii näistä lainsäädännön mukaisista Kouvolaan kaupungille kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomais-tehtävistä. Ympäristöpalvelut toteuttaa käytännössä näitä lautakunnalle määrättyjä tehtäviä.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020**Rakennusvalvontapalvelut**

Rakennusvalvonnassa otetaan syksyn 2017 aikana käyttöön sähköinen lupapalvelu yhtenä osana yhteiskunnan sähköisten palveluiden lisääntymistä. Lisäksi palvelun toimintatapoja ja lupaprosesseja kehitetään laaditun ohjelman mukaisesti asiakaslähtöisemmiksi ja sujuvammiksi.

Rakennusvalvonnassa jatkuu 2015 aloitettu hanke sähköisen arkiston muodostamiseksi. Arkistoon tallennettu materiaalin järjestely ja lajittelu saatetaan valmiiksi vuoden 2018 aikana ja aloitetaan skannaus sähköiseen muotoon. Tavoitteena on saada materiaali paremmin sisäistä käyttöä ja asiakkaita palvelemaan muotoon. Sitä voidaan tämän työn jälkeen tarjota asiakkaille (suunnittelijat, kiinteistönvälittäjät ym.) mm. sähköisessä kauppapaikassa.

Kymenlaakson kattava energianeuvontahanke jatkuu vuoden 2017 loppuun saakka EAKR-rahastolta, yhteistyökumppaneilta ja Kymenlaakson kunnilta saadun rahoituksen turvin. Vuosille 2018 – 2020 rahoitusta järjestellään Kymenlaakson kuntien ja yhteistyökumppaneiden kanssa siten, että toimintaa voidaan jatkaa vuoden 2018 alusta uusitun hankesuunnitelman pohjalta. Uusiutuvan energian osuutta rakentamisen energiankäytössä kasvatetaan tehokkaalla energianeuvonnalla ja ohjauksella rakennuslupaprosessin yhteydessä sekä toteuttamalla uusiutuvan energian kuntakatselmuksen tuloksena saatuja toimenpiteitä.

Ympäristöpalvelut

Ympäristönsuojelussa selvitetään vesihuoltolaitosten toiminta-alueella viemäriverkostoon liittymättömien kiinteistöjen määrä ja tarvittaessa määrätään liittymisestä. Hulevesiverkostoon liittymisestä haettujen vapautusten määrä tulee kasvamaan vesilaitosten toiminta-alue-alueiden myötä. Myöntämisperusteet tulee yhtenäistää ja hakemusten käsittelyä tehostetaan. Vieraslajien torjuntatyötä kehitetään edelleen vastaamaan vieraslajilain uusia velvoitteita edistämällä yhteistyötä eri toimijoiden välillä, paikkatiedon ajantasaisuudella sekä uudistetulla viestinnällä. Luontopolkuverkostoa kehitetään laatimalla yhtenäinen ilme infotauluihin, viitoitukseen ja rakenteisiin. Lisäksi laaditaan seurantamenetelmä polkujen kunnostustarpeisiin.

Koko kaupunkia koskevaa, valtuuston hyväksymää ympäristöohjelmaa toteutetaan yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. Ohjelmaa päivitetään osana kaupunkistrategian uudistamistyötä. Erityistä huomiota kiinnitetään ohjelman edistymistä kuvaavien indikaattorien kehittämiseen.

Terveystarkkailun suunnitelmalliset tarkastukset tehdään noudattaen valtakunnallista keskusvirastojen ohjeistusta. Ympäristöterveydenhuolto valmistautuu maakuntauudistuksen tuomiin muutoksiin osallistumalla maakunnan valmisteluprosesseihin. Terveystarkkailussa pyritään yhtenäistämään toimintatapoja muiden maakunnan valvontayksiköiden kanssa vuosina 2018–2019. Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen tietojärjestelmän (VATI) on tarkoitus valmistua vuonna 2019, jolloin se otetaan käyttöön jokaisessa valvontayksikössä. Eläinlääkintähuollon ELVI tietojärjestelmän arvioitu käyttöönotto on 2019–2020.

Lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Tavoitetaulukko selityksineen on esitetty toimialan tavoitteiden yhteydessä.

Talous

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYyntITUOTOT	336	341	257	257	52
MAKSUTUOTOT	1 078	880	1 002	1 002	805
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	16	13	13	13	13
TOIMINTATUOTOT	1 430	1 234	1 272	1 272	870
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-2 950	-2 865	-2 837	-2 840	-1 685
PALKAT JA PALKKIOT	-2 129	-2 202	-2 172	-2 172	-1 286
HENKILÖSIVUKULUT	-821	-663	-665	-668	-400
ELÄKEKULUT	-664	-556	-579	-582	-349
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-157	-107	-86	-86	-51
PALVELUJEN OSTOT	-458	-609	-592	-592	-416
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-36	-46	-42	-42	-15
MUUT TOIMINTAKULUT	-244	-310	-320	-320	-158
TOIMINTAKULUT	-3 688	-3 830	-3 791	-3 794	-2 274
TOIMINTAKATE	-2 258	-2 596	-2 519	-2 522	-1 404
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-32	-36	-30	-30	0

Henkilöresurssit

Henkilömäärä	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuosina	52	55	51,35	51,26	29,5

Toiminnan volyymit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
<u>Rakennusvalvonta</u>					
Rakentamisen luvat	940	1 100	1 150	1 150	1 150
Maa-ainesluvut*)	9	-	-	-	-
Katselmukset	3 128	3 000	3 500	3 500	3 500
<u>Asuntotoimi</u>					
ARA:n tukihakemukset	30	0	0	0	0
ASO-asunnot	33	50	50	50	50
Aravalaskutus	1	1	0	0	0
Asukasvalinnan valvonta	161	160	160	160	160
Erityisryhmien investointiavustukset	1	2	2	2	2

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
<u>Ympäristönsuojelu</u> Ympäristöluvitetut laitokset yhteensä, kpl (kunta+AVI)	240	240	240	240	240
Ympäristölupapäätökset ja annetut lausunnot luvista/vuosi, kpl	29	25	25	25	25
Luvitettujen laitosten tarkastukset, kpl/vuosi (kunta+AVI)	75	60	45	45	45
Maa-ainesasiat					
- luvat	6	12	10	10	10
- tarkastukset	38	110	100	100	100
Rekisteröinti-ilmoitukset/vuosi, kpl	5	10	5	5	5
Muut (ei-ympäristölupa) ilmoitukset ja annetut lausunnot	103	100	100	100	100
<u>Terveysvalvonta</u> Terveysvalvonnan tarkastukset ja toimenpiteet, kpl	3 144	2 700	2700	2700	0
<u>Eläinlääkintähuolto</u> Eläinlääkintähuollon potilaskäynnit, kpl	9 938	11 250	11 000	11 000	0

*) maa-ainesluvut siirtyivät
ymp.palveluihin 1.7.2016

2.1.3. Hyvinvointipalvelut

Vastuuhenkilö Hyvinvointipalvelujen johtaja Arja Kumpu

Sitovuustaso Kaupunginvaltuusto, strateginen palvelusopimus

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointipalvelut edistävät kouvolaisten elämänhallintaa, oppimista, osallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia. Toimiala jakaantuu lasten ja nuorten, aikuisväestön ja ikääntyneiden palveluketjuihin, jotka vastaavat oman asiakasryhmänsä palveluista. Kullakin palveluketjulla on yksi vastuullinen lautakunta, joka huolehtii oman palveluketjunsä resurssien kohdentamisesta asiakastarpeen mukaan ja palvelutuotannon ohjauksesta. Lautakunnat työskentelevät yhdessä toimialan tavoitteiden asettamisessa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja yhteisöllisyyden rakentamiseksi. Toimialalla tuotetaan varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen, nuorisotyön, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kulttuurin, liikunnan ja muut vapaa-ajanpalvelut.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Hyvinvointipalvelujen keskeisimmät strategiset tavoitteet ovat asiakkaan kuuleminen, jonka saavuttamista tuetaan monialaisen verkostotyön ja dialogisen toimintamallin vahvistamisella sekä Askel-hankkeessa sovittujen toimintamallien jalkauttamisella arkeen. Paikallisten järjestöjen ja yhdistysten kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on kiinteä yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa palvelujen tuottamisessa sekä strategisessa ja suunnitelmallisessa monialaisessa toimijuudessa. Strategiatavoitteeseen optimaalinen palveluverkko ja tarjonta sisältyy ennaltaehkäisyyn ja varhaisen tuen sisällyttäminen asiakasprosesseihin sekä peruspalvelujen vahvistaminen ja asiakasohjauksen ja -arvioinnin vahvistaminen. Toimintavuosi 2018 tulee sisältämään muutoksia etenkin terveydenhuollon palveluissa liittyen tiedossa oleviin muutoksiin ja valmisteluihin. Em. liittyen on strategiseksi tavoitteeksi valittu osaa-va ja hyvinvoiva henkilöstö eli niin esimiesten kuin työntekijöiden tukeminen muutoksessa ja muutosjohtamisen vahvistaminen. Palveluketjuittain ja palveluittain määritellään käyttösuunnitelmassa 2018 toimenpiteet, joilla asetetut strategiset tavoitteet saavutetaan.

Kouvolan kaupunginhallitus on 18.4.2017 antanut vuoden 2018 talousarvion ja vuosien 2018-2020 taloussuunnittelun kehysten toimialoittain. Kehystä on tarkennettu 11.9.2017 § 253. Hyvinvointipalveluiden talousarvion kehys vuodelle 2018 on toimialan tasolla -471 353 milj. euroa. Toimialan lautakunnat ovat käsitelleet palveluketjuittain talousarviota syyskuun 2018 aikana. Toimialan tasolla talousarvion 2018 kehys em. käsittelyn pohjalta on ylittynyt -5 180 milj. euroa. Kaupunginhallitus on käsitellyt talousarviota 2018 kokouksessaan 9.10.2017 ja päättänyt palauttaa talousarvion toimialoille uudelleen valmisteluun siten, että kaupunginhallituksen päättämä talousarvion 2018 kehys saavutetaan. Hyvinvointipalveluissa on lasten ja nuorten palveluissa on määriteltä -0,82 milj. euron ja aikuisten palveluissa -4,3 milj. euron talousarvion 2018 ylityksen osalta toimenpiteet, joilla annettu kehys on mahdollista saavuttaa. Lasten ja nuorten- ja aikuisten lautakunnat käsittelevät talousarviota 2018 uudelleen kokouksessaan lokakuussa 2017. Toimenpiteet, joilla kaupunginhallituksen päätöksellä annettu talousarvion kehys 2018 saavutetaan, avataan tarkemmin palveluketjuittain.

Kouvolan kaupunginhallitus on kokouksessaan 9.10.2017 (§ 273) päättänyt käynnistää erikoissairaanhoidon siirron valmistelun Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä Carealle 1.1.2018 lukien. Kouvolan hyvinvointipalvelujen osalta on sovittu valmisteluvastuullisten nimeämisestä siirron osalta ja Carea puolestaan vastaa siirtoon liittyvän projektin toteutuksesta. Terveystenhuollon palvelujen osalta erikoissairaanhoidon siirtymisen Careaan vuoden 2018 aikana tulee olemaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelujen integraation turvaamisen näkökulmasta haasteellinen sekä muutos tulee vaatimaan peruspalveluita tukevien toimintamallien uudistamista ja kotiutuksen toimintamallin määrittämistä yhteistyössä Carean kanssa niin terveydenhuollossa kuin ikääntyneiden palveluissa. Siirron yhteydessä vahvistetaan Kouvolan kaupungin perusterveydenhuollon terveysasemien sairaanhoitajien vastaanottotoimintaa sekä kiirevastaanottotoimintaa. Em. toiminnallisen muutoksen toteuttamiseksi esitetään henkilöstösuunnitelman 2018 tarkentamista siten, että aikuisväestön terveydenhuollon vastaanottotoimintaan esitetään kahden lääkärin toimen ja kuuden sairaanhoitajan toimen perustamista 1.1.2018. Vastaavasti ikääntyneiden palveluiden osalta esitetään kuuden sairaanhoitajatoimen perustamista 1.1.2018 lukien vahvistamaan kotiutustiimin toimintaa. Lisäksi ikääntyneiden palvelut tulee ostamaan 10 tehostetun palveluasumisen lisäpaikkaa puitesopimuskumppaneilta. Muutoksen aiheuttamat vaikutukset talousarvioon tullaan käsittelemään talousarvion 2018 muutoksina. Muutoksen valmistelu ja toimintamallien vahvistaminen tulee toteutumaan lyhyellä aikataululla, jolloin muutoksessa tulee korostumaan henkilöstön työhyvinvoinnista huolehtiminen ja muutosjohtamisen tukeminen.

Kymenlaakson maakunnassa on käynnistynyt 29.8.2017 sote-kuntayhtymän valmistelu. Sote-kuntayhtymä tulee käynnistymään 1.1.2019 lukien. Sote-kuntayhtymän valmistelu ajoittuu pääosin vuodelle 2018. Kouvola kaupunkinhallitus on päättänyt kokouksessaan 9.10.2017 sote-kuntayhtymän valmistelun käynnistämisestä.

Maakunta- ja sote-uudistuksen liittyvän lainsäädännön valmistelua jatketaan siten, että uudistus tulee voimaan 1.1.2020 alkaen. Kymenlaakson maakunnan hakemus valtionavustuksen saamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauspilotteihin on toimitettu sosiaali- ja terveysministeriöön 7.7.2017. Valinnanvapauspilotit käynnistyvät valinnanvapauteen liittyvän lainsäädännön tultua voimaan (kesän 2018 aikana). Valinnanvapauspilotin käynnistytessä maakunnan kaupunkien ja kuntien perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy Careaan.

SOTE-Kymenlaakso projektin palveluorganisaation valmistelu jatkuu vuoden 2018 puolella. Valmistelu perustuu vahvasti syksyn 2016 ja alkuvuoden 2017 työryhmien kattavalle esivalmistelutyölle. Sosiaali- ja terveysministeriön kärkihankkeisiin liittyvät LAPE Kymenlaakso –hankkeelle ja Ikäopastin –hankkeelle on myönnetty valtion rahoitusta 31.10.2018 asti. Hanketyön jatkuvuuden turvaamiseksi on talousarvioon 2018 varattu määräraha kehittämistyön jatkamiseksi vuoden 2018 loppuun. SOTE Kymenlaakso –projektin organisaatiovalmistelu, sote-kuntayhtymän valmistelu sekä Effica Lifecare-määrittelyprojekti tulee sitomaan työryhmissä työskentelevien kaupungin työntekijöiden työaika merkittävästi.

Maakunnassa on valmisteltu yhteistyössä alueen kuntien, TE-toimiston, Kansaneläkelaitoksen ja Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän kanssa työllistämiseen liittyvän pilotin käynnistämistä vuosille 2018-2019. Valmistelussa olevassa yhteistyösopimuksessa sovitaan asiakkaiden työmarkkinakelpoisuutta parantavasta työllistymiskokeilusta, jossa tuettua työllistymistä tarvitseville asiakkaille tarjotaan työllistymistä tukevaa, yksilöllistä monialaista yhteispalvelua, joka muodostuu TE-toimiston, Kelan ja Kymenlaakson kuntien sekä Carean palveluista työttömille työnhakijoille. Kokeilulla parannetaan maakuntauudistusta ajatellen MAKU- ja SOTE-palvelujen rajapinnan palvelujen toimivuutta ja kattavaa kohdistumista vaikeimmin työllistyviin asiakasryhmiin. Aikuisväestön palveluiden työllistämispalveluista osa tulee siirtymään ao. pilottiin.

Kokonaisuutena hyvinvointipalvelujen osalta toimintavuosi 2018 tulee olemaan haasteellinen sisältäen muutoksia niin palvelujen järjestämisvastuuseen kuin toimintamallien uudistamiseen liittyen. Keskeistä toiminnan ja palvelujen toteutuksessa tulee olemaan perus- ja erikoistason palvelujen jatkuvuus ja turvaaminen kuntalaisille muutoksesta huolimatta. Henkilöstön työhyvinvoinnista ja jaksamisesta muutoksessa tulee huolehtia niin esimiesten ja johdon kuin palvelujen henkilöstön osalta. Viestinnän tulee olla ajantasaista ja viestinnän kohdentuminen eri tasoille tulee huomioida toteutuksessa niin henkilöstön kuin kuntalaisten osalta. Talousarvion 2018 laadintaan sisältyy epävarmuustekijöitä niin muutosten kuin palvelujen toteuttamisen osalta. Talouden ja toiminnan seuranta sekä palvelujen toteutuksen seuranta ja arviointi tulee toteuttaa ajantasaisena vuoden 2018 osalta.

Riskianalyysi

Hyvinvointipalveluiden riskit on arvioitu suhteessa talousarvioon ja strategisiin tavoitteisiin. Keskeisenä riskinä on strategiaan tavoitteisiin liittyvien toimintamallien jalkautus arjen toimintaan sekä talousarvion toteutuminen suunnitellun mukaisena. Hyvinvointipalveluiden talousarviota laadittaessa on tiedossa etenkin terveydenhuollon puolella merkittäviä toiminnallisia muutoksia liittyen terveydenhuoltolain muutokseen 1.1.2018 lukien ja erikoissairaanhoidon siirtoon Carealle. Em. muutokset tulevat kohdentumaan erikoissairaanhoidon toimintaan (ml. poliklinikka- ja vuodeosastotoiminnat), päivystyksen muutokseen akuuttilääketieteen päivystykseksi 1.1.2018 lukien ja leikkaustoiminnan siirtymiseen Careaan 1.1.2018 alkaen. Keskeistä tulee olemaan Pohjois-Kymen sairaalan tuleva profiloituminen niin, että peruspalveluita vahvistetaan ja turvataan asiakastarpeen mukaiset erikoissairaanhoidon palvelut. Koko maakunnan alueella on haasteena ammattitaitoisen terveydenhuollon henkilöstön rekrytointi. Henkilöstön rekrytoinnin toteutusta tullaan suunnittelemaan yhteisesti maakunnan tasolla. Syksyn 2017 aikana on käynnistynyt sote-kuntayhtymän valmistelu ja sote-palvelut tulevat siirtymään 1.1.2019 perustettavaan kuntayhtymään. Toimintavuosi 2018 tulee olemaan haasteellinen niin toiminnan turvaamisen kuin valmistelussa olevien muutosten näkökulmasta. Tulevat muutokset ovat merkittäviä ja henkilöstön tukeminen muutoksessa vaatii vahvaa muutosjohtamista ja henkilöstön tukemista muutoksessa. Henkilöstölle kohdentuvan tiedottamisen tulee olla ajantasaista ja kaikki ammattiryhmät tavoitettavaa.

Kaupunkitason asiakaslähtöiseen strategiseen tavoitteeseen pyritään hyvinvointipalveluissa monialaisen osaamisen ja verkostotyöskentelyn sekä asiakkaan osallistamisen vahvistamisella. Riskinä on, että asiakkaiden osallisuutta tukevat toimintamallit eivät toteudu suunnitellusti tai Askel-hankkeen jatkuvan parantamisen toimintamallia ei huomioida toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.

Hyvinvointipalveluiden yhtenä strategisena tavoitteena on monituottajamallin vahvistaminen sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä varhaiskasvatuksen palveluissa. Keskeisenä tavoitteena on palvelusetelin vahvistaminen vaihtoehtona palvelujen järjestämisessä. Riskinä on, että palvelusetelin valmistelu, arvon määrittäminen, käyttöönotto ja toteuttaminen eivät toteudu suunnitellun mukaisena. Haasteena on myös asiakasohjauksen ja asiakkuuden arvioinnin toteuttaminen ajantasaisena. Palveluntuottajien rekrytointi palvelusetelituottajaksi on haasteellista. Em. vaatii kiinteää yhteistyötä niin oman alueen kuin kansallisten palveluntuottajien kanssa.

Tasapainoisen talouden strategiseksi talousarvion tavoitteeksi on asetettu, että toimivien peruspalvelujen vahvistaminen ja, että toimialan toimintakatteen muutos vuositasona on maltillinen. Riskinä on, että peruspalvelujen vahvistaminen tai uudet toimintamallit eivät toteudu suunnitellusti. Asiakasohjaus ja asiakkuuden arviointi ei toteudu ajantasaisena. Asiakkaan palvelujen järjestäminen ei vastaa asiakkaan palvelutarpeeseen (ali-, ylipalvelu). Maakunta- ja sote-uudistuksen myöhentyminen sekä samanaikainen asioiden valmistelu hidastaa peruspalvelujen uudistamisen toteuttamista ja kalliiden erikoispalvelujen käyttö lisääntyy.

Valtuuston hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Strategiapäämäärä	Asiakaslähtöinen toiminta	Strategiatavoite	Asiakkaan kuuleminen			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Monialaisen osaamisen hyödyntäminen ja verkostotyön vahvistaminen tukemaan asiakaslähtöistä toimintaa ja Askel-hankkeen tavoitteiden jalkauttamista toimintaan.		Moniammatillista osaamista, verkostotyötä ja dialogista toimintamallia ei osata hyödyntää asiakaslähtöisessä toiminnassa ja asiakkaan kohtaamisessa. Asiakkaan aitoa osallisuutta tukeva toimintamalli tai Askel-hankkeessa sovitut uudet toimintamallit (esim. jatkuvan parantamisen toimintamalli) eivät jalkaudu arkeen ja em. toimintamallien kautta saatua palautetta ei hyödynnetä toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.				
Mittarit						
Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen		Nykyarvo	100,00	Tavoitearvo	100,00	
Asiakastyytyväisyys		Nykyarvo	3,70	Tavoitearvo	4,00	
Strategiapäämäärä	Elinvoimainen kaupunki	Strategiatavoite	Yrittäjyyden edistäminen päätöksenteossa, johtamisessa ja elinkeinotoimien organisoinnissa			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Monituottajamallin hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä sekä kiinteä yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa palvelujen tuottamisessa.		Palvelusetelin käyttöönoton laajentaminen ei toteudu suunnitellusti valmistelun myöhentymisen johdosta, potentiaalisten palvelun-tuottajien rekrytoinnissa on haasteita. Asiakkaat eivät koe palveluseteliä vaihtoehtona palvelujen hankinnassa tai asiakas ohjaus ei toteudu suunnitelmallisesti. Ostopalvelujen hankinnalla korvataan hallitsemattomasti puuttuvaa resurssia. Järjestöyhteistyö ei toteudu suunnitellusti ja pitkäjänteisesti tukeakseen hyvää yhteistyötä ja monialaista toimijuutta.				
Mittarit						
Järjestöille myönnetty toiminta-avustukset (kpl)		Nykyarvo	28,00	Tavoitearvo	31,00	
Toteutuneet tilaisuudet (kpl)		Nykyarvo	14,00	Tavoitearvo	23,00	
Strategiset kumppanuudet järjestöjen kanssa (kpl)		Nykyarvo	12,00	Tavoitearvo	15,00	
Palvelusetelin ja ostopalveluiden osuus palveluista (%)		Nykyarvo	46,200	Tavoitearvo	48,00	

Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Energiatehokas ja uusiutuviin energia- lähteisiin tukeutuva kaupunki		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Energiatehokkaan toiminnan vahvistaminen, toimialan ominaisenergian kulutus laskee -1%/ vuosi.		Energiatehokasta ja ympäristöystävällistä toimintamallia ei koeta merkitykselliseksi yksittäisen palvelun tai toimijan näkökulmasta. Em. ajattelumalli ei jalkaudu arjen toimintoihin. Toimintaympäristö ei tue energiatehokkaan strategisen tavoitteen saavuttamista.			
Mittarit					
Ominaisenergiankulutus vesi (l/m3)		Nykyarvo		Tavoitearvo	139,20
Ominaisenergiankulutus sähkö (Kwh/m3)		Nykyarvo		Tavoitearvo	19,40
Ominaisenergiankulutus lämpö (kWh/m3)		Nykyarvo		Tavoitearvo	44,85
Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Optimaalinen palvelutarjonta ja -verkko		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki sisältyvät asiakasprosesseihin.		Asiakastarpeeseen vastaamisessa ei osata hyödyntää monialaista osaamista ja verkostotyön mahdollisuuksia vastata asiakastarpeeseen. Asiakasprosessien sujuvuus ja asiakkuuden hallinta ei toteudu asetetun tavoitteen mukaisesti. Riskiasiakkuuksia ei tunnisteta riittävän varhain.			
Mittarit					
Omahoitoa tukevat toimintamallit (kpl)		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo	5,00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Peruspalvelujen vahvistamisen, toimivan asiakkuuden arvioinnin sekä vahvan ammatillisen asiakasohjauksen toteutumisella vähennetään kalliiden erikoispalvelujen käyttöä ja toimialan toimintakatteen muutos vuositasolla on maltillinen.		Peruspalvelujen vahvistaminen ja uudet toimintamallit palvelujen tuottamisessa eivät toteudu suunnitellusti. Asiakasohjaus ja asiakkuuden arviointi ei toteudu ajantasaisena. Asiakkaan palvelujen järjestäminen ei vastaa asiakkaan palvelutarpeeseen (ali-, ylipalvelu). Maakunta- ja sote-uudistuksen myöhentyminen hidastaa peruspalvelujen uudistamisen toteuttamista ja kalliiden erikoispalvelujen käyttö lisääntyy.			
Mittarit					
Peruspalvelujen osuus palvelutuotannosta(%).		Nykyarvo	50,70	Tavoitearvo	52,60
Toimintakatteen muutosprosentti		Nykyarvo	1,10	Tavoitearvo	1,80
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Toimintojen ja palvelujen uudistamisessa ja toteuttamisessa mahdollistetaan kuntalaisten aktivoituminen oman ja läheisten hyvinvoinnin edistämiseen sekä tuetaan omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä.		Omaehtoista asiointia tai hyvinvointia tukevien sähköisten palvelujen toteuttaminen tai uusien toimintamallien käyttöönotto ei toteudu suunnitellusti. Kuntalaisten aktivointi uusien toimintamallien tai palvelujen käyttöön ei toteudu suunnitellusti. Tiedottaminen vaihtoehtoisista asiointitavoista ei toteudu ajantasaisena eikä saavuta kuntalaisia.			
Mittarit					
Sähköisen asioinnin toimintamallit (kpl)		Nykyarvo	3,50	Tavoitearvo	7,00

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Uuden Kouvolan ja maakuntauudistuksen edetessä tuetaan esimiesten ja henkilöstön valmiutta muutosjohtamiseen ja muutokseen.		Muutoksen merkittävyyttä ei kyetä ennakoimaan henkilöstöresurssin ja talouden muutoksen osalta, muutokset toteutuvat osin ennakoimattomina. Maakunnan kokonaiskuva ja tahtotila ei selkeä, yhteinen näkemys puuttuu tai maakuntatason valmistelu ei etene suunnitellusti ja sovitussa aikataulussa. Muutosjohtamisen tukeminen ei toteudu suunnitellusti ja asetettujen tavoitteiden mukaan.			
Mittarit					
Henkilöstötyytyväisyys		Nykyarvo		Tavoitearvo	3,80
Sairauspoissaolot (kpv/htv)		Nykyarvo	19,80	Tavoitearvo	10,50

Talous

HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	39 063	13 730	14 686	15 004	4 445
MAKSUTUOTOT	26 797	27 355	25 456	25 456	3 909
TUET JA AVUSTUKSET	10 230	7 241	8 005	7 915	3 180
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 583	5 212	5 423	5 381	1 566
TOIMINTATUOTOT	81 674	53 538	53 571	53 755	13 100
VALMISTEVARASTON MUUTOS	26	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-223 351	-221 705	-212 186	-213 551	-104 569
PALKAT JA PALKKIOT	-170 296	-173 832	-167 944	-169 010	-83 976
HENKILÖSIVUKULUT	-53 056	-47 873	-44 242	-44 541	-20 593
ELÄKEKULUT	-41 472	-39 310	-37 489	-37 757	-17 233
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-11 584	-8 563	-6 753	-6 784	-3 360
PALVELUJEN OSTOT	-224 619	-194 324	-205 363	-206 067	-35 683
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-16 122	-16 559	-14 252	-14 428	-4 695
AVUSTUKSET	-45 199	-37 711	-39 604	-39 639	-17 865
MUUT TOIMINTAKULUT	-58 582	-54 184	-52 938	-52 840	-39 066
TOIMINTAKULUT	-567 874	-524 483	-524 342	-526 523	-201 879
TOIMINTAKATE	-486 174	-470 945	-470 771	-472 768	-188 779
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 321	-1 637	-1 047	-1 047	-681

Henkilöresurssit

Henkilömäärä	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuosina	4 453,89	4 448,23	3 994,60	3 988,63	2 013,40

Palveluketju
Vastuuhenkilö
Sitovuustaso

Hyvinvointipalvelut/Hypa yhteiset hallintopalvelut
Hyvinvointipalvelujen johtaja Arja Kumpu
Lasten ja nuorten lautakunta

Toiminnan kuvaus

Hyvinvointipalvelujen johto varmistaa toimialan strategian toteutumisen ja organisaation yhdenmukaisen toiminnan. Hallinto-, talous- ja tietopalvelut tuottavat, kehittävät ja koordinoivat yhteistyössä johdon ja henkilöstön kanssa toimialan em. palveluja sekä toimivat esimiesten ja johdon tukena palvelujen raportoinnissa, arvioinnissa ja toimintamallien uudistamisessa.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Suunnittelukauden keskeisin muutos tulee olemaan mahdollisen sote-kuntayhtymän käynnistyminen 1.1.2019 sekä maakunta- ja sote-uudistuksen käynnistyminen 1.1.2020 lukien. Em. muutosten vaikutusta toimialan yhteisiin hallintopalveluihin arvioidaan valmistelun edetessä sekä osavuosisikastausten yhteydessä.

Talous

HYPA YHTEISET HALLINTOPALVELUT	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	5 255	5 960	6 635	6 953	927
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	513	548	1 046	1 046	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	1	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	5 770	6 508	7 681	7 999	927
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-3 107	-3 100	-3 027	-3 441	-702
PALKAT JA PALKKIOT	-2 505	-2 543	-2 508	-2 902	-593
HENKILÖSIVUKULUT	-602	-556	-519	-539	-110
ELÄKEKULUT	-429	-433	-419	-436	-89
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-173	-123	-99	-103	-21
PALVELUJEN OSTOT	-2 322	-3 065	-4 311	-4 232	-259
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-72	-79	-109	-109	-5
AVUSTUKSET	-9	-9	-9	-9	-4
MUUT TOIMINTAKULUT	-260	-256	-219	-210	-61
TOIMINTAKULUT	-5 770	-6 508	-7 675	-8 001	-1 033
TOIMINTAKATE	0	0	7	-3	-106
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2	-52	-1	-1	0

Henkilöresurssit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilömäärä					
Henkilötyövuosina	58,49	57,9	60,9	60,9	21,6

Palveluketju

Vastuuhenkilö
Sitovuustaso

Lasten ja nuorten palveluketju

Lasten ja nuorten palvelujen johtaja Ismo Korhonen
Lasten ja nuorten lautakunta

Toiminnan kuvaus

Lasten ja nuorten palvelujen toiminta perustuu elämäntapaajatteluun, jossa korostuu asiakasvastuu (asiakaslähtöinen elämäntapaajattelu mukainen prosessiorganisoituminen). Asiakasryhminä ovat alle kouluikäiset ja perheet, oppivelvollisuutta suorittavat lapset sekä nuoret ja nuoret aikuiset aina 29 ikävuoteen asti. Asiakaslähtöisyys ilmenee tavoitteiden asettamisessa ja toteutumisen mittaamisessa sekä palveluiden resurssiohjauksessa, jossa huomioidaan asiakastarpeiden ja toimintaympäristön muutokset.

Palvelut on ryhmitelty tukemaan toiminnan edellyttämien resurssien kohdentamista peruspalveluihin ja varhaisen tuen palvelujen tarjoamista oikea-aikaisesti ja oikean laatuista jotta korjaavien palveluiden käyttö olisi mahdollisimman vähäistä. Erityinen huomio kiinnitetään lapsen/nuoren kasvun nivelvaiheisiin siirryttäessä esiopetuksesta perusopetukseen, vuosiluokilta 6 vuosiluokille 7 sekä perusopetuksen päättövaiheesta 2. asteen koulutukseen. Lasten ja nuorten palveluihin sisältyy varhaiskasvatus, perusopetus, toisen asteen koulutus, lapsiperheiden sosiaalipalvelut sekä kasvun tuen palvelut.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa ja kaupungin hyvinvointikertomuksessa on asetettu toiminnalle tavoitteeksi: ”Lasten ja nuorten hyvinvoinnin perustana on välittävä koti, jossa kaikilla perheenjäsenillä on hyvä olla. Kodin kasvatuksellisia voimavaroja tuetaan tarpeen mukaisilla palveluilla. Perheen ja muiden toimijoiden yhteistyönä turvataan lapsen eheä kehityspolku ja yksilöä kokonaisvaltaisesti huomioiva kasvu- ja oppimisympäristö. Koulutus edistää jokaisen nuoren osaamista ja parantaa valmiuksia jatko-opiskeluun sekä valmistaa ammattiin antaen selkeän suunnan elämälle.”

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Asiakkaan kuulemista ja osallistamista edistetään mm. seuraamalla asiakaslupauksien toteutumista palveluille luontaisella tavalla. Asiakaslähtöisyyden kehittämiseen liittyy laajasti asiakkaiden osallistaminen tarvetta vastaavan palvelun muotoiluun sekä asiakaspalautteen käsittely, julkistaminen ja palautteiden huomiointi palvelun kehittämisessä. Ennaltaehkäisyä edistetään luomalla eri palveluista asiakasryhmittäisiä moniammatillisia palvelupolkuja, joilla asiakkaat tavoitetaan mahdollisimman varhain ja palvelut vastaavat paremmin ja kokonaisvaltaisemmin yksilöllisiä tarpeita. Palveluita kehitetään erityisesti vuorovaikutuksellisessa yhteistyössä kaupungin palveluiden ja sidosryhmätoimijoiden kesken. Asiakkaille luodaan vaihtoehtoisia ja heidän elämäntilanteeseensa sopivia palveluja (esim. päivähoito) ja parannetaan yksilöllisten kehityspolkujen toteutumista (esim. joustava alkuopetus/koulupäivä ja ammatillisen koulutuksen reformi).

Digitaalisuus korostuu uusissa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmissa ja se on kirjattu myös maan hallituksen kärkihankkeisiin. TVT-strategioita päivitetään ja niiden toteuttamisen vaatima resurssi turvataan. Henkilöstön tieto- ja viestintätekniikan käyttöä ja osaamista vahvistetaan. Palveluiden mahdollisuuksia hyödyntää tietoteknisiä sovelluksia parannetaan toimintaympäristöjä kehittämällä; toimipisteiden verkotuksen parantaminen, mobiililaitteiden laajentaminen sekä sovellusten ja sähköisten materiaalien hankkiminen.

Palvelukeskuksia muodostamalla parannetaan edellytyksiä verkostomaiseen työskentelyyn perustuvien toiminta- ja johtamismallien alueelliselle kehittämiselle toteuttamalla työskentelyn kehittämisohjelma syksystä 2017 vuoden 2019 alkuun mennessä. Tavoitteena on lisätä monialaisen ja -ammatillisen osaamisen käyttöä asiakkaiden ja henkilöstön tukena (perhekeskukset ja ohjaamo-toiminta) myös alueittaisissa peruspalveluissa (varhaiskasvatysyksiköt, koulut, oppilaitokset, nuorisopalvelut). Suuntaamalla investointeja uusiin ja monikäyttöisempiin tilaratkaisuihin tuetaan toiminnallista muutosta, parannetaan palveluiden vaikuttavuutta ja sen kautta vastataan paremmin myös asiakkaan palvelutarpeeseen. Palvelutoiminnan ja muun yhteisöllisen iltakäytön välistä rajaa hämärtämällä nostetaan myös tilojen käyttöastetta. Suunnitelmallisilla investoinneilla (peruskorjaus/ laajennus/uudisrakentaminen) varmistetaan turvalliset ja laadukkaat alueen tarpeita vastaavat palvelut.

Kunnan järjestämisvastuun mahdollisesti jakautuessa kunnan ja uuden toimijan kesken on tärkeää säilyttää elämäntapaajattelu palvelutoiminnassa. Asiakkaiden palvelutarve turvataan paikallisia toimintaprosesseja

sekä palvelupolkuajattelua vahvistamalla ja tunnistamalla yhdyspinnat ja siltapalvelut soten ja kunnan järjestämistä vastuulle jäävien palveluiden välillä. Tulevaisuuden kunnan ydinpalveluiden uudet kasvatus- ja opetustoiminnan suunnitelmat sekä valtakunnallisesti ohjatut uudistukset (esim. ammatillisen koulutuksen reformi 1.1.2018 alkaen) haastavat kuntaa tarkastelemaan rakenteitaan niin hallinnollisella kuin operatiivisella tasolla. Henkilöstön huomiointi ja osallistaminen muutoksien läpiviennissä varmistaa paremman lopputuloksen ja edistää kehitystyötä sekä parantaa työhyvinvointia.

Lapsiperheiden sosiaalipalvelulla varmistetaan sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen saatavuus ja varhaisten palvelujen kehittyminen. Tavoitteena seuraavalla kaudella on varhaisten perheiden palvelujen vahvistaminen ja vakiinnuttaminen sekä uusien työmuotojen juurruttaminen. Painopisteenä on perheiden oikea-aikainen tuki ja korjaavien palvelujen (lastensuojelu) pienempi tarve.

Varhaiskasvatuksessa on painopisteenä varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelman toteutumisen varmistaminen lapsen arjessa. Muita toimintaan vaikuttavia asioita suunnittelukaudella ovat varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen muutos (Lakiesitys 1.1.2018), lasten ja vanhempien osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen, jatkuvan parantamisen mallin vakiinnuttaminen sekä lapsiperhepalvelujen yhteisen verkosto-osaamisen vahvistaminen ja kehittäminen sekä verkostotyöhön sitoutuminen.

Perusopetuksessa tavoitteena on muodostaa optimaalinen palveluverkko, joka vastaa jo muuttuneita oppilasmääriä ja ottaa huomioon alueittaisen kehityksen. Samalla yhdenvertaistuu oppilaskohtaiset kustannukset kaupungin sisällä. Palveluverkon tarkistamisessa huomioituu uuden opetussuunnitelman toiminnallisten muutosten sekä uudenaikaisten ja turvallisten oppimisympäristöjen toteutuminen. Jo päätettyjen uusien kouluinvestointien toteutus ajoittuu vuosille 2018-2019.

Kasvun tuessa lasten, nuorten ja perheiden varhaisen vaiheen tukipalveluiden kokonaisvaltainen kehittäminen tiiviissä yhteistyössä muiden kohderyhmälle palveluita tuottavien kaupungin, järjestöjen (srk) ja maakunnan SOTE-toimijoiden kanssa lainsäädännön uudistukset huomioiden. Painopisteinä ovat perhekeskuksien suunnitteluun ja toteutukseen osallistuminen sekä omassa kaupungissa että maakunnan valmistelussa sekä asiakasprosessien, työmenetelmien ja toimenkuvien kehittäminen yli palvelurajojen. Työpajojen toiminnan kehittäminen vastaamaan nuorten yksilöllisiin tarpeisiin ja panostaminen peruspalveluiden nivelvaihe- ja rajapintatyöskentelyyn, jotta lapsen ja nuoren tuen jatkumo varmistuu. Digitaalisuuden mahdollisuudet huomioidaan kehittämistyössä mm. nuorten vaikuttamisjärjestelmää kehittämällä.

Toisen asteen koulutuksessa ammatillisen koulutuksen reformi astuu voimaan 1.1.2018, jolloin myös ammatillisen koulutuksen rahoitus uudistuu. Reformi poistaa nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kokoaa koulutustarjonnan, rahoituksen ja ohjauksen yhtenäiseksi kokonaisuudeksi Opetus- ja kulttuuriministeriön alle. Reformi lisää merkittävästi työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. Ammatillisen koulutuksen reformi edellyttää Kouvolan seudun ammattiopistolta organisaatiomuutosta. Lisäksi KSAO:n tulee edelleen kehittää opetus- ja muuta toimintaa reformin suuntaiseksi, sekä panostaa oppimisympäristöjen ja työelämän tarpeiden kehittämistyöhön. Yhteinen rahoitus ja yksi tapa suorittaa ammatillisia tutkintoja edellyttää osaamisen resursoinnin ja johtamisen uudelleen organisointia. Muuttuva opettajuus ja ohjaus vaativat henkilöstöltä uutta osaamista. Tulevaisuudessa opinnot etenevät yksilöllisemmin, opetus toteutetaan laajemmin työelämässä, nonstop – sisäänotto koulutukseen laajenee, opetuksen jatkuvaa tarjontaa, sekä eri toteuttamismuotojen lisäämistä (verkko-opetus, oppisopimus jne.). Tornionmäen kampuksen oppimisympäristön viimeinen vaihe on Utinkatu 44-48:n kiinteistön peruskorjaus- ja muutostyöt, jossa sosiaali- ja terveysalan, matkailu-, ravitsemus ja talousalan sekä autoalan oppimisympäristöt uudistetaan.

Riskianalyysi

Riskinä on moniammatillisen työn toteutumattomuus asiakaslähtöisesti ja kehittämismyönteisesti. Kasvatus-, opetus- ja koulutustoiminta eivät toteuta valtakunnallisia linjauksia (kasvatus- ja opetussuunnitelmat sekä ammatillisen koulutuksen reformi). Säästöjen edellyttämät uudet suunnitelmat eivät siirry käytäntöön riittävästi johtuen henkilöstön osaamisen ja sitoutumisen vähäisyydestä. Henkilöstön vaihtuvuus ja kelpoisten työntekijöiden saatavuuden heikkeneminen vaikeuttaa tavoitteiden saavuttamista ja palvelutakuun toteutumista. Näiden riskien välttäminen edellyttää keskustelun ylläpitämistä henkilöstön keskuudessa ja vuorovaikutteista johtamista, arviointia ja konkreettista kehittämistyötä sekä koulutusta. Osallisuus ja vaikuttaminen eivät lisäänty, koska aitoja osallisuuden ja vaikuttamisen paikkoja ja mahdollisuuksia ei havaita. Jatkuvan parantamisen malli edellyttää hyvää tiedottamista ja tarpeiden kartoittamista.

Mikäli palveluverkkoa ei kyetä tarkastelemaan asiakkaiden määrän ja palvelutarpeiden muutosten mukaisesti uusien toimintamallien käyttöönotto ja suunnitelmien mukainen palvelutoiminta vaarantuu. Palvelupisteiden pitäminen turvallisina ja laadukkaina edellyttää merkittäviä investointeja, joilla on pitkä käyttöaika. Vanhentuneeseen palveluverkkoon tehty investoinnit nostavat käyttökustannuksia ja tuovat taloudellisia riskejä varsinkin tulevaisuuden kunnan talouden kokonaisvolyymien pienentyessä. Aiemmin käynnistyneiden investointiohjelmien loppuunsaattaminen keskeytyy ja/tai niitä ei päivitetä vastaamaan viimeisimpiä vaatimuksia (esim. KSAOn kampus-suunnitelma).

Osa palveluista jää monialaisen verkostomaisen perhekeskustoiminnan ulkopuolelle. Verkostotyöskentelyyn ei sitouduta ja asiakas joutuu edelleen vaihtamaan palvelusta toiseen. Kaupungin omaa ja SOTE-kehittämistyötä ei pystytä integroimaan ja panostus hajoaa, eikä tuota parempia palveluja.

Lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Strategiapäämäärä	Asiakaslähtöinen toiminta	Strategiatavoite	Asiakkaan kuuleminen	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Monialaisen osaamisen hyödyntäminen ja verkostotyön vahvistaminen tukemaan asiakaslähtöistä toimintaa ja Askel-hankkeen tavoitteiden jalkauttaminen toimintaan.		Moniammatillista osaamista, verkostotyötä ja dialogista toimintamallia ei osata hyödyntää asiakaslähtöisessä toiminnassa ja asiakkaan kohtaamisessa. Asiakkaan aitoa osallisuutta tukeva toimintamalli tai Askel-hankkeessa sovitut uudet toimintamallit (esim. jatkuvan parantamisen toimintamalli) eivät jalkaudu arkeen ja em. toimintamallien kautta saatua palautetta ei hyödynnetä toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.		
Mittarit				
Alle 25 v. työttömien määrä (hlö)		Nykyarvo	962,00	Tavoitearvo 930,00
Verkosto-osaamisen taso (1-5)		Nykyarvo	3,18	Tavoitearvo 3,50
Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen		Nykyarvo	100,00	Tavoitearvo 100,00
Asiakastyytyväisyys		Nykyarvo	4,00	Tavoitearvo 4,20
Strategiapäämäärä	Elinvoimainen kaupunki	Strategiatavoite	Yrittäjyyden edistäminen päätöksenteossa, johtamisessa ja elinkeinotoimen organisoinnissa	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Monituottajamallin hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä sekä kiinteä yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa palvelujen tuottamisessa		Palvelusetelin käyttöönoton laajentaminen ei toteudu suunnitellusti valmistelun myöhentymisen johdosta, potentiaalisten palvelun-tuottajien rekrytoinnissa on haasteita. Asiakkaat eivät koe palveluseteliä vaihtoehtona palvelujen hankinnassa tai asiakas ohjaus ei toteudu suunnitelmallisesti. Ostopalvelujen hankinnalla korvataan hallitsemattomasti puuttuvaa resurssia. Järjestöyhteistyö ei toteudu suunnitellusti ja pitkään- teisesti tukeakseen hyvää yhteistyötä ja monialaista toimijuutta.		
Mittarit				
Järjestöille myönnetyt toiminta-avustukset (kpl)		Nykyarvo	28,00	Tavoitearvo 31,00
Toteutuneet tilaisuudet (kpl)		Nykyarvo	17,00	Tavoitearvo 40,00
Strategiset kumppanuudet järjestöjen kanssa (kpl)		Nykyarvo	12,00	Tavoitearvo 15,00

Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Energiatehokkaan toiminnan vahvistaminen, toimialan ominaisenergian kulutus laskee -1%/ vuosi. Ympäristökasvatus tavoittaa kaikki ikäluokat		Energiatehokasta ja ympäristöystävällistä toimintamallia ei koeta merkitykselliseksi yksittäisen palvelun tai toimijan näkökulmasta. Em. ajattelumalli ei jalkaudu arjen toimintoihin. Toimintaympäristö ei tue energiatehokkaan strategisen tavoitteen saavuttamista.				
Mittarit						
Ympäristökasvatukseen osallistujat (%)		Nykyarvo	90,00	Tavoitearvo	100,00	

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Optimaalinen palvelutarjonta ja -verkko		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki sisältyvät asiakasprosesseihin.		Asiakastarpeeseen vastaamisessa ei osata hyödyntää monialaista osaamista ja verkostotyön mahdollisuuksia vastata asiakastarpeeseen. Asiakasprosessien sujuvuus ja asiakkuuden hallinta ei toteudu asetetun tavoitteen mukaisesti. Riskiasiakkuuksia ei tunnisteta riittävän varhain.			
Mittarit					
Omahoitoa tukevat toimintamallit (kpl)		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo	5,00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Peruspalvelujen vahvistamisen, toimivan asiakkuuden arvioinnin sekä vahvan ammatillisen asiakasohjauksen toteutumisella vähennetään kalliiden erikoispalvelujen käyttöä ja palveluketjun toimintakatteen muutos vuositasolla on talousarvion mukainen.		Peruspalvelujen vahvistaminen ja uudet toimintamallit palvelujen tuottamisessa eivät toteudu suunnitellusti. Asiakasohjaus ja asiakkuuden arviointi ei toteudu ajantasaisena. Asiakkaan palvelujen järjestäminen ei vastaa asiakkaan palvelutarpeeseen (ali-, ylipalvelu). Maakunta- ja sote-uudistuksen myöhentyminen hidastaa peruspalvelujen uudistamisen toteuttamista ja kalliiden erikoispalvelujen käyttö lisääntyy.			
Mittarit					
Toimintakatteen muutosprosentti		Nykyarvo	-0,80	Tavoitearvo	0,30
Peruspalveluiden osuus palvelutuotannosta (%)		Nykyarvo	82,98	Tavoitearvo	85,00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Toimintojen ja palvelujen toteuttamisessa mahdollistetaan kuntalaisten aktivoituminen sekä oman ja läheisten hyvinvoinnin edistämisen näkökulma. Ennakoarviointi / arvio toteuttamisen vaikuttavuudesta.		Omaehtoista asiointia tai hyvinvointia tukevien sähköisten palvelujen toteuttaminen tai uusien toimintamallien käyttöönotto ei toteudu suunnitellusti. Kuntalaisten aktivointi uusien toimintamallien tai palvelujen käyttöön ei toteudu suunnitellusti. Tiedottaminen vaihtoehtoisista asiointitavoista ei toteudu ajantasaisena eikä saavuta kuntalaisia.			
Mittarit					
Sähköisen asioinnin toimintamallit (kpl)		Nykyarvo	5,00	Tavoitearvo	8,00

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Uuden Kouvolan ja maakuntauudistuksen edetessä tuetaan esimiesten ja henkilöstön valmiutta muutosjohtamiseen ja muutokseen.		Muutoksen merkittävyyttä ei kyetä ennakoimaan henkilöstöresurssin ja talouden muutoksen osalta, muutokset toteutuvat osin ennakoimattomina. Maakunnan kokonaiskuva ja tahtotila ei selkeä, yhteinen näkemys puuttuu tai maakuntatason valmistelu ei etene suunnitellusti ja sovitussa aikataulussa. Muutosjohtamisen tukeminen ei toteudu suunnitellusti ja asetettujen tavoitteiden mukaan.			
Mittarit					
Henkilöstön fiilismittari (Surveypal, arvo)		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo	3,75
Sairauspoissaolot (kpv/htv)		Nykyarvo	15,50	Tavoitearvo	14,00

Talous

LASTEN JA NUORTEN PALVELUT	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	27 197	2 320	2 492	2 492	2 274
MAKSUTUOTOT	4 121	4 393	3 705	3 705	3 424
TUET JA AVUSTUKSET	3 328	2 666	3 040	2 950	2 950
MUUT TOIMINTATUOTOT	278	240	168	168	166
TOIMINTATUOTOT	34 924	9 619	9 405	9 315	8 814
VALMISTEVARASTON MUUTOS	26	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-107 632	-107 690	-104 572	-104 607	-96 278
PALKAT JA PALKKIOT	-83 706	-86 097	-84 319	-84 319	-77 610
HENKILÖSIVUKULUT	-23 926	-21 593	-20 253	-20 288	-18 668
ELÄKEKULUT	-18 153	-17 366	-16 873	-16 908	-15 556
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-5 773	-4 227	-3 380	-3 380	-3 111
PALVELUJEN OSTOT	-60 551	-35 009	-38 035	-38 371	-26 089
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 930	-3 734	-3 729	-3 729	-3 530
AVUSTUKSET	-10 079	-9 844	-10 538	-10 538	-10 416
MUUT TOIMINTAKULUT	-31 416	-28 755	-27 778	-27 778	-26 588
TOIMINTAKULUT	-213 609	-185 031	-184 651	-185 022	-162 900
TOIMINTAKATE	-178 659	-175 412	-175 246	-175 707	-154 087
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-47	-78	-58	-58	-58

Henkilöresurssit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilömäärä					
Henkilötyövuosina	2 192	2 202	2 185	2 193	1 833

Toiminnan volyymi

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Lapsiperheiden sosiaalipalvelut (Ks 2017)					
Tehdyt palvelutarpeen arvioinnit	543	550	600	550	
Lapsiperheiden sosiaalityön asiakkaat	477	500	500	500	
Perheiden määrä lapsiperhetyössä	249	275	200	220	
Perheiden määrä lastensuojelun perhetyössä	112	120	120	110	
Lastensuojeluilmoitusten määrä	1 680	1 700	1 600	1 500	
Lastensuojelun avopalveluiden piirissä lapsia	857	1 100	600	500	
Huostaan otettujen lasten määrä	163	160	165	160	
Jälkihuollossa asiakkaat	151	150	130	125	
Perhetukikeskuksen käyttöaste	76	80	80	80	
Kasvun tuki					
Perheneuvolan asiakkuuksien määrä	996	1 200	1 100	1 100	
Kehitysneuvolaan ohjattujen määrä	61	80	65	65	
Nuorisopalvelujen toimintaan osall. määrä	70 008	85 000	85 000	85 000	85 000
Ohjaamon asiakkuuksien määrä	908	200	950	950	950
Varhaiskasvatus					
Lasten varhaiskasvatus ja päivähoido kk/yht, oma toiminta	28 174	25 500	26 500	26 500	26 500
Lasten varhaiskasvatus ja päivähoido kk/yht, palveluseteli	5 650	6 000	6 200	6 200	6 200
Lapsia kotihoidontuen piirissä	1 141	1 230	1 200	1 100	1 000
Perusopetus					
Oppilasmäärä	7 700	7 700	7600	7600	7500
Erityisen tuen oppilasmäärä	944	940	980	980	960
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osall. oppilaat	459	480	490	490	480
Kuljetusoppilaat (esi- ja perusop. lisäop, valmistava opetus)	1 726	1 650	1 650	1 600	1 600
Lukiokoulutus					
Päivälukiot/kurssit	1 999	1 999	1 995	1 995	1 995
Iltalukio/kurssit	320	333	330	330	330
Lukioiden opiskelijamäärä	1 314	1 300	1 311	1 330	1 308
Ammatillinen koulutus					
Ammatillinen koulutus opiskelijavuodet			2 119	2 119	2 119

Varhaiskasvatus: Lasten päivähoido kk/yht, oma toiminta:

Kumulatiivinen luku, 1-12.2018, varhaiskasvatuksessa eri kuukausina olleet lapset yhteensä. Kaupungin perhepäivähoito ja päiväkotihoido.

Palveluketju

Vastuuhenkilö
Sitovuustaso

Aikuisväestön palvelut

Aikuisväestön palvelujen johtaja Vesa Toikka
Aikuisväestön lautakunta, strateginen palvelutuotantosopimus

Toiminnan kuvaus

Aikuispalvelut tuottavat palveluita koko hyvinvointipalveluiden kentässä. Palvelut jakautuvat hyvinvointia edistäviin peruspalveluihin, varhaiseen tukeen sekä raskaampiin korjaaviin palveluihin. Palvelut on järjestetty asiakaslähttöisyys huomioiden niin, että ne vastaavat tarpeeseen mahdollisimman laaja-alaisesti. Perustehtävänä on edistää ja ylläpitää aikuisväestön toimintakykyä, osallisuutta, sosiaalista turvallisuutta ja hyvinvointia sekä vähentää eriarvoisuutta. Asioita koordinoidaan yhteisessä johtoryhmässä kulttuurin, vapaa-ajan, terveyden edistämisen, aikuis-sosiaalipalvelujen, terveydenhuollon päälliköiden kesken. Tällä saavutetaan tehokkaampaa resurssin käyttöä ja parempaa vaikuttavuutta. Asiakassegmentoinnilla pyritään kohdistamaan oikea-aikaiset sekä -laatuiset palvelut kuntalaisille. Asiakaskokemuksen keräämiseksi jatketaan systemaattista tietojen keräämistä, jota hyödynnetään palvelujen kehittämisessä.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän valmistelu on lähtenyt liikkeelle syksyn 2017 aikana. Kouvolan kaupungin tavoitteena on siirtää sote-palvelut kuntayhtymään 1.1.2019. Suunnittelu ja valmistelu tulee olemaan tiivistäytymisen ja asettaa koko henkilöstön suuren muutoksen eteen. Kouvolan terveydenhuolto on kohdannut vuoden 2017 aikana sote-muutokset varsin voimakkaasti. Kouvolan terveydenhuollolla on ollut edelleen vastuita, joihin tulee vastata. Akuutisairaalan osittaiset muutokset eivät ole toteutettavissa kaikilta osin, koska ne vaikuttavat muuhun toimintaa tai muodostuvat liian kalliiksi. Kouvolan kaupunginhallitus on päättänyt aloittaa erikoissairanhoidon liitosvalmistelun Careaan 1.1.2018. Haasteen muodostaa erityisesti aikataulu sekä väliaikaiset järjestelmäratkaisut. Siirron yhteydessä vuodeosastotoiminta keskittyy Poks:aan kevään 2018 aikana. Yhden vuodeosaston sulkeminen tulee suoritettavaksi jo 1.1.2018 lukien.

Päivystyksen profiiliin muuttuessa ja päivystystoimintojen siirtyessä Kotkaan on tarkoituksenmukaista lisätä terveysasemilla toimivaa kiirevastaanottoa niin, että päivystyksen käyttöä voidaan merkittävästi vähentää. Terveysasemille tehtävillä alle kuvatuilla resurssilisäyksillä voidaan Pohjois-Kymen sairaalan nykyisestä päivystysvastaanototoiminnasta korvata n. 20 % potilaan lähellä tarjottavalla kiirevastaanotolla. Valmistelemme vuodelle 2018 kahden terveyskeskuslääkärin ja kuuden sairaanhoitajan lisäresurssia terveysasemille. Kotiin vietävään ikääntyneille suunnattavaan kuntoutukseen ehdotetaan lisättäväksi kolme fysioterapeutin ja yhden toimintaterapeutin toimet. Kokonaiskustannus vuodelle 2018 on 0.88 M€. Palvelu joudutaan toteuttamaan vuokralääkäreillä sekä hoitajien uusilla hoitajien toimilla. Lisäresursoinnilla turvataan osaltaan erikoissairanhoidon siirron onnistumista.

Terveyden edistämisen palveluiden rooli vahvistuu koko kaupungin tasolla strategiatyössä hyvinvointiohjelman osalta ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamista kehittävässä Kuntaliiton koordinoimassa verkostoprojektissa. Ohjattu liikunta ja liikuntaneuvonta säilynevät kunnan tehtävinä. Hyvinvointipalveluissa liikuntapalvelua tuottavat yhteisöllisyyden edistämisen palvelut (liikuntapaikat, avustukset), terveyden edistämisen palvelut (ohjattu liikunta ja liikuntaneuvonta) ja kulttuurisen hyvinvoinnin edistämisen palvelut (kansalaisopiston ohjattu liikunta). Painopisteitä vuodelle 2018 ovat sähköisten palveluiden edelleen kehittäminen. Henkilökohtaisen yksilö- ja ryhmäohjauksen rinnalla pilotoidaan nettipohjaista elämäntapavalmennusta. Liikuntaneuvonnan palvelupolkua kehitetään yhteistyössä asiakkaiden kanssa osana kaupungin digiryhmän toimintaa. Lisäksi suunnitelmassa on kehittää virtuaalinen hyvinvointipiste, jonne kootaan ennaltaehkäisevien palveluiden palveluohjausta, terveys-, ravitsemus- ja liikuntaneuvontaa, sähköisiä terveyttä edistäviä valmennusohjelmia, testejä yms. Hyvinvointipisteen tilat ovat jääneet auttamattomasti pieniksi asiakasmäärien kasvun vuoksi. Terveydenhoitajan, fysioterapeutin ja liikuntaneuvojan toimintaa varten haetaan asiakkaita paremmin palvelevia tiloja.

Yhteisöllisyyden edistäminen käynnistää järjestöjen kanssa järjestötalon toiminnan, johon sisältyy virtuaalisia palveluja ja yhdistysten yhteistyössä tuottama media. Tavoitteena on lisätä kuntalaisille tarjottavia harrastus- ja vaikuttamismahdollisuuksia, tehdä yhdessä palveluita ja saada synergiaetuja yhdistysten hallintoon. Lisäksi yhteisöllisyyden edistämiseksi tehostetaan kulttuuritalojen toimintaa vuonna 2016 tehdyn asiantuntija-analyysin pohjalta. Kulttuuritalojen käyttöastetta voidaan nostaa teknistä varustusta hankkimalla sekä perustamalla kaupungin myynnin ja markkinoinnin yksikkö. Tällä saavutettaisiin parhaiten kaupungin ja asiakkaan tarpeisiin vastaava toiminta.

Vuonna 2017 pilotoitua Virta-korttia esitetään vakinaistettavaksi. Kortilla pyritään vastaamaan kuntalaisten tasavertaiseen palveluiden saantiin varallisuudesta huolimatta. Virta-kortilla voidaan tarjota monia kulttuurin, liikunnan ja yhteisöllisyyden palveluita maksutta tai lähes ilmaiseksi. Kortti on tarkoitettu kouvolaalaisille, jotka saavat takuueläkettä tai täydentävää toimeentulotukea. Suurimman suosion on saavuttanut uimahalli- ja kuntosalipalveluiden käyttö. Korttia on käytetty kokeilun aikana uimahalleissa 1 125 kertaa.

Kansalaisopisto uudistaa kuvataiteen, luovan käsityön, musiikin- teatteritaiteen sekä sanataiteen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat yleisen oppimäärän mukaan sekä tuottaa mediataiteen opetussuunnitelman OPH:n uusien opetussuunnitelmaperusteiden mukaisesti. Lisäksi tehdään aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelma, joka on tarkoitettu maahanmuuttajien kotouttamiseen. Kansalaisopisto kehittää edelleen sähköisiä palveluja kaupungin strategian mukaisesti. Peda.net-oppimisympäristö vakiinnutetaan vuorovaikutteisena oppimisympäristönä ja osaksi opiston sisäistä viestintää.

Museon varastotilaongelmaan haetaan ratkaisua. Varastoasiat voivat saada nopeasti vakavan käänteen, vahinko esimerkiksi vain putkirikko tai muu vesivahinko vaatisi uutta resurssia merkittävästi. Museon henkilöresurssin ohuus on osaltaan johtanut kaupungin museon näyttelyvaihtorytmin muuttamiseen yksivuotisesta kaksivuotiseksi. Laajemmin taustalla on museoiden toiminnan sopeuttaminen uuteen tilanteeseen ja muuttuneisiin vaatimuksiin uudistusten jälkeen (lakkautukset ja uuden kaupungin museon avaaminen).

Kirjastossa on ryhdytty aktiivisesti edistämään kirjastotilojen yhteiskäyttöä ja ammatillista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa – tämä työ jatkuu edelleen. Omatoimikirjastoverkko laajenee suunnittelukaudella. Tarkoitus on tehdä myös Valkealan ja Korian omatoimikirjastoiksi, muut lähikirjastot on jo varusteltu omatoimikäyttöön. Lisäksi Valkealan kirjastolle suunnitellaan yhteistyössä muiden toimijoiden ja henkilöstön kanssa toimivat ja tarkoituksenmukaiset tilat Kirkonkylän uuteen yhtenäiskoulurakennukseen. Tilojen osalta isoin asia on pääkirjaston peruskorjauksen suunnittelu, joka on tarkoitus toteuttaa osallistamalla henkilöstöä, asiakkaita ja yhteistyökumppaneita. Pääkirjaston peruskorjauksen sijaan olisi hyvä ehkä vielä tuoda keskusteluun uudisrakennus-ratkaisu. Kirjasto toimii edelleen niukalla henkilöstöresurssilla sopeutus päätöksestä johtuen.

Maakunta- ja sote-uudistus tai mahdollinen uusi kuntayhtymä tuo muutoksia aikuissosiaalipalveluiden palvelurakenteeseen sekä henkilöstömitoitukseen. Tässä vaiheessa muutoksia on vaikea ennakoida, koska vielä ei ole ratkaistu palvelutuotannon rakenteita. Tavoitteena on mm. vahvistaa TE-toimiston tuetun työllistymisen palvelulinjan (PL3) ja Kouvolan työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) yhteistyötä vuoden 2018 alusta alkavalla kokeilulla. Tällä pyritään vaikeimmin työllistyvien henkilöiden asiakas- ja kuntoutusprosessien sujuvoittamiseen sekä heidän työllistymisensä edellytysten parantamiseen. Toimijoiden yhteisiin tiloihin sijoittuminen on tehokkaan asiakasprosessin kannalta välttämätöntä.

Terveystieteiden laki tulee voimaan 1.1.2018 ja Pohjois-Kymen sairaalan anestesiaa vaativa leikkaustoiminta loppuu. Näillä näkymin viimeinen leikkaus suoritetaan 15.12.2017. Sairaalassa voidaan suorittaa paikallispuudutuksessa erilaisia polikliinisiä toimenpiteitä ja niitä varten tarvitaan toimenpidetiloja. Iso kehittämiskysymys on, mitä sairaalassa jatkossa tehdään ja miten leikkausyksiköstä vapautuvia tiloja käytetään järkevästi. Sairaalan profiilia on suunniteltu kuntouttavaan toimintaan tähtääväksi. Vielä ei tiedetä, mitä kuntouttava sairaala merkitsee koko maakunnan tarkastelussa. Vaativa kuntoutus tultaneen keskittämään keskussairaalan yhteyteen, koska siellä on yhteispäivystys. Monipuolista osaamista tarvitaan, koska sairaalassa tullaan hoitamaan hyvin erilaisia potilaita. Lähitulevaisuus näyttää minkälaisia kirurgisia potilaita sairaalaan voidaan ottaa jatkohoitoon ja kuka lääkäri vastaa heidän hoidostaan. Sisätautiosastoa hoitaneilla lääkäreillä ei ole kirurgista osaamista ja on mahdollista, että osa heistä lopettaa, jos osa osastoista ei profiloitu sisätautityyppeiksi. Lääkäripula saattaa uhata, koska sairaala ei ole jatkossa suosittu työpaikka ja ostopalvelua tarvitaan laajalti jatkossakin. Terveystieteiden laitoksen muutoksen vaikuttavat Kouvolan kaupungin terveydenhuollon henkilöstöön. Osalle henkilöstöä voidaan tarjota työtä sairaalan profiili-muutoksen myötä uusissa tehtävissä tai Carean laajentuvan toiminnan tarpeeseen Kotkassa.

Leiko-toiminnassa (leikkaukseen kotoa) tapahtuu vuoden 2018 puolella muutoksia, joiden suunnittelu on menossa. Kohteena on potilasohjauksen kehittäminen. On mahdollista, että ennen Kotkassa tapahtuvaa leikkausta potilaat arvioitaisiin Kouvolassa, toiminta olisi polikliinista. Tavoitteena on polikliinisen toiminnan vahvistaminen Pohjois-Kymen sairaalassa. On kuitenkin uhka, että polikliinikkatoiminta ennemmin vähentyy kuin lisääntyy. Vaaditaan tiivistä keskusteluyhteyttä Carean kanssa, riittävästi hoitaja- ja lääkäriresursseja sekä sitoutumista polikliinisen toiminnan kehittämiseen myös Kouvolassa. On mahdollista, ettei poliklinikalla ole päivittäin kirurgia tai neurologia, joka vastaa päivystyksen tai vuodeosastojen konsultaatioihin. Näinhän toiminnan on suunniteltu tapahtuvan.

Asetuksen mukaan yhteispäivystys loppuu ja 1.1.2018 aloittaa akuuttilääketieteen / yleislääketieteen päivystys. Tämän sisältöä ei ole valtakunnallisesti määritetty. Takapäivystyksenä jatkaa ”osastopäivystys” ja se tarvitaan jatkossakin etenkin viikonloppuisin, jos päivystyksestä otetaan potilaita vuodeosastoille. Osastopäivystäjän on ajateltu olevan sisätautisestisesti suuntautunut.

Päivystys ja tehostetun valvonnan osasto yhdistyvät vuoden 2018 alussa ja tehostetusta valvonnasta muodostetaan päivystyksen tarkkailuysikkö. Henkilökuntatarve määritellään syksyn kuluessa, tätä varten on perustettu työryhmä. Tarkkailuysikön suhteen on yhdessä keskussairaalan kanssa määritetty potilasmateriaali, jota voidaan hoitaa. Etenkin sydänpotilaat tarvitsevat tarkkailua jatkossakin, muutoin Kouvolan sydänpotilaat hoidetaan lähes kokonaan muualla. Ilman tarkkailuysikköä myös osastopäivystäjien rekrytointi vaikeutuu.

Riskianalyysi

Terveystieteiden muutoksen epäonnistuminen voi johtaa asiakkaiden palvelupolkujen toimimattomuuteen. Tällä on negatiivisia vaikutuksia asiakkaiden osallisuuteen ja palvelutuotannon kustannuksiin. Lisäksi on olemassa riski, että olemassa oleva osaava, ammattitaitoinen ja sitoutunut henkilöstö hakeutuu muualle. Terveyspalvelujen osalta tämä on kohdattu jo useamman vuoden ajan. Osaavaa henkilöstöä on lähtenyt muihin sairaaloihin ja myös ulos maakunnasta.

Erikoissairaanhoidon keskittäminen 1.1.2018 nopealla aikataululla tuo kapasiteetin riittävyyseriskin, erityisesti vuodeosastotoiminnan osalta. Hoitopolkujen saumaton toimiminen on onnistumisen kannalta keskiössä.

Suuri toiminnallinen riski on juuri osaavan henkilöstö riittävyys niin hoito- kuin lääkäriresurssin osalta. Rekrytointimarkkinoilla emme ole sellainen kohde, johon hakeudutaan. Emme voi jatkossa toimia nuorien lääkäreiden harjoittelupaikkana, joka entisestään vähentää lääkäreiden määrää.

Toimitilat muodostavat edelleen suuren tuotannollisen riskin, jonka ratkaisu ei ole yksiselitteisesti hallittavissa. Tämän vuoksi uusi Ratamo-keskus tulisi saada pikaisesti liikkeelle. Henkilöstö oireilee laajalti nykyisissä toimitiloissa ja niihin on suoritettu toistuvia väliaikaisia korjauksia ja toimintaa on jouduttu siirtämään osin epätarkoituksenmukaisiin väistötiloihin.

Järjestötalon toiminnassa riskinä voi olla toiminnan hidas käynnistyminen eikä uusia palveluja aloiteta. Tämä haittaa palvelujen siirtymää raskasta palveluista kevyisiin eikä kaupungin omana työnä tekemien tehtävien määrä vähene, jolloin kustannukset eivät alene ja työvoimapula voi uhata. Vuokranmaksuun luodaan jatkuva seuranta ongelmien välttämiseksi.

Lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Terveystieteiden tutkimuskeskus - tutkimuskeskukset, tutkimuskeskukset ja tutkimuskeskukset 2020							
Strategiapäämäärä		Asiakaslähtöinen toiminta		Strategiatavoite		Asiakkaan kuuleminen	
Talousarviotavoite				Merkittävimmät riskit			
Jatkuvan parantamisen malli on käytössä kaikissa palveluissa. Asiakassegmentin AV1 - aikuiset runsaasti sosiaalipalveluita ja terveyspalveluja käyttävät (n. 2,5 % väestöstä). Lean-projektin toteutus.				Moniammatillista osaamista ja verkostotyötä ei osata hyödyntää asiakaslähtöisessä toiminnassa.			
Mittarit							
Asiakastytyväisyys				Nykyarvo	4,75	Tavoitearvo	4,75
Toimintamallit käytössä (kpl/v)				Nykyarvo	5,00	Tavoitearvo	10,00

Strategiapäämäärä	Elinvoimainen kaupunki	Strategiatavoite	Yhteistyökumppaneiden kanssa valtakunnallisesti merkittävä toimija	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit		
Valinnanvapauskokeilut ovat käytössä 2018		Valinnanvapaus pilotit viivästyvät lainsäädännön vuoksi		
Mittarit				
Kokeilujen määrä (kpl)	Nykyarvo	3,00	Tavoitearvo	6,00
Palveluiden osuus (%)	Nykyarvo	44,50	Tavoitearvo	50,00
Toteutuminen (%)	Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo	100,00

Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Ympäristöystävällinen kaupunki
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit	
Energiatehokkaan toiminnan vahvistaminen, toimialan ominaisenergian kulutus laskee -1% / vuosi.		Seurantaa ei saada yksilöityä.	

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Optimaalinen palvelutarjonta ja -verkko		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Merkittäviä asioita koskevien päätösvaihtoehtojen hyvinvointivaikutuksia arvioidaan ennalta (EVAn käyttöönotto). Luodaan olosuhteita ja mahdollisuuksia kuntalaisten aktivoitumiseen, oman ja läheistensä hyvinvoinnin edistämiseen. Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki sisältyvät asiakasprosesseihin.		Jatkuvat muutokset ja tilanteiden ennakoimattomuus. Resurssien niukkuus.			
Mittarit					
Määrä (Kpl)		Nykyarvo	3,00	Tavoitearvo	6,00
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Palveluissa luodaan asiakassegmentoinnin pohjalta kokeiluja, joilla leikataan raskaiden palveluiden käyttöä (AV2 ja AV7)		Peruspalvelujen saatavuus ei vahvistu, joudutaan turvautumaan kalliisiin erikoispalveluihin			
Mittarit					
Peruspalvelujen ja varhaisen tuen palvelujen osuus (%)		Nykyarvo	25,00	Tavoitearvo	26,00
Odotusaika		Nykyarvo	5,00	Tavoitearvo	3,00

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Henkilöstön muutosohjelmat saatetaan päätökseen		Muutokset ovat osin ennakoimattomia. Maakunnan kokonaiskuva ja tahtotila ei ole selkeä. Yhteinen näkemys puuttuu. Maakuntatason valmistelu ei etene suunnitellusti			
Mittarit					
Henkilöstön fiilismittari (1-5)		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo	3,75
Toteutuneet tilaisuudet (kpl)		Nykyarvo	10,00	Tavoitearvo	15,00
Määrä (Kpl)		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo	5,00

Talous

AIKUISVÄESTÖN PALVELUT	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYyntITUOTOT	5 291	4 281	4 091	4 091	1 245
MAKSUTUOTOT	9 020	9 078	8 584	8 584	485
TUET JA AVUSTUKSET	6 098	3 909	3 820	3 820	230
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 081	2 759	2 672	2 629	1 400
TOIMINTATUOTOT	23 491	20 028	19 167	19 124	3 360
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-63 917	-63 507	-57 208	-58 072	-7 589
PALKAT JA PALKKIOT	-47 064	-48 387	-43 880	-44 552	-5 773
HENKILÖSIVUKULUT	-16 854	-15 120	-13 328	-13 520	-1 816
ELÄKEKULUT	-13 716	-12 741	-11 568	-11 733	-1 588
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-3 137	-2 379	-1 760	-1 787	-228
PALVELUJEN OSTOT	-133 725	-128 850	-136 992	-137 439	-9 335
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 469	-11 083	-8 879	-9 055	-1 160
AVUSTUKSET	-27 213	-18 670	-18 150	-18 120	-7 445
MUUT TOIMINTAKULUT	-20 811	-18 765	-18 719	-18 630	-12 417
TOIMINTAKULUT	-256 135	-240 875	-239 948	-241 316	-37 946
TOIMINTAKATE	-232 644	-220 848	-220 781	-222 192	-34 586
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-956	-1 156	-760	-760	-623

Henkilöresurssit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilömäärä					
Henkilötyövuosina	1 122,9	1 088,06	650,50	623,50	158,6

Toiminnan volyymit

Aikuisten elämänhallinnan tukeminen	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneet kotitaloudet vuoden aikana	3 835	1 250	1 250	1 250	
Erityisryhmien palveluasumisen asiakkaat 31.12.	472	470	470	470	
Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat vuoden aikana	391	500	500	500	
Kaupungin työmarkkinatuen maksuosuuden määrittävien työttömien määrä 31.12.	1 499	1 450	1 400	1 400	
Sosiaali- ja kriisipäivystys, asiakastapaukset	3 636	3 200	3 200	3 200	

Terveyden, yhteisöllisyyden ja kulttuurisen hyvinvoinnin edistäminen	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Terveyden, yhteisöllisyyden ja kulttuurisen hyvinvoinnin kävijämäärä yhteensä	1 145 455	1 273 600	1 273 600	1 273 600	1 264 800
Tapahtumien määrä yhteensä	1 678	1 000	1 000	1 000	980
Kehittämistyötä ko. palvelujen kanssa tekevien yhteisöjen määrä	30	40	40	40	40

RATAMO-palvelut	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Päivystys, käynnit ja puhelut (lääkäri ja hoitaja)	55 037	53 000	53 000	53 000	
Terveydenhuollon vastaanotto, käynnit yhteensä	293 459	283 000	295 000	295 000	
- avopsykiatria	30 170	28 000	30 000	30 000	
- suun terveydenhuolto	76 907	80 000	77 000	77 000	
- perusterveydenhuolto	134 914	125 000	135 000	135 000	
- poliklinikat	51 468	50 000	53 000	53 000	
Sairaalahoitopäivät ja hoitojak-sot, oma	69 133	51 000	42 000	42 000	
- terveyskeskussairaala	25 764	17 000	17 000	17 000	
- erikoissairaanhoito	43 369	34 000	25 000	25 000	

Palveluketju

Vastuuhenkilö

Sitovuustaso

Ikääntyneiden palvelut

Ikääntyneiden palvelujen johtaja Tuula Jaakkola

Ikäihmisten lautakunta, strateginen palvelutuotantosopimus

Toiminnan kuvaus

Ikääntyneiden palvelujen toiminnan tavoitteena on vastata ikääntyvien palvelutarpeeseen asiakaslähtöisesti ja oikea-aikaisesti sekä siirtää palveluiden painopistettä varhaisiin palveluihin ja tukea ikääntyvien itsenäistä ja toimintakykyistä asumista omassa kodissaan. Palveluiden järjestämisessä korostuu varhainen tuki ja ennaltaehkäisevätyö sekä asiakkaiden ja ikääntyneiden kuntalaisten osallisuuden, toimijuuden ja oman vastuun lisääminen. Ikääntyneiden palveluiden toteutuksen perustana on ajantasainen palveluiden kustannusten seuranta ja kokonaistaloudellisesti kestävien toimintamallien kehittäminen. Palveluiden laadun kehittämisessä korostuu asiakaspalutteen jatkuva kerääminen ja sen hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä ja suunnittelussa. Asiakkaan palvelutarpeeseen perustuva asiakasohjauksen merkitys korostuu. Asiakasohjauksessa tulee huomioida asiakassegmentteihin perustuvat erilaiset asiakastarpeet. Terveystuella ja hoitoon osallisuuden kanssa tehtävässä yhteistyössä keskiössä on asiakkaan sujuva hoito- ja palvelupolku, erityisesti kotiutusten turvaaminen ja tarkoituksenmukaiset kuntoutus- ja lääkäripalvelut ikääntyvälle väestölle. Toimintamallien ja palveluiden kehittämisessä huomioidaan vanhuspalvelulain (980/2012) ja STM:n (2017:6) laatusuosituksen mukaiset velvoitteet ja sisällön määrittelyt.

Ikääntyneiden palveluihin sisältyvät varhaiset palvelut, kotihoitoa tukevat palvelut, kotihoito ja kotihoidon tukipalvelut, hoiva-asuminen sekä palveluseteleillä ja ostopalveluna järjestettävät palvelut.

Oleelliset muutokset ja kehittämiskohteet suunnittelukaudella 2018–2020

Askel-hankkeen mukainen toiminnan kehittäminen jatkuu. Palveluittain laadittujen palvelulupausten jalkauttamista osaksi arkea jatketaan ja niiden toteutumista arvioidaan jatkuvan parantamisen mallin mukaisella toiminnalla. Toiminnan kehittämisessä korostuu asiakasymmärryksen vahvistaminen sekä asiakassegmentteihin perustuvien toimintamallien kehittäminen.

Asiakasohjauksen ja palvelutarpeen arviointiosaamisen kehittäminen on suunnittelukaudella kehittämiskohteena koko ketjun osalta. Asiakasohjauksella voidaan asiakkaita ohjata kevyempiin palveluratkaisuihin ja vaikuttaa mm. tasapainoisen talouden toteutumiseen. Tärkeää on, että asiakasohjaus toteutuu tarkoituksenmukaisesti asiakkaan hoito- ja palveluketjun kaikissa kohdissa. Suunnittelukaudella toiminnan kehittäminen liittyy tiiviisti maakunnalliseen Sote-valmisteluun sekä maakunnalliseen Ikäopastin hankkeeseen ja sen myötä esille tuleviin kehittämistarpeisiin. IkäOpastin hankkeessa luodaan keskitetyn asiakas- ja palveluohjauksen toimintamalli, joka on yksi hallituksen kärki- hankkeista. Varhaisen tuen palveluiden ja kotihoidon yhteistyönä toteutettavan IkäJelppi-toiminnan kehittäminen kytkeytyy kiinteästi tähän maakunnalliseen IkäOpastin hankkeeseen.

Ikääntyneiden palvelut ovat yhdessä aikuisväestön palveluiden kanssa kehittäneet hoitoketjujen sujuvuutta sekä asiakasohjausta tehostavia/vahvistavia toimenpiteitä ja toimintamalleja. Ikääntyneiden palveluissa kotiutustiimin toiminta on ympärivuorokautista ja kotihoidossa pilottina aloitettua Tehostetun kotiutuksen tiimin toimintaa jatketaan osana kotihoidon toimintaa. Hoiva-asumiseen lisätyt ostopalvelupaikat sisältyvät edelleen talousarvioon. Palveluseteli - vaihtoehdon käyttö on lisääntynyt niin hoiva-asumisessa, tavallisessa palveluasumisessa kuin kotihoidossakin. Palvelu- seteli -vaihtoehdon käyttöä pyritään edelleen vahvistamaan.

Palvelutarpeen muuttuminen ja toimintamallien kehittäminen näkyy talouden suunnittelussa paitsi lisääntyneenä henkilöstötarpeena ja osaamisen kehittämisessä myös esim. erilliskorvausten kasvuna ilta- ja viikonlopputöiden lisääntyessä. Digitalisaation ja tietotekniikan hyödyntämistä toiminnan tehostamisessa ja palveluiden parantamisessa tullaan edelleen lisäämään ja vahvistamaan. Tämä huomioidaan myös taloussuunnittelussa.

Järjestöjen ja muiden kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistetaan. Ikääntyneiden palveluissa erityisesti varhaisen tuen palvelut tekevät tiivistä yhteistyötä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Varhaisen tuen palveluissa toiminnan painopisteenä on edelleen vahvistaa ennaltaehkäisevää, asiakkaita ja ikääntyneitä osallistavaa sekä heidän omatoimisuuttaan lisäävää ja tukevaa palveluotetta. Hyvinvointiasemien toiminta jatkuu alueellisesti ja niiden toiminnassa korostuu verkostoituminen eri toimijoiden kanssa. Vuonna

2018 varhaisen tuenpalveluissa kokeillaan ja kehitetään varahenkilö-toimintamallia. Toimintamallin kehittämiseksi vuodelle 2018 varataan määräraha määräaikaiselle palveluohjaajalle.

Omaishoidossa painopisteenä on omaishoitajien tukeminen sekä lyhytaikaisen perhehoidon kehittäminen. Myös muita omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisia hoidettavan hoitomuotoja ja toimintamalleja on kehitetty ja edelleen kehitetään kustannusten kasvun hillitsemisen huomioiden. Kotiutusyksiköt ovat yli 65-vuotiaille tarkoitettuja kotona-asumisen tukemiseen ja toimintakyvyn eri osa-alueiden vahvistamiseen sekä apuvälineiden ja jatkohoidon tarpeen kartoitukseen keskittyviä lyhytaikaishoidon yksiköitä. Niillä on merkittävä rooli asiakkaiden hoito- ja palveluketjun sujumisessa. Kotiutusyksikkö Lauttarannassa on 72 asiakaspaikkaa. Yksikössä asiakasvaihtuvuus on suuri. Asiakkaat ovat usein moniongelmaisia ja heidän tukiverkostonsa muodostuu usein monista eri toimijoista. Yksikön tämän hetkinen palveluohjaaja resurssi on riittämätön asiakastarpeeseen vastaamiseksi. Kotiutusyksikkö Lauttarantaan esitetään yhden palveluohjaajan viran lisäystä vuoden 2018 alusta.

Kotihoidossa on käytössä FastROI Hilka toiminnanohjausjärjestelmä, jonka avulla pyritään lisäämään välitöntä asiakasaikaa, painottamaan vastuuhoidtajuuksia sekä optimoimaan henkilöstöresurssien kohdentumista. Toiminnanohjauksen hyödyntämisen tehostaminen on edelleen kotihoidossa painopisteenä koska asetettuihin tavoitteisiin ei vielä ole päästy. Asiakasohjausta kotihoidon palvelujen piiriin koko hoito- ja palveluketjun osalta tulee edelleen tehostaa etteivät asiakkaat ohjautuisi liian varhain raskaimpiin palveluihin.

Ikääntyneiden palveluissa on runsaasti henkilöstön sairauspoissaoloja. Henkilöstöjohtamisessa ja esimiestyössä painopisteenä on mm. henkilöstön työhyvinnön parantaminen sekä sairauspoissaolojen vähentämiseksi tähtävien toimenpiteiden ja toimintamallien tehostaminen. Henkilöstö- ja muutosjohtamista koko ketjun tasolla tulee edelleen vahvistaa. Vakituinen varahenkilöstö tukee osaltaan henkilöstön työhyvinvointia ja lyhytaikaisista poissaoloista aiheutuvia haasteita toiminnan järjestämiselle sekä sitä kautta vaikuttaa henkilöstökustannuksiin vähentävästi. Hoiva-asumiseen ja kotiutusyksiköihin esitetään vakinaisen varahenkilöstön lisäystä ja kotihoitoon esitetään vakinaisen vuosilomien tekijöiden resurssiin lisäystä. Kotihoidossa resurssiin sijaistaa henkilöstön äkillisissä lyhytaikaisissa poissaoloissa.

Hoiva-asumisessa lyhytaikaishoidon keskittäminen Kotiharjun palvelukeskukseen on jatkunut. Keskittämisellä pyritään tehostamaan lyhytaikaistoimintaa sekä vahvistamaan palvelun laatua. Asiakstarve edellyttää lyhytaikaipaikkojen lisäystä lähivuosina. Ikääntyneiden palvelut järjestää 465 tehostetun palveluasumisen paikkaa joko suorina hankinta- lain mukaisina puitesopimusostoina tai palvelusetelillä. Kesällä 2017 toteutettiin tehostetun palveluasumisen minikilpailutus nykyisten sopimuskumppanien kesken hinnan ja laatupisteiden tarkastamiseksi vuosille 2018 – 2019. Palveluntuottajien hinnan korotukset olivat maltillisia eikä ne aiheuttaneet muutosta taloussuunnittelussa.

Riskianalyysi

Ikääntyneiden palvelujen riskit on arvioitu suhteessa talousarviotavoitteisiin.

Asiakkaiden osallisuuden vahvistamisessa riskinä on, ettei osallisuutta tukevien toimintamallien jalkauttaminen arkeen onnistu toivotulla tavalla. Asiakkaiden ja henkilöstön motivoinnissa ei onnistuta. Asiakasosallisuutta tukevien tilaisuuksien ja toimintamallien antia ei hyödynnetä riittävästi itse toiminnan toteuttamisessa. Hoito- ja palvelutakuiden toteutumisessa määräajassa riskinä on, etteivät henkilöstöresurssit riitä vastaamaan tarpeeseen.

Asiakasohjauksen vahvistamisessa koko ketjun tasolla ja asiakkaan palveluiden toteutumisessa perustuen ajantasaiseen palvelutarpeen tunnistamiseen riskinä on, ettei asiakasohjauksessa osata hyödyntää riittävästi ennaltaehkäiseviä- ja varhaisen tuen palveluita. Asiakasohjaus ja asiakkuuden arviointi ei toteudu ajantasaisesti. Asiakkaan palvelujen järjestäminen ei vastaa asiakkaan tarpeeseen (yli- tai alimitoitettu). Eri asiakassegmenttien osalta riskinä on, ettei asiakassegmenttejä tunnisteta eikä toimintamalleja osata kehittää tarkoituksenmukaisella tavalla. Riskinä on, ettei hoito- ja palveluketjun sujuvuutta tehostaviin toimintamalleihin sitouduta, ne eivät toimi tarkoituksenmukaisesti tai niitä ei voida resursoida riittävästi. Optimaalisen palvelutarjonnan ja –verkon toteutumisessa on tärkeää henkilöstö- resurssien oikea kohdentuminen. Riskinä on, ettei henkilöstöresursseja osata tai voida kohdentaa asiakastarpeen mukaan. Riskinä on esim. lääkäri- ja kuntoutushenkilöstön vähäisyys.

Henkilöstön ja esimiesten muutosvalmiuden tukemisessa riskinä on, ettei muutoksen merkittävyyttä kyetä ennakoida ja muutokset ovat osittain ennakoimattomia. Henkilöstön työhyvinvointia tukee ja lisää kokemus osallisuudesta ja kuulluksi tulemisesta. Haasteena on, ettei dialoginen johtaminen ja henkilöstön osallisuuden vahvistaminen jalkaudu palveluihin suunnitellusti. Toimintamallien arviointiin ja tarvittaviin muutoksiin ei sitouduta.

Riskinä on myös henkilöstöressurssien riittävyys tarvittavien muutosten toteuttamiseen, muutoksen tuki jää puutteelliseksi. Merkittävä riski on, ettei henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämiseen kyetä vaikuttamaan riittävästi. Ikääntyneiden palveluketjun henkilöstön erityisosaaminen keskittyy usein yhdelle henkilölle ja siksi yllättävät poissaolot voivat aiheuttaa riskejä keskeisille toiminnoille.

Hyvinvointivaikutusten ennakkoinnissa merkittäviä asioita koskien riskinä on, ettei ennakkovaikutusten arviointia osata käyttää tai ei osata / voida hyödyntää arvioinnin tuloksia. Asiakastarpeeseen vastaamisessa riskinä on, ettei osata hyödyntää ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluita ja/tai monialaista- ja verkosto-osaamista. Asiakaiden oma- ehdoisen asioinnin tukemisessa riskinä on, ettei sähköisten järjestelmien kehittäminen toteudu suunnitellusti esim. vähäisten resurssien tai osaamisen puuttumisen vuoksi.

Monituottajamallin hyödyntämisessä palveluiden järjestämisessä sekä yhteistyön lisäämisessä järjestöjen ja yhdistysten kanssa riskinä on, ettei yhteistyö toteudu toivotulla tavalla. On tärkeä, että yhteistyö pohjautuu avoimeen dialogiin ja kumppanuuteen. Vähäiset henkilöstöressurit voivat myös tuoda haasteita yhteistyön lisäämiselle. Palvelusetelivaihtoehdon käytön lisäämiselle riskeinä voidaan nähdä asiakasohjaukseen käytettävän resurssin vähäisyys, palvelun- tuottajia ei saada rekrytoitua riittävästi ja asiakkaat eivät koe palveluseteliä tarkoituksenmukaisena vaihtoehtona.

Energiatehokkaan toiminnan vahvistamisessa on riskinä, ettei energiatehokasta toimintamallia koeta merkitykselliseksi palvelun tai yksittäisen toimijan näkökulmasta. Toimintamalleihin ei sitouduta.

Lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2018

Strategiapäämäärä	Asiakaslähtöinen toiminta	Strategiatavoite	Asiakkaan kuuleminen		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Monialaisen osaamisen hyödyntäminen ja verkostotyön vahvistaminen tukemaan asiakaslähtöistä toimintaa. Askel-hankkeessa luotujen toimintamallien juurtuminen toimintaan vahvistuu (esim. asiakasosallisuutta tukevat tilaisuudet). Asiakaslupaukset ovat osana toiminnan arkea ja niiden toteutumista mitataan asiakaskyselyllä (arviointiasteikko 1-5). Hoito- ja palvelutakuut toteutuvat määräajassa.		Asiakkaiden osallisuutta tukevien toimintamallien jalkauttaminen arkeen ei onnistu toivotulla tavalla. Asiakkaiden ja henkilöstön motivoinnissa ei onnistuta. Tilaisuuksien ja toimintamallien antia ei hyödynnetä riittävästi itse toiminnan toteuttamisessa. Asiakslupauksen jalkauttaminen palvelun toteutukseen ei toteudu suunnitellusti. Resurssit eivät riitä vastaamaan määräajassa asiakastarpeeseen.			
Mittarit					
Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen		Nykyarvo	100,00	Tavoitearvo	100,00
Asiakastyytyväisyys		Nykyarvo	4,29	Tavoitearvo	4,29
Toteutuneet tilaisuudet (kpl)		Nykyarvo	139,00	Tavoitearvo	230,00

Strategiapäämäärä	Elinvoimainen kaupunki	Strategiatavoite	Yrittäjyyden edistäminen päätök- senteossa, johtamisessa ja elin- keinotoimen organisoinnissa			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Monituottajamallin hyödyntäminen palvelujen järjestä- misessä sekä kiinteä yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa palvelujen tuottamisessa ja toteuttamisessa (esim järjestöjen kanssa asiakkaille järjestetyt tilaisu- det). Palvelusetelivaihtoehdon käytön edelleen vahvis- taminen säännöllisessä kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa.		Palvelusetelivaihtoehdon käytön lisääntyminen ei toteudu suunnitellusti; asiakasohjaukseen ei riittävästi aikaa, palveluntuottajia ei saatavilla, asiakkaat eivät koe palvelu- seteliä tarkoituksenmukaisena vaihtoehtona. Järjestöjen ja yhdistysten kanssa tehtävä yhteistyö ei toteudu toivo- tulla tavalla.				
Mittarit						
Palveluseteliasiakkaat (%)		Nykyarvo	4,20	Tavoitearvo	7,90	
Toteutuneet tilaisuudet lkm		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo	15,00	

Strategiapäämäärä	Laadukas ympäristö	Strategiatavoite	Energiatehokas ja uusiutuviin energialähteisiin tukeutuva kaupunki			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Energiatehokkaan toiminnan vahvistaminen. Energiatehokkuutta tukevat toimintamallit käytössä ja ekotukihenkilöiden toimintaa vahvistetaan.		Energiatehokasta ja ympäristöystävällistä toimintamallia ei koeta merkitykselliseksi palvelun tai yksittäisen toimijan näkökulmasta. Henkilöstö ei sitoudu toimintamalleihin. Toimintaympäristö ei tue energiatehokkaan strategisen tavoitteen saavuttamista.				
Mittarit						
Toimintamallit käytössä (kpl/v)		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo	3,00	

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Optimaalinen palvelutarjonta ja - verkko			
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Asiakasohjausta vahvistetaan koko ketjun tasolla. Asiakassegmentteihin perustuvien toimintamallien jalkauttamista arkeen vahvistetaan erityisesti kotiutusten ja paljon apua tarvitsevien osalta. Asiakasohjaus toteutuu asiakkaan ajantasaisen palvelutarpeen arvioinnin pohjalta.		Asiakasohjaus ja asiakkuuden arviointi ei toteudu ajantasaisesti. Asiakkaan palvelujen järjestäminen ei vastaa asiakkaan tarpeeseen (ali-, ylipalvelu). Asiakassegmentoinnin myötä tarkennetut toimintamallit eivät toteudu suunnitellusti. Yhteisiin toimintamalleihin sitoutuminen puutteellista. Palvelutarpeen arviointi ei perustu ajantasaiseen arviointiin.				
Mittarit						
Rai-arvioinnin toteutumisaste (%)		Nykyarvo	77,30	Tavoitearvo	98,00	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Merkittäviä asioita koskevien päätösvaihtoehtojen hyvinvointivaikutuksia arvioidaan ennakolta. Käytetään ennakkovaikutusarviointia. Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki sisältyvät asiakasprosesseihin.		Ei osata käyttää ennakkovaikutusten arviointia (EVAUS) tai ei osata /voida hyödyntää tuloksia. Asiakstarpeeseen vastaamisessa ei osata hyödyntää ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluita.				
Mittarit						
Määrä (Kpl)		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo	2,00	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Kotona asumista tukevien palvelujen vahvistaminen, toimivan asiakkuuden arvioinnin sekä vahvan ammatillisen asiakasohjauksen toteutumisella vähennetään raskaampien palvelujen käyttöä.		Kotona asumista tukevien palvelujen vahvistaminen ja uudet toimintamallit palvelujen tuottamisessa eivät toteudu suunnitellusti.				
Mittarit						
Peruspalvelujen ja varhaisen tuen palvelujen osuus (%)		Nykyarvo	44,04	Tavoitearvo	46,80	
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit				
Toimintojen ja palvelujen toteuttamisessa mahdollistetaan kuntalaisten aktivoiminen sekä oman ja läheisten hyvinvoinnin edistäminen mm sähköisen asioinnin toimintamalleja kehittämällä.		Omaehtoista asiointia ja hyvinvointia tukevien sähköisten palvelujen toteuttaminen ei toteudu suunnitellusti.				
Mittarit						
Toimintamalli laadittu		Nykyarvo	2,00	Tavoitearvo	6,00	

Strategiapäämäärä	Tasapainoinen talous	Strategiatavoite	Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö		
Talousarviotavoite		Merkittävimmät riskit			
Maakunta- ja sote-uudistuksen edetessä tuetaan henkilöstön ja esimiesten valmiutta muutokseen sekä vahvistetaan henkilöstö- ja muutosjohtamisen osaamista. Henkilöstön työhyvinvointi paranee, työyhteisöjen osallisuus ja dialogisten toimintamallien käyttö edelleen vahvistuu. Henkilöstön sairauspoissaolot vähenevät.		Muutoksen merkittävyyttä ei kyetä ennakoimaan, muutokset osin ennakoimattomia. Dialoginen johtaminen ja henkilöstön osallisuuden vahvistaminen ei jalkaudu palveluihin suunnitellusti. Toimintamallien arviointiin ja tarvittaviin muutoksiin ei sitouduta. Työaika rajallinen, resurssi ei riitä tarvittavien muutosten toteuttamiseen. Henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämiseksi ei kyetä vaikuttamaan riittävässä määrin. Muutoksen tuki jää riittämättömäksi.			
Mittarit					
Henkilöstön fiilismittari (1-5)		Nykyarvo	0,00	Tavoitearvo	3,80
Sairauspoissaolot (kpv/htv)		Nykyarvo	27,80	Tavoitearvo	25,00

Talous

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT	TP 2016	TA+MUUT. 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
1000 e					
TOIMINTATUOTOT					
MYYNITUOTOT	1 320	1 168	1 468	1 468	0
MAKSUTUOTOT	13 656	13 883	13 167	13 167	0
TUET JA AVUSTUKSET	291	119	99	99	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 222	2 213	2 584	2 584	0
TOIMINTATUOTOT	17 489	17 383	17 318	17 318	0
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-48 696	-47 409	-47 379	-47 431	0
PALKAT JA PALKKIOT	-37 021	-36 805	-37 237	-37 237	0
HENKILÖSIVUKULUT	-11 675	-10 604	-10 142	-10 194	0
ELÄKEKULUT	-9 174	-8 770	-8 629	-8 681	0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 501	-1 833	-1 513	-1 513	0
PALVELUJEN OSTOT	-28 021	-27 400	-26 025	-26 025	0
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 650	-1 663	-1 535	-1 535	0
AVUSTUKSET	-7 898	-9 188	-10 908	-10 972	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 095	-6 408	-6 222	-6 222	0
TOIMINTAKULUT	-92 360	-92 068	-92 068	-92 184	0
TOIMINTAKATE	-74 871	-74 685	-74 750	-74 866	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-317	-352	-229	-229	0

Henkilöresurssit

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilömäärä					
Henkilötyövuosina	1 080,5	1 099,6	1 098,6	1 111,6	0

Toiminnan volyymi

	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Kotona asuvat % / 75-vuotta täyttäneet	90,7	92,0	91	91,5	
Säännöllisen kotihoidon asiakkaat	1 075	2 634	2 684	2 734	
Säännöllisen kotihoidon peittävyys % / 75-vuotta täyttäneistä	8,5	10,5	11,0	11,5	
Kotihoidon odotusaika (keskiarvo/pvä)	0	0	0	0	
Hoiva-asumisen asiakkaat	1 225	1 210	1 230	870	
Ympäri vuorokautisen hoivan peittävyys % / 75-vuotta täyttäneistä	9,3	9,2	9,0	8,5	
Hoiva-asumisen odotusaika (keskiarvo/pvä)	35	50	40	40	
Omaishoidon tuen hakemusten käsittelyajat (keskiarvo/vko)	6	6	6	5	
Palvelutarpeen arvioinnin toteutuminen %	100	100	100	100	

Käyttötalous toimialoittain ja palveluketjuittain 1000 e

Konsernipalvelut	TP 2016	TA 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	72 476	67 276	65 919	65 889	60 221
Valmistus omaan käyttöön	743	400	700	700	700
Toimintamenot	-76 626	-77 504	-75 967	-76 510	-61 766
Toimintakate	-3 407	-9 829	-9 348	-9 921	-845
Hypä yhteiset hallintopalvelut					
Toimintatulot	5 770	6 508	7 681	7 999	927
Toimintamenot	-5 770	-6 508	-7 675	-8 001	-1 033
Toimintakate	0	0	7	-3	-106
Lasten ja nuorten palvelut					
Toimintatulot	34 924	9 619	9 405	9 315	8 814
Toimintamenot	-213 583	-185 031	-184 651	-185 022	-162 900
Toimintakate	-178 659	-175 412	-175 246	-175 707	-154 087
Aikuisväestön palvelut					
Toimintatulot	23 491	20 028	19 167	19 124	3 360
Toimintamenot	-256 135	-240 875	-239 948	-241 316	-37 946
Toimintakate	-232 644	-220 848	-220 781	-222 192	-34 586
Ikääntyneiden palvelut					
Toimintatulot	17 489	17 383	17 318	17 318	0
Toimintamenot	-92 360	-92 068	-92 068	-92 184	0
Toimintakate	-74 871	-74 685	-74 750	-74 866	0
Hyvinvointipalvelut yhteensä					
Toimintatulot	81 674	53 538	53 571	53 755	13 100
Toimintamenot	-567 847	-524 483	-524 342	-526 523	-201 879
Toimintakate	-486 174	-470 945	-470 771	-472 768	-188 779
Tekniikka- ja ympäristöpalvelut					
Toimintatulot	61 423	46 156	46 230	46 230	39 548
Valmistus omaan käyttöön	2 427	1 433	2 750	2 750	2 750
Toimintamenot	-73 116	-60 155	-61 546	-62 624	-53 581
Toimintakate	-9 266	-12 566	-12 566	-13 644	-11 284
Käyttötalous yhteensä					
Toimintatulot	215 573	166 970	165 719	165 874	112 868
Valmistus omaan käyttöön	3 169	1 833	3 450	3 450	3 450
Toimintamenot	-717 589	-662 142	-661 855	-665 657	-317 226
Toimintakate	-498 846	-493 339	-492 686	-496 333	-200 908

3. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmassa esitetään kaupungin palvelutuotannon toimintatulot ja -menot, näiden välinen erotus eli toimintakate sekä kaupungin yhteisinä erinä verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Näiden erien erotuksena saatava vuosikate pitäisi riittää kattamaan poistonalaisten investointien aiheuttamat suunnitelman mukaiset poistot. Vuosikatteen ja poistojen erotus on tilikauden tulos, josta tilinpäätöserien muutosten jälkeen muodostuu tilikauden yli- tai alijäämä. Vuoden 2020 osalta esitetään kaksi arvioita, joissa toisessa on huomioitu mahdollinen maakunta- ja sote-uudistus.

Tuloslaskelma 1000 e	TP 2016	TA 2017	TPE 2017	TA 2018	TS 2019	Sote TS 2020	Ei sotea TS 2020
Toimintatulot	75 405	69 247	70 415	69 067	68 852	35 312	69 450
Myyntitulot	17 392	15 843	17 400	17 073	17 087	7 027	17 500
Maksutulot	29 154	29 004	29 000	27 318	27 318	4 974	27 500
Tuet ja avustukset	12 051	9 384	9 000	9 998	9 908	4 712	9 900
Muut toimintatulot	16 808	15 015	15 015	14 678	14 539	18 599	14 550
Valmistus omaan käyttöön	3 169	1 833	2 550	3 450	3 450	3 450	3 450
Toimintamenot	-577 447	-564 419	-564 500	-565 203	-568 635	-239 670	-575 616
Henkilöstömenot	-268 990	-267 769	-255 000	-257 438	-258 879	-140 334	-262 762
Palkat ja palkkiot	-203 485	-208 659	-198 500	-202 588	-203 666	-111 084	-206 721
Henkilösivumenot	-65 504	-59 110	-56 500	-54 850	-55 213	-29 249	-56 041
Eläkemenot	-51 666	-48 866	-46 700	-46 732	-47 063	-24 827	-47 769
Muut henkilösivumenot	-13 838	-10 244	-9 800	-8 118	-8 150	-4 422	-8 272
Palvelujen ostot	-212 575	-207 615	-220 000	-219 146	-220 366	-44 452	-222 570
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 241	-35 787	-35 000	-34 527	-34 604	-23 421	-34 950
Avustukset	-49 067	-42 194	-43 500	-42 783	-43 400	-21 006	-43 834
Muut toimintamenot	-11 574	-11 054	-11 000	-11 308	-11 386	-10 457	-11 499
Toimintakate	-498 846	-493 339	-491 535	-492 686	-496 333	-200 908	-502 716
Verotulot	340 900	333 210	335 000	338 500	343 550	175 500	353 378
Valtionosuudet	175 852	169 000	169 000	167 400	167 000	45 900	166 000
Rahoitustulot ja -menot	6 720	5 783	6 700	6 500	6 297	6 150	6 150
Korkotulot	2 051	1 885	1 800	1 510	1 410	1 310	1 210
Muut rahoitustulot	8 232	7 572	7 700	7 925	7 922	7 972	7 972
Korkomenot	-2 794	-3 110	-2 500	-2 805	-2 905	-3 005	-3 105
Muut rahoitusmenot	-769	-564	-300	-130	-130	-127	-125
Vuosikate	24 626	14 654	19 165	19 714	20 514	26 642	22 812
Poistot ja arvonalentumiset	-20 425	-21 018	-21 000	-20 768	-20 768	-20 372	-20 372
Satunnaiset erät	1 492	0	0				
Tilikauden tulos	5 693	-6 364	-1 835	-1 054	-254	6 270	2 440
Poistoeron muutos	102	0	0				
Tilikauden yli/alijäämä	5 798	-6 364	-1 835	-1 054	-254	6 270	2 440
Tunnusluvut							
Toimintatulot/toimintamenot, %	13,1	12,3	12,5	12,3	12,2	14,9	12,1
Vuosikate, % poistoista	120,6	69,7	91,3	94,9	98,8	130,8	112,0
Vuosikate euroa/asukas	289	172	227	234	244	319	273
Kertynyt yli-/alijäämä	4 844	-8 378	3 009	1 954	1 700	7 970	4 140
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	57	-98	36	23	20	95	50
Asukasmäärä	85 231	85 356	84 500	84 204	83 910	83 616	83 616

Toimintatulot

Toimintatuloissa tapahtuu suuri muutos vuonna 2020 maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuessa. Uudistuksessa kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset siirtyvät maakunnan vastuulle. Näiden lisäksi maaseutupalveluista siirtyvät viljelijätukipalvelut sekä lomituspalvelut.

Toimintamenot

Toimintamenoissa henkilöstömenojen arvioidaan pysyvän lähes vuoden 2017 tasolla. Henkilösivukulut laskevat vuoden 2017 tasosta, koska kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut alenevat. Myös muiden toimintakulujen erien arvioidaan pysyvän suunnilleen vuoden 2017 tasolla. Vuodelle 2020 on arvioitu lomarahojen 30 prosentin leikkauksen palautus ennalleen. Maakunta- ja sote-uudistuksen toteutuessa vuoden 2020 toimintakustannukset laskevat huomattavasti.

Toimintakate

Toimintakatteen kasvun arvioidaan olevan erittäin matalaa vuonna 2018, vain 0,2 prosenttia vuoden 2017 tilinpäätösennusteeseen verrattuna.

Julkinen rahoitus eli verotulot ja valtionosuudet

Talousarvio ei sisällä kunnallisveroprosentin nostoa eli vuonna 2017 kunnallisvero on edelleen 20,75 prosenttia. Kiinteistöveroja arvioidaan kertyvän suunnilleen saman verran kuin vuonna 2017. Kiinteistöverojen ala- ja ylärajoihin esitetään kiinteistöverolaissa muutoksia vuodelle 2018. Kouvolaan kiinteistöveroprosentit ovat samat kuin vuonna 2017:

- yleinen kiinteistövero 1,45 % (vaihteluväli 0,93-2,00)
- vakituisten asuntojen kiinteistövero 0,65 % (vaihteluväli 0,41-0,90)
- muiden asuinrakennuksien kiinteistövero 1,35 % (vaihteluväli 0,93-2,00)
- voimalaitoksien kiinteistövero 3,10 % (yläraja 3,10)
- rakentamattoman rakennuspaikan veroa ei määritetä erikseen, jolloin se on sama kuin yleinen kiinteistöveroprosentti (jos määritetään, vaihteluväli 2,00-6,00)

Valtionosuudet jakautuvat valtiovarainministeriön hallinnoimaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaiseen valtionosuuteen, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Peruspalvelujen valtionosuudet sisältävät vuosittainen paljon muutoksia. Vuodelle 2018 tulevat merkittävimmät muutokset ovat kustannustenjaon tarkistus (-), kilpailukykyopimuksesta johtuva leikkaus (-), veromene-tysten kompensatio (+) ja varhaiskasvatusmaksujen alentaminen kompensatio (+). Yhteensä valtionosuuksien arvioidaan olevan vuonna 2018 noin 1,5 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2017.

Julksen rahoituksen kehitys ilmenee alla olevasta taulukosta. Julksen rahoituksen muutoksien arvioidaan vuonna 2018 olevan noin 0,4 prosenttia. Verotulojen kasvun arvioidaan vuonna 2018 olevan erittäin maltillista. Alla oleva taulukko kuvaa julkisen rahoituksen kehitystä sekä toimintakatteen muutosta vuosittain.

Verotulot ja valtion- osuudet, milj. eur	Toteumat			Arvioidut				
	2014	2015	2016	TPE 2017	TA 2018	TS 2019	TS 2020*	TS 2020**
Kunnan tulovero	278,69	288,29	294,66	286,00	290,10	294,15	133,20	302,88
Muutos %	-2,6 %	0,8 %	5,7 %	-2,9 %	1,4 %	1,4 %	-54,1 %	3,0 %
Kiinteistövero	25,34	25,06	28,78	28,33	28,30	28,30	28,30	28,30
Muutos %	7,0 %	5,8 %	13,6 %	-1,5 %	-0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Yhteisöveron tuotto	18,16	19,39	17,47	20,70	20,10	21,10	14,00	22,20
Muutos %	11,8 %	19,4 %	-3,8 %	18,5 %	-2,9 %	5,0 %	-30,3 %	5,2 %
Verotulot yhteensä	322,19	332,74	340,90	335,03	338,50	343,55	175,50	353,38
Muutos %	-1,2 %	2,1 %	5,8 %	-1,7 %	1,0 %	1,5 %	-48,2 %	2,9 %
Valtionosuudet	163,96	166,67	175,85	169,00	167,40	167,00	45,90	166,00
Muutos %	0,0 %	1,6 %	7,3 %	-3,9 %	-0,9 %	-0,2 %	-72,6 %	-0,6 %
Julkinen rahoitus yht.	486,15	499,41	516,75	504,03	505,90	510,55	221,40	519,38
Muutos %	-0,8 %	1,9 %	6,3 %	-2,5 %	0,4 %	0,9 %	-56,2 %	1,7 %

Toimintakate	-487,38	-494,46	-493,46	-491,54	-492,69	-496,33	-200,91	-502,72
Muutos %	3,1 %	4,6 %	1,2 %	-0,4 %	0,2 %	0,7 %	-59,5 %	1,3 %

*maakunta- ja sote-uudistus huomioitu

**ei huomioitu maakunta- ja sote-uudistusta

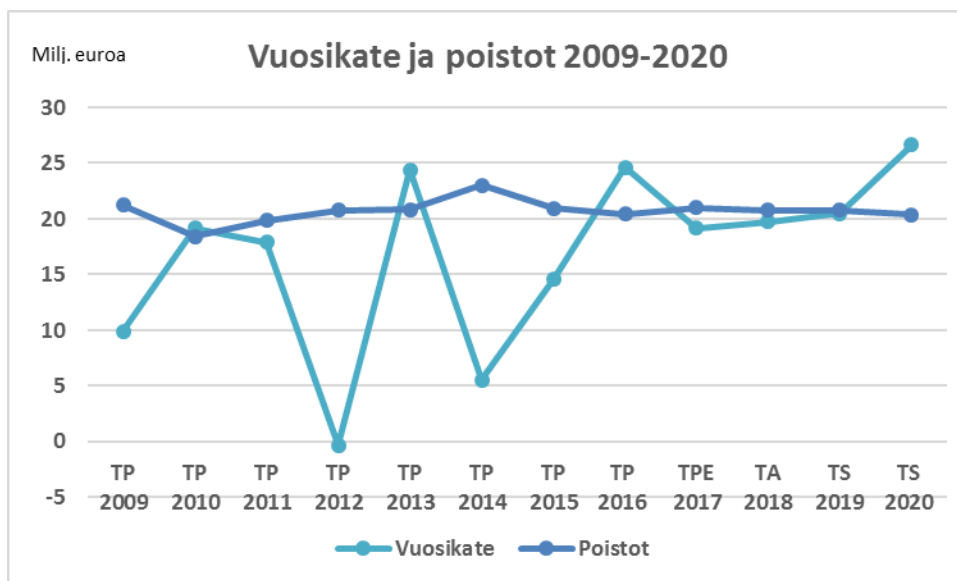
Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot ja -menot koostuvat korkotuloista ja -menoista sekä muista rahoitustuloista ja -menoista. Rahoitustuloina korkotuloja antolainoista arvioidaan vuonna 2018 saatavan 1,5 milj. euroa. Muut rahoitustulot (7,9 milj. euroa) koostuvat pääosin osingoista ja osuuspääomien koroista, joiden arvio vuodelle 2018 on 6,8 milj. euroa sekä sijoitustoiminnan tuotoista ja takausprovisioista. Rahoitusmenot koostuvat pääosin korkomenoista, joita arvioidaan maksettavan vuonna 2018 noin 2,8 milj. euroa sekä muista rahoitusmenoista, 0,1 milj. euroa.

Tuloslaskelman tunnusluvut

Tuloslaskelman yhteydessä esitettävät tunnusluvut kuvaavat tulorahoituksen riittävyyttä. Tunnusluvulla **toimintatulot prosenttia toimintamenoista** voidaan tulkita toimintatulolla toimintamenoista katettavaa osuutta, jonka kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta. Tämä tunnusluku on Kouvolan osalta vuoden 2018 talousarviossa 12,3 prosenttia.

Vuosikate prosenttia poistoista kuvaa vuosikatteen riittävyyttä kattamaan poistot. Tulorahoitus on ylijäämäinen, jos vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Talousarvio- ja suunnitelma on laadittu niin, että vuosikatteen riittävät kattamaan poistot jokaisena suunnitelmavuonna. Alla oleva kaavio kuvaa vuosikatteen ja poistojen suhdetta vuosina 2009-2020.

Vuosikate euroa/asukas -tunnuslukua käytetään yleisesti tulorahoituksen arvioinnin riittävyydessä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvio ei voida asettaa, vaan kunnan toimintaympäristö vaikuttaa tavoitteen määrittämiseen kunnassa.

Kertynyt yli-/alijäämä sekä **kertynyt yli-/alijäämä asukasta kohden** kuvaa kaupungin pitkän aikavälin tulorahoitustarvetta. Kouvolan negatiiviset tunnusluvut osoittavat kaupungin tulorahoituksen riittämättömyyden.

4. Investointiosa

Investointimenot vuodelle 2018 ovat yhteensä 51,9 miljoonaa euroa. Rahoitusosuuksia arvioidaan saatavan 2,7 milj. euroa. Investointien myyntituloja arvioidaan vuonna 2018 kertyvän yhteensä 0,8 miljoonaa euroa. Kaupungin nettoinvestoinnit ovat 48,4 miljoonaa euroa vuodelle 2018, josta ns. kärkihankkeiden osuus on 14,2 milj. euroa.

Aineettomat hyödykkeet

Tietohallinnon vuoden 2018 investointiesitysten painopistealueet ovat digitalisaation edistäminen kehittämis- ja edistämisuunnitelman mukaisesti, tiedolla johtaminen ja tiedonhallinta, sekä videotuotanto osana päätös- ja palveluviestintää. Vuoden 2018 investointiesityksissä on huomioitu maakunta- ja sote-uudistus siten, että asiakas-potilastietojärjestelmiin kohdistuvia investointiesityksiä ei ole vuoden 2018 talousarviossa. Esitysten mukaisesti kehitetään digitaalista oppimisympäristöä suomen kielen opetuksessa, mahdollistetaan lasten hoitoaikojen varaaminen sähköisesti ja varustellaan kaksi uutta omatoimikirjastoa. Sähköistä asiointia kehitetään lisäämällä mahdollisuuksia vuorovaikutteiseen tiedonvaihtoon kuntalaisen ja kaupungin välillä, esimerkkinä tekniikka- ja ympäristöpalveluiden suunnitelmat dokumenttien myyntipalvelusta. Kotihoitoa kehitetään virtuaalihoivaa- ja hoitojärjestelmää kehittämällä, sekä pilotoimalla asiakkaiden elintoimintoja seuraavaa hyvinvointirannekettä. Sähköisen arkistoinnin mahdollistamiseksi esitetään arkistointijärjestelmän hankintaa. Investoinnit ovat esityksen mukaisesti toteutettuna 1,2 miljoonaa euroa.

Lisäksi aineettomien hyödykkeiden muissa pitkävaikutteisissa menoissa on varauduttu vuonna 2018 aluekehittämiseen 0,2 milj. eurolla. Aluekehittämistoiminnalla edistetään kuntalain 22 §:n mukaisesti kunnan asukkaiden sekä palvelujen käyttäjien osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

ICT-investointien erittelyt

Toimiala	Strategiapäämäärä	Investointi	Euroa
Hypa Lasten ja nuorten palvelut, Varhaiskasvatus	Asiakaslähtöinen toiminta	Suomi toisena kielenä opetus - ohjelma	84 000
Hypa Lasten ja nuorten palvelut, Varhaiskasvatus	Tasapainoinen talous	Pro consona päivähoitojärjestelmän laajentaminen e-asiointiin	6 000
Hypa Aikuisväestön palvelut Kulttuurisen hyvinvoinnin edistäminen	Tasapainoinen talous	Kaksi uutta omatoimikirjastoa	40 000
Teky Elinympäristön kehittäminen Kaupunkisuunnittelu	Asiakaslähtöinen toiminta	Trimble cLocus kehitysprojekti	95 000
Teky Elinympäristön kehittäminen Kaupunkisuunnittelu	Asiakaslähtöinen toiminta	Trimble eServices, omat kohteet	60 000
Hypa Ikääntyneiden palvelut, Kotihoito	Tasapainoinen talous	Virtuaalihoiva ja hoito kotihoitoon ja omaishoitoon	31 000
Hypa Ikääntyneiden palvelut, Hoiva-asuminen	Asiakaslähtöinen toiminta	Hoitajakutsu- ja kulunvalvontajärjestelmän hankinta Kotiharjun palvelukeskukseen	80 000
Hypa Ikääntyneiden palvelut, Kotihoito	Asiakaslähtöinen toiminta	Hyvinvointirannekkeen pilotti ja käyttöönotto	30 000
Kopa Toiminnanohjaus, Hallinto ja viestintä	Asiakaslähtöinen toiminta	Verkkoviestinnän investointiesitys	340 000
Kopa Toiminnanohjaus, Hallinto ja viestintä	Asiakaslähtöinen toiminta	Arkistojärjestelmä	45 000
Kopa Toiminnanohjaus	Asiakaslähtöinen toiminta	Digitalisaation edistäminen	350 000
Hypa Ikääntyneiden palvelut, Hoiva-asuminen	Asiakaslähtöinen toiminta	Hoiva-asumisen toiminnanohjausjärjestelmä	83 632
		YHTEENSÄ	1 244 632

Yhdyskuntatekniikan investoinnit

Kaupungin kärkihankkeet muodostavat suuren osan yhdyskuntatekniikan investoinneista vuosien 2018 ja 2020 välillä. Suurimmat kustannukset on sijoitettu Asuntomessualueelle, jossa tehdään Talliojan puistoa ja aloitetaan muiden alueiden viimeistelytöitä. Matkakeskusalueen infran rakentaminen alkaa vuonna 2018. Manskin osalta rahavaraus koskee mahdollisia viimeistelytöitä ja katosta. Kimolan kanavan ja Kullasvaaran RRT-alueen rakentamiseen valmistaudutaan.

Uusinvestointeja tehdään myös nk. perushankkeissa; mm. Kasarminmäki-Ruskeasuo –liikennejärjestelyjen jatkaminen sekä Kymin ruukin kehittämiseen tähtäävän Kyminväylän rakentaminen on ajoitettu vuoteen 2018. Kymijoen rantareitin suunnittelu aloitetaan vuonna 2018. Kuusankosken Rantapuiston rakentaminen on ajoitettu alkamaan vuonna 2018, kun suunnittelukilpailu on saatu ratkaistua ja sen pohjalta tehty toteutussuunnittelu on valmistunut.

Noin kolmannes yhdyskuntatekniikan investointikohteista on korvausinvestointeja, jotka ulottuvat mm. kaduille, silloille ja viheralueille. Siltojen osalta pienennetään korjausvelkaa aiempia vuosia suuremmalla rahoitusvarauksella; suurin saneerauskohte on Voikkaan jalankulku- ja pyörätien ristikkosilta.

Kaupunginhallitus on 10.4.2017 § 109 päättänyt, että vuodelle 2018 on kehyksessä määritelty nettoinvestointitasoksi 40 milj. euroa, joka ei sisällä kärkihankkeita (16,5 milj. euroa v. 2018). Investointien yhteensovituksessa yhdyskuntatekniikan nettoinvestointitasoksi on sovittu noin 20 milj. euroa v. 2018. Kärkihankkeiden kustannusarvio on tarkentunut em. päätöksen jälkeen.

Tilapalvelut

Tilapalvelut toteuttaa kaupungin tilojen rakennusinvestoinnit. Vuodelle 2018 niihin on varattu nettona 12,1 milj. euroa. Merkittävimmät investointikohteet ovat Valkealan monitoimitalo, Sarkolan ja Anjalan koulut, jotka kaikki ovat parhaillaan hankesuunnitteluvaiheessa. Lopullinen tilaohjelma ja kustannusarvio selviävät vasta hankesuunnitelmien valmistuttua tammikuun 2018 loppuun mennessä. Hankkeisiin on talousarviossa varattu tässä vaiheessa ainoastaan suunnittelukustannukset. Investoinneissa on mukana KSAO:n Tornionmäen kampuksen viimeinen vaihe, joka sisältää matkailu- ja ravintola-alan sekä sosiaalialan investoinnit 1,5 milj. euroa vuonna 2018 ja 1,4 milj. euroa vuonna 2019. Auto-osaston investointi, 4,1 milj. euroa, on suunniteltu vuodelle 2020. Utunmäen ja Suursuon päiväkotien peruskorjausten sijaan tarkoituksena on rakentaa molemmat korvaava uusi päiväkot Lehtomäen alueelle (3,15 milj. euroa). Aiemmin hyväksytyistä rakennusinvestoinneista jatkuvat vuonna 2018 Vuokkolan päiväkodin peruskorjaus (0,3 milj. euroa) ja Nuorisokeskus Anjalan investointi (1,5 milj. euroa 2018, 0,25 milj. euroa 2020), johon haetaan OKM:n rahoitusosuutta (70 %). Uus-/laajennusinvestointien summa on 5,7 milj. euroa ja korvausinvestointien 7,2 milj. euroa.

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoituksiin on varattu kaupunginhallituksen käyttöön osakkeiden oston 0,2 milj. euroa vuodelle 2018. Nämä sijoitukset ovat kunnan toiminnan edistämiseksi tehtäviä sijoituksia. Niitä tehdään esimerkiksi yhteisöihin, jotka hoitavat kunnan tehtäviä tai joiden toiminnan tarkoituksena on tukea kunnan tehtäviin liittyviä päämääriä.

Investointien kokonaismäärä

Kaupunginhallituksen kehyspäätöksessä huhtikuussa 2017 investointien kokonaismääräksi ilman kärkihankkeita asetettiin 40 milj. euroa ja kärkihankkeiden kanssa 56,5 milj. euroa. Investointeja on yhteen sovitettu ja summat ovat tarkentuneet, jolloin talousarvioehdotuksessa investointien nettokustannus ilman kärkihankkeita on 34,1 milj. euroa ja kärkihankkeiden osuus 14,2 milj. euroa eli yhteensä 48,4 milj. euroa.

1000 e	TA 2018	TS 2019	TS 2020
Korvausinvestoinnit			
KI / Muut pitkävaik.menot			
Menot	-200	-400	-400
Tulot	0	0	0
Netto	-200	-400	-400
KI / Rakennukset			
Menot	-7 200	-5 110	-3 500
Tulot	1 050	175	0
Netto	-6 150	-4 935	-3 500
KI / Kiinteät rakent. ja lait.			
Menot	-12 710	-11 230	-9 200
Tulot	70	90	0
Netto	-12 640	-11 140	-9 200
Korvausinvestoinnit yhteensä			
Menot	-20 110	-16 740	-13 100
Tulot	1 120	265	0
Netto	-18 990	-16 475	-13 100
Uusinvestoinnit			
UI / Tietokoneohjelmistot			
Menot	-1 245	-1 200	-1 200
Tulot	0	0	0
Netto	-1 245	-1 200	-1 200
UI / Maa- ja vesialueet			
Menot	-1 500	-1 500	-1 200
Tulot	800	800	800
Netto	-700	-700	-400
UI / Rakennukset			
Menot	-5 650	0	-4 140
Tulot	0	0	0
Netto	-5 650	0	-4 140
UI / Kiinteät rakent. ja lait.			
Menot	-23 169	-26 699	-14 280
Tulot	1 579	489	0
Netto	-21 590	-26 210	-14 280
UI / Osakkeet ja osuudet			
Menot	-200	-200	-200
Tulot	0	0	0
Netto	-200	-200	-200
Uusinvestoinnit yhteensä			
Menot	-31 764	-29 599	-21 020
Tulot	2 379	1 289	800
Netto	-29 385	-28 310	-20 220
Investoinnit yhteensä			
Menot	-51 874	-46 339	-34 120
Tulot	3 499	1 554	800
Netto	-48 375	-44 785	-33 320

Kaupungin investoinnit tase-erittäin esitetään alla olevassa taulukossa.

Investoinnit sis. kärkihankkeet 1000 e	Muutettu		TA	TS 2019	TS 2020
	TP 2016	TA 2017	2018		
Aineettomat hyödykkeet	-302	-1 674	-1 445	-1 600	-1 600
Aineelliset hyödykkeet	-28 860	-34 473	-50 229	-44 539	-32 320
Sijoitukset	-32	-200	-200	-200	-200
Investointimenot yhteensä	-29 194	-36 347	-51 874	-46 339	-34 120
Rahoitusosuudet	2 620	2 015	2 699	754	
Investointien luovutustulot	7 875	1 100	800	800	800
Investointitulot yhteensä	10 494	3 115	3 499	1 554	800
Nettoinvestoinnit yhteensä	-18 700	-33 232	-48 375	-44 785	-33 320

Kärkihankkeet

Kärkihankkeet		Kokonais- kust.arvio	Muutettu		TS 2019	TS 2020
			TA 2017	TA 2018		
Keskustan kehittäminen/Manski	Menot	-6 700	-3 000	-2 500		
Keskustan kehittäminen/ Matkakeskus liikennejärjestelyt	Menot	-19 000	-500	-5 900	-10 600	-2 000
Pioneeripuisto/Asuntomessut	Menot	-6 100	-1 570	-3 000	-800	
RR-terminaalin suunnittelu	Menot	-2 200	-600	-1 200		
	Tulot	1 100	300	600		
	Netto	-1 100	-300	-600	0	0
Kimolan kanava	Menot	-4 828	-400	-3 219	-1 609	
	Tulot	1 468	122	979	489	
	Netto	-3 361	-278	-2 240	-1 120	0
Kärkihankkeet yhteensä	Menot	-38 828	-6 070	-15 819	-13 009	-2 000
	Netto	-36 261	-5 648	-14 240	-12 520	-2 000
Nettoinvestoinnit ilman kärkihankkeita			-27 584	-34 135	-32 265	-31 320

INVESTOINTISUUNNITELMA 2018 (1000 EUROA)

Konsernipalvelut		KUST. ARVIO	INV. 2018	TS 2019	TS 2020
Korvausinvestoinnit					
102	KI / Muut pitkävaik.menot				
9006	Aluekehittäminen				
Menot		0	-200	-400	-400
102	KI / Muut pitkävaik.menot yhteensä				
Menot		0	-200	-400	-400
Netto		0	-200	-400	-400
111 KI / Rakennukset					
9100	Ink.-Anjala kouluratk. suun.				
Menot		-300	-300	0	0
9109	Vuokkolan päiväkot				
Menot		-600	-300	0	0
9110	Brankkari				
Menot		-1 100	-500	-500	0
9112	Pääkirjasto				
Menot		-100	-100	0	0
9113	Keskustan uimahalli palv.taso				
Menot			0	0	-500
9116	Nuorisokeskus Anjala				
Menot		-1 850	-1 500	-250	0
Tulot		1 295	1 050	175	0
Netto		-555	-450	-75	0
9117	KSAO Mara/Sote				
Menot		-2 860	-1 500	-1 360	0
9510	Pieninvestoinnit, KI				
Menot		-12 000	-3 000	-3 000	-3 000
Tulot		0	0	0	0
Netto		-12 000	-3 000	-3 000	-3 000
111	KI / Rakennukset yhteensä				
Menot		-18 810	-7 200	-5 110	-3 500
Tulot		1 295	1 050	175	0
Netto		-17 515	-6 150	-4 935	-3 500
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.				
9250	Kuusankosken urheilukenttä				
Menot		-800	-350	-450	0
Tulot		160	70	90	0
Netto		-640	-280	-360	0

		KUST. ARVIO	INV. 2018	TS 2019	TS 2020
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.				
Menot		-800	-350	-450	0
Tulot		160	70	90	0
Netto		-640	-280	-360	0
Korvausinvestoinnit yhteensä					
Menot		-19 610	-7 550	-5 560	-3 500
Tulot		1 455	1 120	265	0
Netto		-18 155	-6 430	-5 295	-3 500
Uusinvestoinnit					
301	UI / Tietokoneohjelmistot				
9003	ATK-ohjelmat ja laitteet				
Menot		0	-1 245	-1 200	-1 200
301	UI / Tietokoneohjelmistot yhteensä				
Menot		0	-1 245	-1 200	-1 200
Tulot		0	0	0	0
Netto		0	-1 245	-1 200	-1 200
311	UI / Rakennukset				
9200	KSAO auto-osasto				
Menot		-4 140	0	0	-4 140
9211	Sarkolan koulu				
Menot			-1 000	0	0
9212	Valkealan yhtenäiskoulu				
Menot			-1 500	0	0
9214	Lehtomäen päiväkoti				
Menot		-3 200	-3 150	0	0
311	UI / Rakennukset yhteensä				
Menot		-7 340	-5 650	0	-4 140
Tulot		0	0	0	0
Netto		-7 340	-5 650	0	-4 140
320	UI / Osakkeet ja osuudet				
9980	Osakkeet ja osuudet				
Menot		0	-200	-200	-200
320	UI / Osakkeet ja osuudet yhteensä				
Menot		0	-200	-200	-200
Tulot		0	0	0	0
Netto		0	-200	-200	-200
Uusinvestoinnit yhteensä					
Menot		-7 340	-7 095	-1 400	-5 540
Tulot		0	0	0	0
Netto		-7 340	-7 095	-1 400	-5 540
Konsernipalvelut yhteensä					
Menot		-26 950	-14 845	-7 360	-9 440
Tulot		1 455	1 120	265	0
Netto		-25 495	-13 725	-7 095	-9 440

Tekniikka- ja ympäristöpalvelut		KUST. ARVIO	INV. 2018	TS 2019	TS 2020
Korvausinvestoinnit					
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.				
9810	KI Kadut tiet ja kevyt liikenn				
Menot		0	-5 560	-7 410	-6 510
9811	KI Viheralueet				
Menot		0	-1 540	-1 250	-1 170
9812	KI Sillat ja erikoisrakenteet				
Menot		0	-1 300	-300	-300
9813	KI Ulkovaistutus				
Menot		0	-300	-300	-300
9814	KI Suunn. ja pieninvestoinnit				
Menot		0	-260	-300	-300
9815	KI Muut maa- ja vesirakenteet				
Menot		0	-570	-570	-570
9816	KI Liikenteen ohjauslaitteet				
Menot		0	-330	-650	-50
9831	Keskustan kehittäminen/Manski				
Menot		-6 700	-2 500	0	0
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-6 700	-12 360	-10 780	-9 200
Tulot		0	0	0	0
Netto		-6 700	-12 360	-10 780	-9 200
Korvausinvestoinnit yhteensä					
Menot		-6 700	-12 360	-10 780	-9 200
Tulot		0	0	0	0
Netto		-6 700	-12 360	-10 780	-9 200
Uusinvestoinnit					
310	UI / Maa- ja vesialueet				
9010	Maa- ja vesialueet				
Menot		0	-1 500	-1 500	-1 200
Tulot		0	800	800	800
Netto		0	-700	-700	-400
310	UI / Maa- ja vesialueet yhteensä				
Menot		0	-1 500	-1 500	-1 200
Tulot		0	800	800	800
Netto		0	-700	-700	-400

		KUST. ARVIO	INV. 2018	TS 2019	TS 2020
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait.				
9820	UI Kadut/tiet ja kevyt liikenn				
Menot		0	-7 120	-9 900	-10 070
9821	UI Viheralueet				
Menot		0	-330	-330	-250
9823	UI Ulkovalaistus				
Menot		0	-320	-300	-300
9824	UI Suunn. ja pieninvestoinnit				
Menot		0	-200	-200	-200
9825	UI Muut maa- ja vesirakenteet				
Menot		0	-1 830	-2 930	-1 430
9826	UI Liikenteen ohjauslaitteet				
Menot		0	-50	-30	-30
9832	Keskustan kehittäminen/Matkake				
Menot		-19 000	-5 900	-10 600	-2 000
9833	Pioneeripuisto/asuntomessut				
Menot		-6 100	-3 000	-800	0
9834	RR-Terminaali				
Menot		-2 200	-1 200	0	0
Tulot		1 100	600	0	0
Netto		-1 100	-600	0	0
9835	Kimolan kanava				
Menot		-4 828	-3 219	-1 609	0
Tulot		1 468	979	489	0
Netto		-3 360	-2 240	-1 120	0
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot		-32 128	-23 169	-26 699	-14 280
Tulot		2 568	1 579	489	0
Netto		-29 560	-21 590	-26 210	-14 280
Uusinvestoinnit yhteensä					
Menot		-32 128	-24 669	-28 199	-15 480
Tulot		2 568	2 379	1 289	800
Netto		-29 560	-22 290	-26 910	-14 680
Tekniikka- ja ympäristöpalvelut yhteensä					
Menot		-38 828	-37 029	-38 979	-24 680
Tulot		2 568	2 379	1 289	800
Netto		-36 260	-34 650	-37 690	-23 880
Investoinnit yhteensä					
Menot		-65 778	-51 874	-46 339	-34 120
Tulot		4 023	3 499	1 554	800
Netto		-61 755	-48 375	-44 785	-33 320

5. Rahoitusosa

Tasapainoinen talous edellyttää vuosikatteen kasvattamista vähintään poistoja vastaavalle tasolle. Korkeasta investointitasosta johtuen lainakanta tulee kasvamaan merkittävästi. Taloussuunnitelmavuosina toteutetaan useita merkittäviä kärkihankkeita, jotka kasvattavat investointien määrää sekä aiheuttavat lainakannan kasvua. Vuoden 2020 taloussuunnitelmassa on huomioitu maakunta- ja sote-uudistus.

Rahoituslaskelma 1000 e	TP 2016	Muutettu TA 2017	TPE 2017	TA 2018	TS 2019	Sote TS 2020
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	24 626	14 654	19 165	19 714	20 514	26 642
Satunnaiset erät	1 492					
Tulorahoituksen korjauserät	-6 252	-995	-995	-1 150	-1 150	-1 150
Toiminnan rahavirta	19 865	13 659	18 170	18 564	19 364	25 492
Investointien rahavirta						
Investointimenot yhteensä	-29 194	-41 547	-35 723	-51 874	-46 339	-34 120
Rahoitusosuudet	2 620	2 015	1 945	2 699	754	
Pysyvien vastaavien myynti	7 875	1 100	1 119	1 950	1 950	1 950
Investointien rahavirta	-18 700	-38 432	-32 659	-47 225	-43 635	-32 170
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 165	-24 773	-14 489	-28 662	-24 272	-6 678
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-128	-2 200	-2 200	-2 200	-200	-200
Antolainasaamisten vähennykset	1 852	2 000	2 000	1 950	2 000	2 100
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 658	54 000	45 000	53 000	50 000	34 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 854	-24 000	-24 000	-24 200	-28 300	-29 600
Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 301					
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset	-13 663					
Rahoituksen rahavirta	-20 834	29 800	20 800	28 550	23 500	6 800
Vaikutus maksuvalmiuteen	-19 668	5 027	6 311	-112	-772	122
Rahavarat 31.12.	44 936	34 211	51 247	51 135	50 364	51 258
Rahavarat 1.1.	25 268	34 504	44 936	51 247	50 135	51 135
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, milj. euroa	-43,7	-59,6	-49,3	-35,8	-49,7	-72,9
Lainakanta	194 617	242 513	215 617	244 417	266 117	271 017
Lainakanta e/as	2 283	2 726	2 552	2 903	3 171	3 241
Lainanhoitokate	1,0	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9
Asukasluku vuoden lopussa	85 231	85 356	84 500	84 204	83 910	83 616

Rahoituslaskelman toiminnan rahavirta muodostuu tuloslaskelman vuosikatteesta, satunnaisista eristä ja tulorahoituksen korjauseristä, jotka muodostuvat investointien myyntivoitoista ja -tappioista. Myyntivoittoja on arvioitu vuonna 2018 saatavan 1,2 milj. euroa. Toiminnan rahavirta osoittaa käytettävissä olevan tulorahoituksen määrän investointien rahoittamiseen, pääomasijoituksiin sekä maksuvalmiuden vahvistamiseen. Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulujen erotuksesta. Toiminnan ja investointien rahavirran tavoitteena pitkällä aikavälillä pitää olla investointien rahoitus omarahoituksella. Kestävä investointitaso pitkällä aikavälillä on noin 25-30 miljoonaa euroa vuodessa.

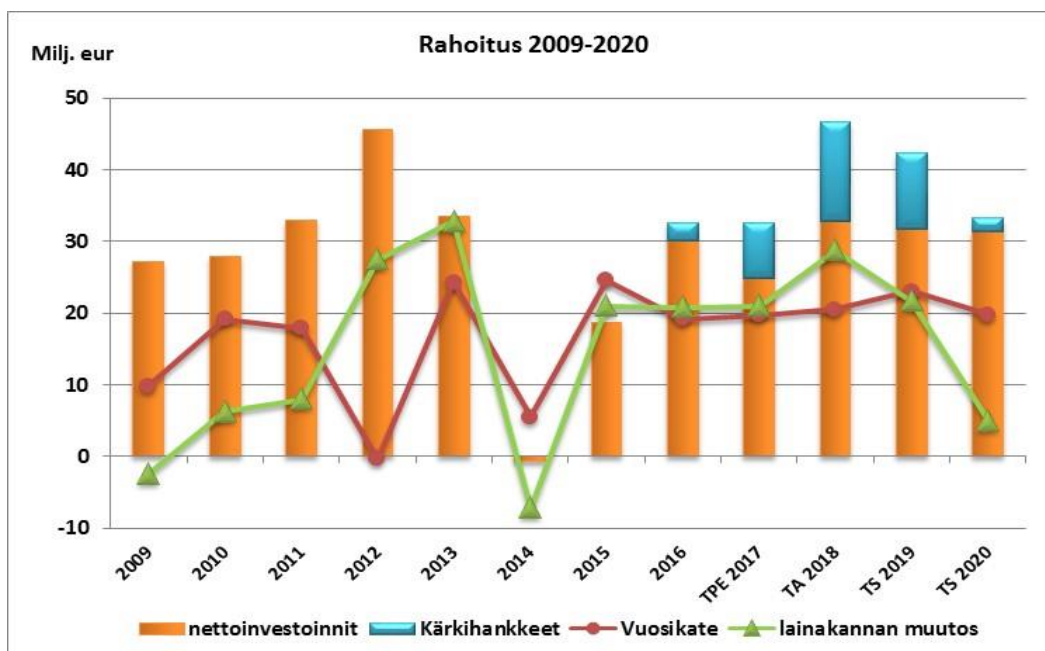
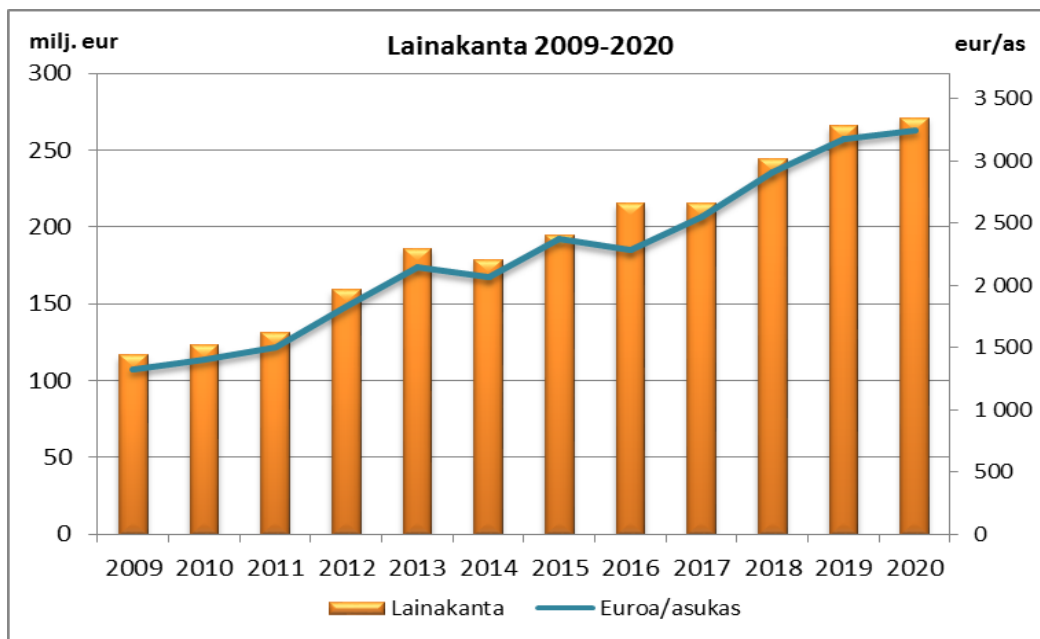
Rahoituksen rahavirta muodostuu antolainauksen ja lainakannan muutoksista. Kaupungin lainakanta tulee talousarvioesityksen mukaisesti vuonna 2018 kasvamaan nettomääräisesti noin 28,8 miljoonalla eurolla.

Vaikutus maksuvalmiuteen kertoo toiminnan ja investointien rahavirran sekä rahoituksen rahavirran välisen erotuksen, jonka positiivinen arvo tarkoittaa kunnan maksuvalmiuden vahvistumista ja negatiivinen sen heikkenemistä. Vaikutus maksuvalmiuteen ei saa olla arvoltaan negatiivinen enempää kuin kunnan rahavarojen arvioidaan olevan talousarviovuoden alussa eli talousavion laadintavuoden tilinpäätöksessä.

Rahoituslaskelman tunnusluvut

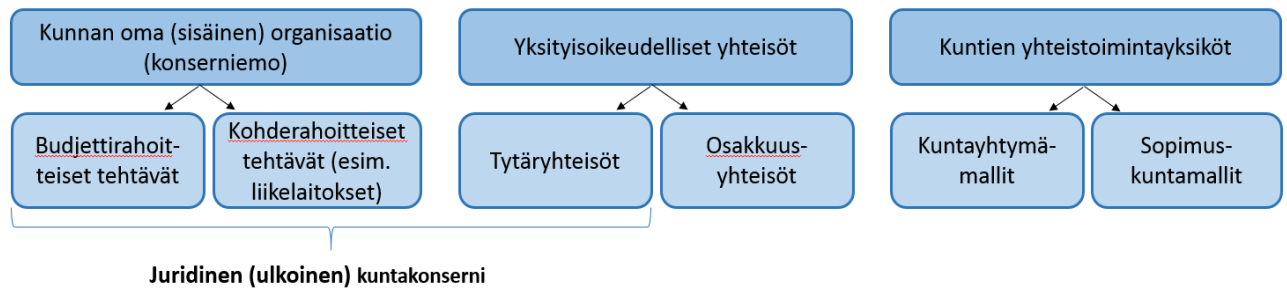
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta –tunnusluvulla seurataan toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tarkasteluvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä on tarkasteluvuodelta positiivinen. Kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Lainanhoitokykyä kuvaava **lainanhoitokate** kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten suhteen. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluvun arvon jää alle yhden. Taloussuunnittelukaudella Kouvolan lainanhoitokatteen arvioidaan olevan 0,8-0,9 välillä.

Vuonna 2018 lainakannan muutokseksi arvioidaan 28,8 milj. euroa, josta uusien pitkäaikaisten lainojen lisäystä on 53 milj. euroa ja lainojen lyhennyksiä 24,2 milj. euroa. Lainakannan arvioidaan vuonna 2018 olevan 2 903 euroa/asukas, pysyen kuntien keskimääräisen lainamäärän tasolla.

6. Konserniyhteisöt

Konsernirakenne

- Kunta tytäryhteisöineen muodostaa **kuntakonsernin**, jolla tarkoitetaan kunnan sekä juridisesti itsenäisten yhteisöjen muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta yhdessä tai useammassa tytäryhteisössä
- Konsernitilinpäätöksen laativa kunta on konsernin **emoyhteisö**
- **Tytäryhteisöllä** tarkoitetaan niitä yhteisöjä (mm. osakeyhtiö), joissa kunnalla tai kuntayhtymällä yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräysvalta. Konsernitilinpäätös laaditaan emoyrityksen ja tytäryritysten tilinpäätösten yhdistelmänä hyvää kirjanpitoa noudattaen (eliminoidaan sisäiset liiketapahtumat ja keskinäinen osakkeenomistus sekä erotetaan vähemmistölle kuuluva osuus tytäryhteisöstä)
- **Osakkuusyhteisössä** kuntakonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet osakkeiden tai osuuk-sien tuottamasta äänimäärästä. Osakkuusyhteisö yhdistellään kunnan konsernitilinpäätökseen sovelle-tun pääoma-osuusmenetelmän mukaisesti. Osakkuusyhteisön tilinpäätöstiedot yhdistellään niin, että konserniyhteisöjen omistuosuuden mukainen määrä osakkuusyhteisön tilikauden voitosta merkitään konsernituloslaskelmaan tuotoksi ja vastaava määrä tappiosta kuluksi.
- **Kuntayhtymä** on yhteenliittymä, jonka kunnat voivat perustaa yhteisiä toimiaan koskevia tehtäviä var-ten. Yhdistellään konsernitilinpäätökseen omistuosuuden mukaisesti
- **Sopimuskuntamallit** ovat vastuukunnan ja muun sopimuskunnan yhteistoimintayksiköitä, joiden toi-minta perustuu sopimukseen ja rahoittamiseen. Sopimuskuntamallissa palvelutehtävää hoitaa yksi kunta, kun taas kuntayhtymämallissa kunnat perustavat kuntalain mukaisen kuntayhtymän, joka hoi-taa palvelutehtävää kuntien puolesta

Tytäryhteisöt	Osakkuusyhteisöt	Kuntayhtymät
Energia- ja vesiyhtiöt - KSS Energia Oy 100% - KSS Lämpö Oy 100% - KSS Rakennus Oy 100% - Eficap Oy 100% - Voimakymi Oy 100% - Sähkökymi Oy 100% - KSS Verkko Oy 96,7% - Kouvolan Vesi Oy 100% Elinkeino- ja kehitysyhtiöt - Kouvola Innovation Oy 100% - Kouvolan Yritystilat Oy 100% Muut tytäryhtiöt - Kouvolan Teatteri Oy 100% - Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy 100% - Kaakkois-Suomen Tieto Oy 99,9% - Anjalankosken Jäähalli Oy 94,3% - Kuusankosken Tennishalli Oy 87,0 % - Kouvolan Hansapysäköinti Oy (äänivalta 65,7%) 37,8% Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt - Kouvolan Asunnot Oy 100% - Asunto Oy Anjalan Niitypuisto 94,3% - Asunto Oy Elopuiisto 84,1% - Kiinteistö Oy Kouvolan Asentajankatu 9 100% - Kiinteistö Oy Päätie 19 100% - Pohjois-Kymenlaakson Ympäristölaboratorio Oy 95,1% - Kiinteistö Oy Pihlajakara 79,0% - Kiinteistö Oy Madekuja 1 68,1% - Kiinteistö Oy Korian Liikekeskus 58,9% - Kiinteistö Oy Korianjousi 58,3%	Muut osakkuusyhtiöt - Kymenlaakson Jäte Oy 46,7% - Kymenlaakson Orkesteri Oy 45,0% - Kaakkois-Suomen Sosiaalialan Osaamiskeskus Oy 37,5% - Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy 24,5% - Disec Oy 24,5% - Saimaa Stadiumi Oy 24,5% - Kymin Voima Oy (KSS Energian kautta) 24,0% - Kymenlaakson Sähkö Oy 20,7% - Tykkimäen Vapaa-aikakeskus Oy 20,0% Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt - Kyamk-kiinteistöt Oy 49,0% - Asunto Oy Aron-Kara 1 * 48,5% - Asunto Oy Kirkkavuorentie 2 * 48,5% - Asunto Oy Kimmelmanni * 45,4% - Asunto Oy Enärivi * 40,8% - Asunto Oy Kaijaistensato * 40,7% - Asunto Oy Elimäen Napansäde 40,6% - Kiinteistö Oy Korian Portti 39,9% - Kiinteistö Oy Kuusankosken Kiltakuja 1** 39,1% - Asunto Oy Kouvolan Jaalanharju * 39,0% - Asunto Oy Kouvolan Eväkujaankaari 34,7% - Asunto Oy Kataja-Haikula * 34,1% - Anjalankosken Painotalo Oy 33,5% - Asunto Oy Lohitie 5 33,3% - Kiinteistö Oy Myllykosken Liikekeskus 32,8% - Asunto Oy Anjalantie 2 31,3% - Kiinteistö Oy Elimäen Kasarminaukio * 31,0% - Voikkaan Radanvarren Toimitilat ** 30,8% - Asunto Oy Elimäen Eläkepuustelli 30,6% - Asunto Oy Siltapuisto 1 30,6% - Asunto Oy Huusarinmäki * 30,4% - Asunto Oy Puutarhurinjousi * 29,3% - Asunto Oy Silmuntie * 27,9% - Asunto Oy Ummeljoen Rivitalo * 27,9% - Asunto Oy Valkealan Riikaari 27,5% - Asunto Oy Kuusankosken Hiidentie 8-10* 26,2% - Asunto Oy Kuusankosken Rantapuisto * 25,0% - Asunto Oy Suolasenkoski * 23,7% - Asunto Oy Kasakkakara * 23,1% - Asunto Oy Rivikolka 2 * 22,0% - Asunto Oy Naakanhovi * 21,4% - Voikkaan Linjatalo Oy 21,2%	Kuntayhtymät - Kymenlaakson Sairaanhoido- ja Sosiaalipalvelujen Kuntayhtymä (äänivalta 49%) 51,8% - Kymenlaakson Liitto 48,7% - Itä-Suomen Päihdehuollon Kuntayhtymä 9,9% - Uudenmaan Päihdehuollon Kuntayhtymä 5,8% *) Kouvolan Asunnot Oy:n osakkuusyhteisö **) Kouvola Innovation Oy:n osakkuusyhteisö 26 tytäryhteisöä 41 osakkuusyhteisöä 4 kuntayhtymää

Kouvolan kaupungin konserniin kuuluville yhteisöille valtuusto voi asettaa tavoitteita. Talousarviossa asetetaan merkittävälle tytäryhteisöille yhteisökohtaiset tavoitteet. Nämä valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on asetettu jäljempänä yhteisön tietojen kohdalla. Muut yhteisöä koskevat tiedot ovat informatiivisia.

Keskeisten konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta raportoidaan kaupungin osavuositarkastusten yhteydessä. Kaupungin edustajien tulee toimia tytäryhteisöjen päätöksentekokeleimissä kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa konserniohjeita. Konserniohjeen mukaisesti jokaisella konserniin kuuluvalla yhtiöllä tai yhteisöllä tulee olla vuosittain päivitetty strategia sekä toimiva johtamisjärjestelmä ja asianmukaisesti järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Tietohallintoon ja ICT –ratkaisuihin liittyvät valmistelut muodostavat keskeisen osan maakunta- ja soteuudistuksen kansallista ja maakuntakohtaista palvelua. Tämä muutostarve on huomioitu Kymenlaaksossa ja yhteinen tahtotila on muodostaa kuntien yhdessä omistama ICT-yhtiö, joka on riittävän vahva palvelutuottaja sekä alueen kunnille että Kymenlaakson maakunnalle. Tämä toteutetaan yhdistämällä Kotkan liikelaitos ICT Kymi Kouvolan omistamaan KS-Tieto Oy:ön ja yhtiö aloittaa toimintansa 1.1.2018. Yhdistymisen jälkeen Kouvolan omistusosuus on noin 60 %, Kotkan 38 % ja muut osakkaat liittyvät yhtiöön yhdellä osakkeella.

Osingot

Osinkoja yhtiöiden vuoden 2017 tuloksen perusteella vuoden 2018 talousarvioon arvioidaan kertyvän 6,8 milj. euroa, josta merkittävimmät ovat KSS Energia Oy 5,0 milj. euroa ja Kymenlaakson sähkö 1,7 milj. euroa. Vuonna 2017 kaupungin saamat osinkotulot olivat 6,8 milj. euroa.

Yhteenveto yhtiöiden talouden tunnusluvuista

(1000 e)	Liikevaihto			Liikevoitto			Liikevoitto-%	
	TPE 2017	TA 2018	Muutos	TPE 2017	TA 2018	Muutos	TPE 2017	TA 2018
Kouvola Innovation Oy	7000	6574	-6 %	30	-128	-527 %	0 %	-2 %
Kouvolan Asunnot Oy	23651	24454	3 %	2854	2960	4 %	12 %	12 %
Kouvolan Teatteri Oy	660	750	14 %	26	0	-100 %	4 %	0 %
Kouvolan Vesi Oy	17514	16739	-4 %	2651	1322	-50 %	15 %	8 %
KSS Energia	112072	118780	6 %	10912	12500	15 %	10 %	11 %

Kaakkois-Suomen Tieto Oy

- Omistusosuus 99 %
- Perustettu 2010
- Toiminnan kuvaus: Yhtiö palvelee kuntia, kuntayhtymiä ja kuntaomisteisia osakeyhtiöitä ja muita julkishallinnon organisaatioita sekä niiden sidosryhmiä. Toiminnan tarkoitus on tuottaa ICT-palveluja omistajien tarpeisiin.
- Hallitus: Peltola Pulla (pj), Jukkara Anna-Maija, Keskitalo Jaana, Kossila Päivi, Kuurne Anna, Peltola Jari, Taskinen Kari
- Toimitusjohtaja Lyytikäinen Mika

Toiminnan tavoitteet 2018**TAVOITE**

- ✓ KS-Tiedon ja ICT Kymin yhdistymisen synergiaetuna tuomat kustannussäästöt (esim. yhteiset lisenssit, ohjelmat)
- ✓ Yhteiset palvelukuvaukset ja yhtenäiset toimintamallit
- ✓ Asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla 3,0
- ✓ Toiminnan jatkuva kehittäminen asiakaskohtaisesti
- ✓ Palvelupyyntöjen (SLA) vasteaika
 - Kouvolan kaupungin osalta
 - Yhtenäinen SLA-mittaristo kaikilla asiakkailta

MITTARI

- Lisenssi- ja ohjelmamaksut vuoden 2017 maksuihin suhteutettuna
- Kirjalliset dokumentit laadittu
Asiakastyytyväisyysmittaukset (asteikolla 1-4)
Sanallinen arviointi, joka pohjautuu asiakkailta tulleetseen palautteeseen
- Vähintään 80% palvelupyyntöistä valmistuu määräajassa
 - Käyttöönotto 2018

Kouvola Innovation Oy

- Omistusosuus 100 %
- Perustettu 2008
- Toiminnan kuvaus: Yhtiön toimialana on Kouvolan kehittämis- ja elinkeinopalvelujen tuottaminen
- Hallitus: Perttunen Mika (pj), Koivisto Antti, Mattila Eero, Paasivirta Anssi, Rautiainen Aimo, Räsänen Miika, Taskinen Kari
- Toimitusjohtaja Husu Martti

Toiminnan tavoitteet 2018**TAVOITE**

- ✓ Yritysasiakkaiden määrän kasvu, 1100
- ✓ Seudulle perustettujen tai sijoittuneiden yritysten lukumäärän lisääminen, joista Kinnon palveluja käyttänyt, 300/150
- ✓ Toiminnan kehittämisen mahdollistava taloudellinen tulos +/- 0
- ✓ Asiakastyytyväisyys vähintään 3,5 ja sen jatkuva parantaminen
- ✓ Kärkihankkeet
 - Rahtikylä – Kuljetuskäytävän mahdollisuuksien hyödyntäminen uusien yritysten ja toimialojen sijoittumiseksi Kouvolaan
 - Biolaakso – Elinvoiman ja kestävän kasvun lisääminen resurssitehokkuuden avulla
 - VisitKouvola – Kokous- ja tapahtumamatkailun vahvistaminen

MITTARI

Palveluita käyttäneiden tai henkilökohtaisesti kontaktoitujen määrä (kpl). Lähde: Kinnon Yrinet-asiakastietojärjestelmä

Perustettujen/sijoittuneiden yritysten määrä kpl). Lähde: Patentti- ja rekisterihallitus

Tilikauden tulos

Toiminnan kehittämistä ohjaava asiakastyytyväisyysmittaus asteikolla 1-5

Kärkihankkeen edistyminen hankesuunnitelman mukaan

Investoinnit 2018–2020 (1000 e)

Investoinnin kohde	TP ENN 2017	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Konttikentän raiteet		200		
Yhteensä		200		

Perustelut ja lyhyt kuvaus merkittävimmistä investoinneista:

Tiilitie 9 Teholan konttikentän ratatarkastukseen perustuvat raiteiden akuutit huolto- ja korjaustoimenpiteet sekä konttijunaliikenteen edellyttämät kehittämistoimenpiteet.

Kouvolan Asunnot Oy

- Omistusosuus 100 %
- Perustettu 1987
- Toiminnan kuvaus: Kouvolan Asunnot Oy tarjoaa asuntoja erilaisiin elämäntilanteisiin. Noin 4350 asunnon tarjonta ulottuu Utista Elimäelle ja Vuohijärveltä Anjalaan.
- Hallitus: Kuutti Petri (pj), Eloranta Maria, Leppänen Annika, Mikkola Markku (vpj), Mäkijärvi Ilkka, Pa-loranta Pertti, Savolainen Eveliina
- Toimitusjohtaja Viiru Auvo

Toiminnan tavoitteet 2018**TAVOITE**

- ✓ Käyttöasteen säilyttäminen yli 93 %
- ✓ Taloudellinen tulos, joka mahdollistaa toiminnan kehittämiset
- ✓ Luottotappiot liikevaihdosta enintään 1 %
- ✓ Saamiset vuokratuotoista liikevaihdosta enintään 3 %
- ✓ Alhaisen käyttöasteen kiinteistöistä luopuminen 1 - 3
- ✓ Ympäristötavoitteet
 - Kasvihuonepäästöjen vähentäminen
 - Fossiilisten energiamuotojen korvaaminen uusiutuvilla, v.2017 vastaavan ajankohdan tilanteeseen suhteutettuna

MITTARI

Käyttöaste % vuokratuotoista laskettuna
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja positiivinen

Luottotappioiden osuus liikevaihdosta %
Vuokrasaamisten osuus liikevaihdosta %
Lukumäärä (kpl)

Toteutunut/Ei toteutunut
Toteutunut/Ei toteutunut

Investoinnit 2018–2020 (1000 e)

Investoinnin kohde	TP ENN 2017	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Elimäkikoti, Yhdystie 1 (Ara-av.huomioituna, alv 0 %)	3246			
Kotkantie 14, II vaihe	1620			
Kotkantie 14, III vaihe		1600		
Yhteensä	4866	1600		

Perustelut ja lyhyt kuvaus merkittävimmistä investoinneista:

Elimäkikoti on Aran erityisinvestointiavustuksella tukema kohde, joka vuokrataan Kouvolan kaupungille. Kotkantie 14 on kolme kerrostaloa käsittävä kohde, jonka II vaihe vastaanotetaan 2017 ja viimeinen (III vaihe) valmistuu kesällä 2018.

Kouvolan Rautatie- ja Aikuiskoulutus Oy

- Omistususuus 100 %
- Perustettu 2014
- Toiminnan kuvaus: Yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää rautatiealan ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta sekä aikuiskoulutusta. Lisäksi yhtiön toimialana on tarjota ja järjestää toisen asteen ammatillista koulutusta ja sitä tukevaa muuta koulutusta ja palveluja, työelämän kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä valmennusta ja konsultointia.
- Hallitus: Kossila Päivi (pj), Karvonen Tapio, Frosti Lauri, Sollo Jani, Paavola Jenni
- Toimitusjohtaja Tiainen Timo

Toiminnan tavoitteet 2018**TAVOITE**

- ✓ Monipuoliset koulutusratkaisut
- ✓ Toiminnan kehittämisen mahdollistava positiivinen taloudellinen tulos
- ✓ Merkittävä rooli 2017 käynnistyvän Liikenneviraston rata-tekniikan oppimisympäristön kehittämisessä
- ✓ Oppimisympäristöjen kehittäminen
- ✓ Muiden uusien tuotteiden tuotteistus ja myynti -asiantuntijapalvelut

MITTARI

Asiakasyritysten ja koulutustapahtumien määrä verrattuna vuoteen 2017
Liiketoimintatulos positiivinen

Osallistuminen kehittämisryhmiin

Uudet simulaattorit tuotantokäytössä, Verkko-oppimisympäristöt käytössä opiskelun tukena
Myydyt asiantuntijapalvelut verrattuna vuoden 2017 vastaavaan ajankohtaan

Kouvolan Teatteri Oy

- Omistususuus 100 %
- Perustettu 1960
- Toiminnan kuvaus: Yhtiön toimialana on teatterin ylläpitäminen ja teatteritoiminnan harjoittaminen Kouvola.
- Hallitus: Lindeman Ari (pj), Forsström Petri, Eklund-Vuorela Karoliina, Kalenius Seppo, Raunio Milla, Rossi Antero, Voutilainen Merja-Liisa, Taalikainen Satu
- Toimitusjohtaja Luhtaniemi Tiina

Toiminnan tavoitteet 2018**TAVOITE**

- ✓ Tuottaa vähintään 5 uutta ensi-iltaa
- ✓ Esityksiä järjestetään 160-190
- ✓ Katsojatavoite 41 000
- ✓ Tulos ennen tilinpäätössiirtoja tasapainossa
- ✓ Päänäyttämön täyttöaste 72 %
- ✓ Kaupungin avustus katsojaa kohden <37
- ✓ Pääsylippujen osuus kaikista tuotoista, 20 %
- ✓ Markkinoinnin tehostaminen ja kehittäminen sekä yhteistyö kaupungin kanssa

MITTARI

Ensi-iltojen lkm
 Esitysten lkm
 Katsojamäärä lkm
 Tulos ennen tilinpäätössiirtoja
 Täyttöaste %
 Avustus euroa/katsoja
 Pääsylippujen osuus tuloista
 Toteutunut/Ei toteutunut

Investoinnit 2018–2020 (1000 e)

Investoinnin kohde	TP ENN 2017	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Valopöytä		15		
Tekniikkaa		15	30	30
Yhteensä		30	30	30

Kouvolan Vesi Oy

- Omistususuus 100 %
- Perustettu 2007 (Vesilaitosliiketoiminta alkoi yrityksessä v.2014)
- Toiminnan kuvaus: Kouvolan Vesi Oy on vesihuoltolaitos, jonka tehtävänä on huolehtia alueensa vesihuollosta. Asiakkaina on noin 15 000 kotitaloutta, taloyhtiötä ja yritystä.
- Hallitus: Silen Jukka (pj), Seppälä Kirsi(vpj), Nyberg Timo, Kasurinen Outi, Hedman Pirjo, Klemola Pauliina ja Nikkanen Seppo.
- Toimitusjohtaja Kyntäjä Timo

Toiminnan tavoitteet 2018**TAVOITE**

- ✓ Kilpailukykyinen veden hinta verrattuna vastaaviin toimi-
joihin, max 4,00 (sis alv 24%)
- ✓ Liikevoitto ja poistot yhteensä >25
- ✓ Omavaraisuusaste 52 %
- ✓ Omistajatuloutus (sis. häittakorvaukset lainojen korot, ta-
kausprovisiot ja osingot) 1,51
- ✓ Vedenjakelu poikki > 12 h, 0 kpl
- ✓ Talousvedestä 70 % pohja- tai tekopohjavettä vuoteen
2020 mennessä

MITTARIeuroa/m³

% liikevaihdosta

Omavaraisuusaste %

milj. euroa

Yli 12 h kestäneet vedenjakeluhäiriöt kpl

Pohja- ja tekopohjaveden %-osuus kokonaistuotannosta

Investoinnit 2018–2020 (1000 e)

Investoinnin kohde	TP ENN 2017	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Laitospuoli	1 823	3 500	1 695	1 500
Verkosto (sis suunnittelu)	3 300	7 500	6 305	5 000
Yhteensä	5 123	11 000	8 000	6 500

Perustelut ja lyhyt kuvaus merkittävimmistä investoinneista:

Laitospuolen suurimmat investoinnit (2018-2020):

- Okaniemen vedenottamon suunnittelu ja laajennus
- Automaatiojärjestelmän kehittäminen

Verkostopuolen suurimmat euromääräiset investoinnit (2018-2020):

- Tykkimäki-Voikkaa vesiyhdyslinja
- Vahteronmäki

KSS Energia Oy (Konserni)

- Omistususuus 100 %
- Perustettu 1974
- Toiminnan kuvaus: KSS Energia tuottaa ja kehittää palveluja energiaverkkojensa asiakkaille sekä myy sähköä, energiaosaamista ja -ratkaisuja myös Kouvolan seudun ulkopuolelle.
- Hallitus: Larikka Jari (pj), Hyytiäinen Sari, Jokiranta Kimmo, Korjala Kalevi, Laine Raimo, Nykänen Marjatta, Rautiainen Aimo, Solio Tiina, Werning Paula
- Toimitusjohtaja Jääskeläinen Kyösti

Toiminnan tavoitteet 2018**TAVOITE**

- ✓ Sijoitetun pääoman tuotto $\geq 13,5$ %
- ✓ Omavaraisuusaste $\geq 34,5$ %
- ✓ Osingonmaksu tilikaudelta 2018 ≥ 5 milj. € (maksetaan keväällä 2019)
- ✓ Energian toimitusvarmuus sekä sähkön että lämmön osalta $\leq 0,60$
- ✓ Uusiutuvien energialähteiden osuus omasta sähköntuotannosta ≥ 82 %
lämmöntuotannosta ≥ 71 %
- ✓ Hyvinvointi ja työssä jaksaminen hyvällä tasolla
- ✓ Asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla

MITTARI

Sijoitetun pääoman tuotto%

Omavaraisuusaste%

Maksetun osingon määrä (euroa)

Keskeytysaika (h/asiakas)

Uusiutuvien energialähteiden osuus omasta kokonaistuotannosta %

Keskimääräinen tehty työaika $\geq 82,5$ % säännöllisestä työajasta

Asiointimielikuva $\geq 8,70$

Investoinnit 2018–2020 (1000 e)

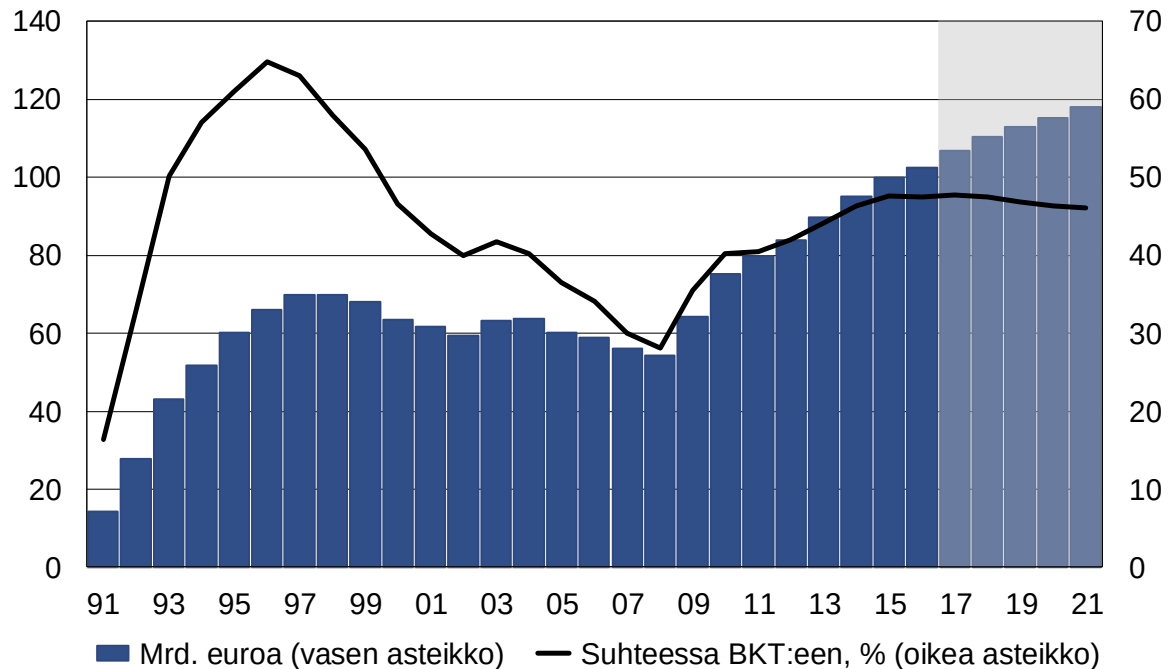
Investoinnin kohde	TP ENN 2017	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Sähkö-, kaukolämpö- ja maakaasuverkosto	9279	9401	8824	11060
Tuotannolliset koneet ja laitteet	610	1824	1052	4140
Tuotanto-osuuksien hankinta	1150	811	878	937
Muut investoinnit	1579	500	979	528
Yhteensä	12617	12536	11732	16664

Perustelut merkittävimmistä investoinneista:

Säävarman sähköverkon rakentaminen, kaukolämpöverkoston peruskorjaus, maakaasumittareiden etäluenta, Siikakosken vesivoimalaitoksen perusparannus.

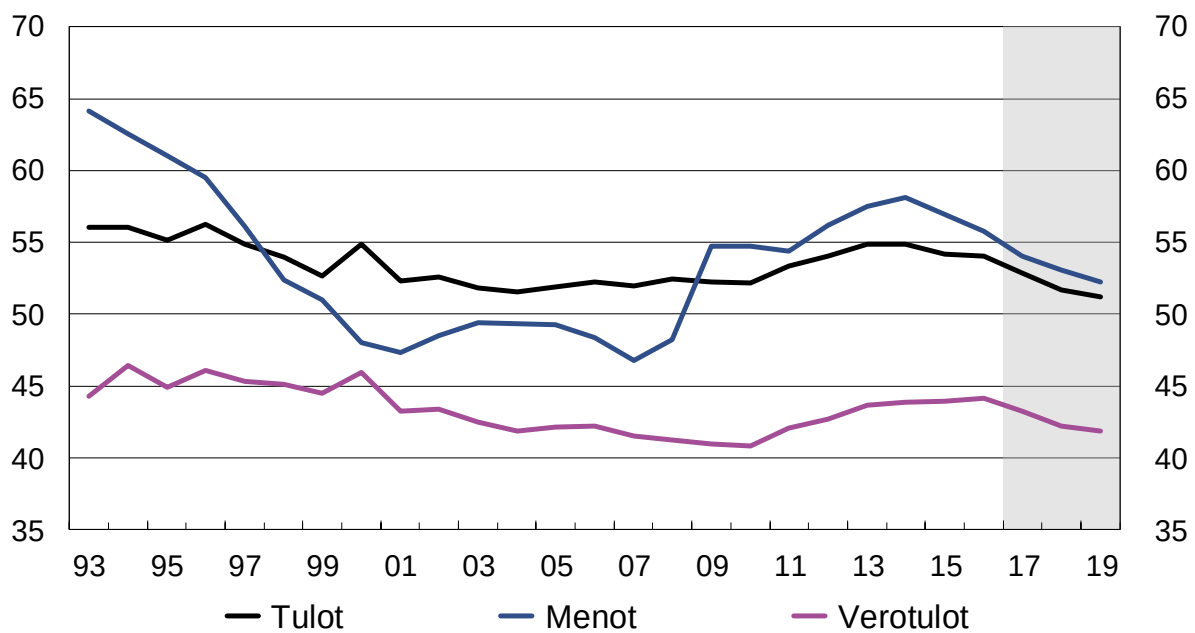
7. Liitteet

Valtionvelka

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Julkisyhteisöjen tulot, verotulot ja menot
suhteessa BKT:een, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Yleinen taloudellinen tilanne

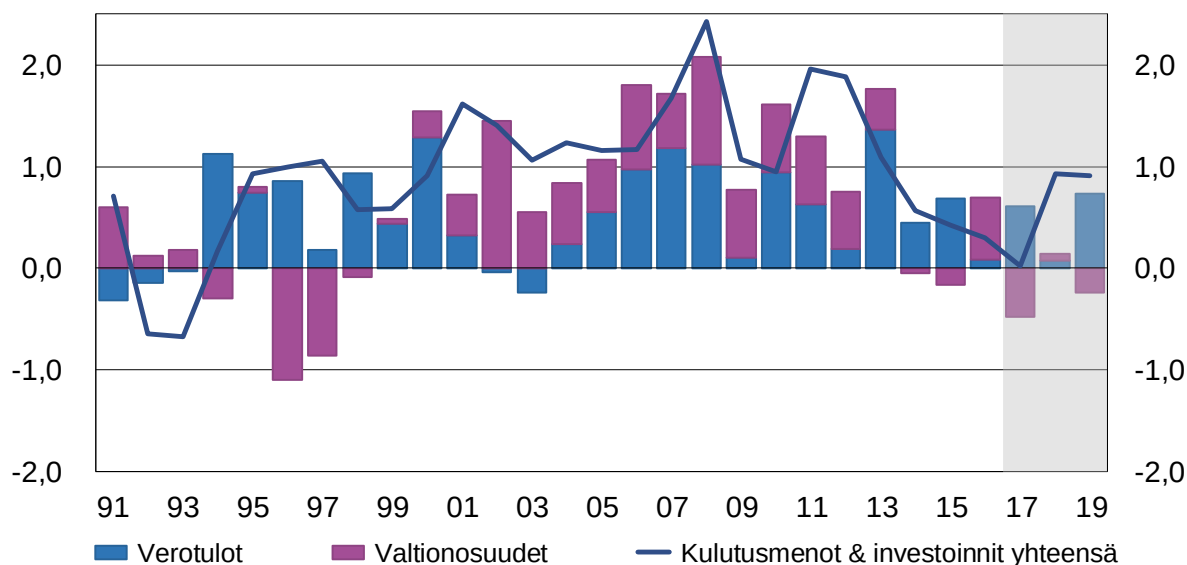
Muuttuja	2015	2016*	2017**	2018**	2019**
<i>(%-muutos)</i>					
Tuotanto (määrä)	0,3	1,4	2,4	1,6	1,5
Palkkasumma	1,0	1,6	1,5	1,8	2,0
Ansiotaso	1,4	1,1	0,2	1,2	1,5
Työlliset (määrä)	-0,4	0,5	0,6	0,6	0,5
Inflaatio	-0,2	0,4	1,0	1,3	1,4
<i>(%-yksikköä)</i>					
Työttömyysaste	9,4	8,8	8,5	8,1	7,8
Verot/BKT	44,0	44,3	43,0	42,4	41,9
Julkiset menot/BKT	57,0	56,1	54,5	53,6	53,2
Rahoitusjäämä/BKT	-2,7	-1,9	-1,8	-1,7	-1,4
Julkinen velka/BKT	63,7	63,5	63,8	63,8	63,6
Vaihtotase/BKT	-0,6	-1,1	-1,4	-1,1	-0,8
Euribor 3 kk, %	0,0	-0,3	-0,3	-0,2	0,0
10 vuoden korko, %	0,7	0,4	0,5	0,9	1,3

8.8.2017/MP

Lähde: Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus, kesä 2017

Paikallishallinnon verot, valtionosuudet, kulutusmenot ja investoinnit

muutos edellisestä vuodesta, mrd. euroa (käyvin hinnoin)

Lähde: Tilastokeskus, VM

VM34098

Tietoja kuntien tuloveroprosenteista vuosilta 2000-2017

Lähde: Verohallinto

Vuosi	Keski- määräinen tulovero- prosentti ¹⁾	Muutos edell. vuodesta %-yks.	Aritmeet- tinen keskiarvo %	Muutos edell. vuodesta %-yks.	Kuntien lkm tulovero-%:		Korkein tulo- vero-%	Alhaisin tulo- vero-%
					nousi	laski		
2017*	19,91	0,05	20,67	0,07	47	14	22,50	16,50
2016	19,86	0,04	20,60	0,07	45	3	22,50	16,50
2015	19,82	0,08	20,53	0,17	98	0	22,50	16,50
2014	19,74	0,36	20,36	0,35	156	0	22,50	16,50
2013	19,38	0,14	20,01	0,20	119	4	22,00	16,25
2012	19,24	0,08	19,81	0,15	91	2	21,75	16,25
2011	19,16	0,19	19,66	0,06	49	6	21,50	16,25
2010	18,97	0,38	19,60	0,35	181	2	21,00	16,25
2009	18,59	0,05	19,25	0,10	67 ²	4 ²	21,00	16,50
2008	18,54	0,09	19,15	0,15	119	3	21,00	16,00
2007	18,45	0,06	19,00	0,13	106	3	21,00	16,00
2006	18,39	0,10	18,87	0,19	140	1	21,00	16,00
2005	18,29	0,17	18,68	0,18	136	1	21,00	16,00
2004	18,12	0,08	18,50	0,06	54	2	20,00	16,00
2003	18,04	0,26	18,44	0,11	93	2	20,00	15,50
2002	17,78	0,11	18,33	0,14	108	3	19,75	15,00
2001	17,67	0,02	18,19	0,04	41	6	19,75	15,00
2000	17,65	0,05	18,15	0,09	83	15	19,75	15,50

1) Painotettu maksuunpantua kunnallisveroa vastaavilla verotettavilla tuloilla (ent. ansioäyrit)

2) Vuoden 2009 luvut eivät sisällä kuntaliitoksissa mukana olevia kuntia.

Lähde: Kuntaliitto

Lisätietoja:

Kouvola kaupunki
Talous- ja omistajaohjaus